

DEPARTAMENTO DE RELIXIÓN

PROGRAMACIÓN DIDÁCTICA
CURSO 2020-2021

I.E.S. CHAMOSO LAMAS
CARBALLIÑO

Profesor de Relixión: CARLOS RODRÍGUEZ RICLA

ÍNDICE	
1. INTRODUCCIÓN E CONTEXTUALIZACIÓN.	PÁX. 3
2. CONTRIBUCIÓN AO DESENVOLVEMENTO DAS COMPETENCIAS CLAVE. CONCRECIÓN QUE RECOLLA A RELACIÓN DOS ESTÁNDARES DE APRENDIZAXE AVALIABLES DA MATERIA QUE FORMAN PARTE DOS PERFÍS COMPETENCIAIS.	PÁX. 6
3. CONCRECIÓN, DE SER O CASO, DOS OBXECTIVOS PARA O CURSO.	PÁX. 22
4. CONCRECIÓN PARA CADA ESTÁNDAR DE APRENDIZAXE AVALIABLE DE:	
4.1. TEMPORALIZACIÓN.	PÁX. 36
4.2. GRAO MÍNIMO DE CONSECUCIÓN PARA SUPERAR A MATERIA.	PÁX. 42
4.3. PROCEDEMENTOS E INSTRUMENTOS DE AVALIACIÓN.	PÁX. 44
5. CONCRECIÓNS METODOLÓXICAS QUE REQUIRE A MATERIA.	PÁX. 45
6. MATERIAIS E RECURSOS DIDÁCTICOS QUE SE VAIAN UTILIZAR.	PÁX. 46
7. CRITERIOS SOBRE A AVALIACIÓN, CUALIFICACIÓN E PROMOCIÓN DO ALUMNADO.	PÁX. 54
8. INDICADORES DE LOGRO PARA AVALIAR O PROCESO DO ENSINO E A PRÁCTICA DOCENTE.	PÁX. 56
9. ORGANIZACIÓN DAS ACTIVIDADES DE SEGUIMENTO, RECUPERACIÓN E AVALIACIÓN DAS MATERIAS PENDENTES.	PÁX. 62
10. DESEÑO DA AVALIACIÓN INICIAL E MEDIDAS INDIVIDUAIS OU COLECTIVAS QUE SE POIDAN ADOPTAR COMO CONSECUCENCIA DOS SEUS RESULTADOS.	PÁX. 63
11. MEDIDAS DE ATENCIÓN Á DIVERSIDADE.	PÁX. 65
12. CONCRECIÓN DOS ELEMENTOS TRANSVERSAIS QUE SE TRABALLARÁN NO CURSO QUE CORRESPONDA.	PÁX. 66
13. AS ACCIÓNS PREVISTAS DE ACORDO CO PROXECTO LECTOR.	PÁX. 68

14.	AS ACCIÓNS PREVISTAS DE ACORDO CO PLAN DE INTEGRACIÓN DAS TIC.	PÁX. 69
15.	AS ACCIONS PREVISTAS DE ACORDO CO PLAN DE CONVIVENCIA	
16.	ACTIVIDADES COMPLEMENTARIAS E EXTRAESCOLARES PROGRAMADAS POR CADA DEPARTAMENTO DIDÁCTICO.	PÁX. 72
17.	MECANISMOS DE REVISIÓN, AVALIACIÓN E MODIFICACIÓN DAS PROGRAMACIÓNS DIDÁCTICAS EN RELACIÓN COS RESULTADOS ACADÉMICOS E PROCESOS DE MELLORA.	PÁX. 76
18.	UNIDADES DIDÁCTICAS.	PÁX. 78
19.	1º ESO	PÁX. 78
20.	2º ESO	PÁX. 97
21.	3º ESO	PÁX. 115
22.	4º ESO	PÁX. 133
23.	ANEXOS.	

RELIXIÓN CATÓLICA

Educación Secundaria Obligatoria

1. INTRODUCCIÓN E CONTEXTUALIZACIÓN.

A presenza do ensino relixioso na escola responde, en primeiro lugar, á importancia que esta asignatura ten dentro da educación para que o alumno poida conseguir un desenvolvemento pleno e integral da súa personalidade. A necesidade de sentido do ser humano é unha evidencia á que a escola necesariamente debe dar resposta. A educación da dimensión relixiosa é parte fundamental para a maduración da persoa. Non podería existir unha formación integral e unha educación de calidade, si non se permitise o desenvolvemento de todas as dimensións inherentes ao ser humano, entre as cales atópase a relixiosa. Esta capacidade básica da persoa adquire o seu auténtico cumprimento cando se descobre o sentido da vida. O ensino da relixión católica nos centros escolares axudará aos estudantes a ensanchar os espazos da racionalidade e adoptar unha actitude de apertura ao sentido relixioso da vida, sexa cal fora a súa manifestación concreta.

A Declaración Universal de Dereitos Humanos de 1948 recoñece a liberdade relixiosa de persoas e pobos. Pola súa banda, a Constitución Española non só recoñece a liberdade relixiosa senón tamén garante «o dereito que asiste aos pais para que os seus fillos reciban a formación relixiosa e moral que estea de acordo coas súas conviccións» no artigo 27.3. Un dereito que tamén forma parte de tratados internacionais recoñecidos por España como o Pacto Internacional de Dereitos Económicos Sociais e Culturais no seu artigo 13.3 e a Carta dos Dereitos Fundamentais da Unión Europea, artigo 14.3, entre outros.

A Igrexa, como se recolle no número 2 da Gravissimum Educationis, realizou continuos esforzos para favorecer que a formación relixiosa se imparta no ámbito escolar, como contribución decisiva á formación integral da persoa. Por ese motivo, a Santa Sé subscribiu un Acordo Internacional co Estado Español sobre Ensino e Asuntos Sociais, asinado o 3 de xaneiro de 1979, onde se outorga a competencia para elaborar o currículo da asignatura de Relixión e Moral Católica á xerarquía eclesiástica (art. 6).

O ensino da relixión católica na escola responde á necesidade de respectar e ter en conta o conxunto de valores e significados nos que a persoa naceu como hipótese explicativa da realidade e que se denomina tradición.

Para iso, a relixión católica pretende contribuír á educación integral do estudante en dúas direccións. Por unha banda, responde á dimensión relixiosa de todo ser humano e, por outra, introdúceo na realidade á luz dunha hipótese ofrecida por unha historia e unha tradición. Deste xeito, se promove o recoñecemento dun sentido da existencia dun xeito coherente co propio desenvolvemento psico-evolutivo do alumnado.

A Lei Orgánica 8/2013, de 9 de decembro, para Mellora da Calidade Educativa, LOMCE, no artigo 6.1, define o currículo como a regulación dos elementos que determinan os procesos de ensino e aprendizaxe para cada un dos ensinos. Por iso, o contido do currículo parte da experiencia humana e desenvólvese de xeito respetuoso coas etapas do desenvolvemento infantil e adolescente, colaborando, neste sentido, coas aprendizaxes instrumentales e transversales propios de cada etapa educativa.

O desenvolvemento do currículo se estrutura en catro grandes bloques que pretenden recoller o saber antropológico cristián acumulado ao longo dos séculos. Eses bloques parten do sentido relixioso do home, continúan co estudo da revelación; Deus maniféstase ao home e faíno nunha historia concreta, con personaxes e situacións que o alumnado debe coñecer e que contribuirán á

súa comprensión do mundo. Dita revelación culmina en Xesucristo e a mensaxe evanxélica, centro do terceiro bloque do currículo e eixe vertebrador da asignatura. Para rematar, estúdase a Igrexa como manifestación da presenza continuada de Xesucristo na historia. Convén subliñar, que lonxe dunha finalidade catequética ou de adoctrinamiento, o ensino da relixión católica ilustra aos estudantes sobre a identidade do cristianismo e a vida cristiá.

A estrutura do currículo de Educación Secundaria intenta poñer de manifesto a profunda unidade e harmonía da iniciativa creadora e salvífica de Deus.

O primeiro bloque parte dos datos máis evidentes: a constatación da realidade das cousas e os seres vivos, de modo especial o home. Impónllos a súa existencia como dato evidente. Nun segundo paso, si a persoa non se queda no primeiro impacto ou simple constatación da súa existencia, ten que recoñecer que as cousas, os animais e o ser humano non se dan ao ser a si mesmos. Logo Outro os fai ser, os chama á vida e manténlla. Por iso, a realidade en canto tal é signo de Deus, fala da súa existencia.

A iniciativa creadora de Deus ten unha finalidade: establecer unha relación de amizade co home. É dicir, Deus creou ao ser humano para que sexa feliz en relación con El. Os relatos bíblicos da Creación e o Paraíso exemplifican bellamente a finalidade da creación da persoa e do mundo enteiro para o seu servizo. Da súa orixe creatural e da súa chamada a participar na amizade con Deus xorde a súa dignidade inviolable.

O ser humano pretende apropiarse do don de Deus prescindindo del. Nisto consiste o pecado. Este rexeitamento de Deus ten como consecuencia no ser humano a imposibilidade de ser feliz. Dado que a súa natureza está feita para o ben, a súa experiencia de mal e de límite faille añorar a plenitude que el non pode darse por si mesmo e busca dalgún modo restablecer a relación con Deus. Esta necesidade do ben, o desexo de Infinito que caracteriza ao ser humano exprésase nas relixións como procura do Misterio.

A esta procura humana responde manifestándose na historia. Para iso, elixe un home, Abrahán, do que formará o pobo de Israel, con quen establece unha alianza no monte Sinaí. A través de feitos e palabras Deus irá dándose a coñecer aos homes dese pobo. Todo este acontecer histórico da manifestación de Deus está recollido nos libros sagrados da Biblia. Neste conxunto de libros non só se recolle as diferentes intervencións de Deus na historia, senón tamén o ensino que comunica ao seu pobo para que viva unha vida santa; unha sabedoría que influirá positivamente na vida do pobo de Israel e, co tempo, no mundo enteiro.

A historia de Israel exemplifica a traizón e rebelión dos homes ante a iniciativa amorosa de Deus e ao mesmo tempo pon en evidencia a constante fidelidade divina. A promesa dun salvador cumprírase en Cristo Xesús.

Xesús, o Fillo de Deus, faise presente na historia para levar a cabo a misión encomendada polo Pai. En Xesucristo cúmprese o desexo de felicidade que o home descobre no seu corazón.

Xesús non só desvela o misterio humano e lévao á súa plenitude, senón que manifesta o misterio de Deus, fainos coñecer que o verdadeiro Deus é comunión: Deus un e trino.

Aqueles que participan da vida de Cristo forman a Igrexa, que é a gran familia de Deus. Continuamente xerada pola acción de Xesucristo a través dos sacramentos, ponse no mundo como inicio dun mundo novo, dunha cultura nova. A Igrexa é a prolongación de Cristo no tempo e o espazo. Só nela a persoa humana atópase co Xesucristo vivo.

A vida eclesial é alimentada e servida mediante os diferentes sacramentos instituídos por Xesucristo, está ritmada polos tempos litúrxicos, exprésase na oración comunitaria e a caridade, fructifica na xeración dunha civilización do amor.

Estes catro bloques que compón a asignatura de relixión católica inclúen conceptos, procedementos e actitudes, que permite o coñecemento de si mesmo, da realidade e dos problemas que esta suscita. Por iso, os contidos xerais da asignatura contribúen á consecución dos obxectivos propostos para as diferentes etapas.

Este currículo válese dos elementos cristiáns presentes na contorna do alumnado, as imaxes e símbolos, a linguaxe e outros recursos, para a comprensión da relixiosidade propia de cada etapa evolutiva. Desenvólvese así a competencia en comunicación lingüística, que se serve da linguaxe que conforma a cultura e tradición que se transmite dunha a outra xeración. Así, a linguaxe bíblica e a súa riqueza de expresión e simboloxía, a linguaxe doutrinal e a súa precisión conceptual, analítica e argumental e a linguaxe litúrxica e a súa proximidade á linguaxe dos símbolos do pobo cristián, axudarán ao desenvolvemento desta competencia nos estudantes. Sen esquecer a singularidade que esta asignatura aporta á dimensión de escoita da comunicación.

Así mesmo, o ensino escolar da relixión católica favorece o desenvolvemento da responsabilidade persoal e social e das demais virtudes cívicas, para o ben común da sociedade, contribuindo así á adquisición das competencias sociais e cívicas. Esta educación da dimensión moral e social da persoa, favorecerá a maduración dunha corresponsabilidade, ao exercicio da solidariedade, da liberdade, da xustiza e da caridade.

Por outra banda, a relixión católica aporta á competencia cultural e artística o significado e valoración crítica de tantas obras da nosa contorna, motivando o aprecio pola propia cultura e estímoo adecuada doutras tradicións culturais e relixiosas. A cultura e a historia occidental, a propia historia, non poden ser comprendidas e asumidas si prescínlese do feito relixioso presente sempre na historia cultural dos pobos. De igual modo, a expresión artística da fe segue colaborando na actualidade no enriquecemento do noso patrimonio cultural.

A competencia para a autonomía e iniciativa persoal desenvólvese no estudante partindo do verdadeiro coñecemento de si mesmo, das súas potencialidades, da súa dignidade e do seu sentido. A formación relixiosa católica aporta a devandita competencia unha cosmovisión que dá sentido á vida e, á cultura e á identidade da persoa humana. Unha cosmovisión que fai posible a formación integral do estudante fronte a visións parciais.

En canto aos contidos procedimentales, a asignatura de relixión católica forma de xeito transversal nunha serie de procedementos fundamentais para a comprensión do feito cristián. Estes contidos procedimentales adquirense ao longo do desenvolvemento curricular, colaborando así na consecución das competencias asignadas aos currículos de ESO e Bacharelato. Concretamente os contidos procedimentales de relixión católica desenvolverán especialmente as seguintes competencias: Comunicación lingüística, Aprender a aprender, Competencias sociais e cívicas e Conciencia e expresións culturais.

Os contidos procedimentales básicos da asignatura de relixión católica son os seguintes:

- **Observación da realidade.** O feito relixioso nace da apertura do ser humano á realidade total. A asignatura de relixión católica pretende colaborar na formación da dimensión natural que nace do asombro ante o real e empúxanos a preguntas últimas sobre o sentido. Observar é máis que ver e require dun adestramento en disposicións específicas que non rehúyan as dimensións espirituais do real.

- **Procura de información, manexo e interpretación de fontes bíblicas.** O estudo do cristianismo require o manexo das Sagradas Escrituras e textos referidos ás mesmas que forman parte do corpus teolóxico acumulado ao longo da historia.
- **Reflexión Crítica.** O desenvolvemento da asignatura axuda a coñecer a xénese das ideas dominantes, a detectar prexucios fronte á verdade, a examinar con profundidade as propias ideas e sentimentos fundamentais.
- **Exposición e argumentación respetuosa das crenzas relixiosas propias e alleas.** A asignatura de relixión católica contribúe á formación de competencias que permitan expoñer e defender a racionalidade das propias crenzas relixiosas e o respecto polas alleas.

Para rematar, hai que destacar que a asignatura contribúe á consecución de contidos de carácter actitudinal que son coherentes cos obxectivos básicos de cada etapa. Permite coñecer e apreciar os valores e normas básicas de convivencia; desenvolver hábitos de traballo e esforzo e de responsabilidade no estudo; a confianza en si mesmo para un desenvolvemento adecuado da personalidade. Tamén favorece de xeito directo a adquisición de habilidades para a prevención e resolución pacífica de todo tipo de conflitos e o coñecemento, comprensión e respecto das diferentes culturas, así como das diferenzas entre persoas, a igualdade de dereitos e oportunidades de homes e mulleres e a non discriminación.

2. CONTRIBUCIÓN AO DESENVOLVEMENTO DAS COMPETENCIAS CLAVE. CONCRECIÓN QUE RECOLLA A RELACIÓN DOS ESTÁNDARES DE APRENDIZAXE AVALIABLES DA MATERIA QUE FORMAN PARTE DOS PERFÍS COMPETENCIAIS.

CONTRIBUCIÓN DA ÁREA AO DESENVOLVEMENTO DAS COMPETENCIAS CLAVE.

Descrición do modelo competencial.

Na descrición do modelo competencial inclúese o marco de descritores competenciais, no que aparecen os contidos reconfigurados desde un enfoque de aplicación que facilita o adestramento das competencias; recordemos que estas non se estudan, nin se ensinan: adéstranse. Para iso, é necesaria a xeración de tarefas de aprendizaxe que permita ao alumnado a aplicación do coñecemento mediante metodoloxías de aula activas.

Abordar cada competencia de xeito global en cada unidade didáctica é imposible; debido a iso, cada unha destas divídese en indicadores de seguimento (entre dúas e cinco por competencia), grandes alicerces que permiten describirla dun xeito máis preciso; dado que o carácter destes é aínda moi xeral, o axuste do nivel de concreción esixe que devanditos indicadores divídanse, á súa vez, no que se denominan descritores da competencia, que serán os que «describan» o grado competencial do alumnado. Por cada indicador de seguimento atoparemos entre dous e catro descritores, cos verbos en infinitivo.

En cada unidade didáctica cada un destes descritores concrétese en desempeños competenciais, redactados en terceira persoa do singular do presente de indicativo. O desempeño é o aspecto específico da competencia que se pode adestrar e avaliar de xeito explícito; é, xa que logo, concreto e obxectivable. Para o seu desenvolvemento, partimos dun marco de descritores competenciais definido para o proxecto e aplicable a todas as materia e cursos da etapa.

Por outra banda, o desenvolvemento e a aprendizaxe dos valores, presentes en todas as áreas, axudarán a que os nosos alumnos e alumnas aprendan a desenvolverse nunha sociedade ben consolidada na que todos podamos vivir, e en cuxa construción colaboren.

A diversidade dos nosos alumnos e alumnas, cos seus estilos de aprendizaxe diferentes, hanos de conducir a traballar desde as diferentes potencialidades de cada un deles, apoiándonos sempre nas súas fortalezas para poder dar resposta ás súas necesidades.

NA ÁREA DE RELIXIÓN CATÓLICA

A área de Relixión Católica contribúe ao desenvolvemento das competencias desde as súas finalidades educativas, obxectivos, contidos e actividades de aprendizaxe e avaliación.

No libro de texto do alumnado, desenvólvense as competencias nas actividades de ensino-aprendizaxe de cada unidade, e de forma máis específica, nas tres páxinas que comprenden o «Obradoiro de intelixencias múltiples». Estas páxinas están suscitadas como un taller educativo onde o alumnado, por medio da reflexión, a actividade e a aplicación, desenvolve as competencias. Especialmente, trabállanse as competencias desde a intelixencia espiritual, a intelixencia emocional e a educación en valores, así como as seguintes propostas do currículo de Relixión Católica (2015):

- *A competencia en comunicación lingüística.*
- *As competencias sociais e cívicas.*
- *A competencia cultural e artística.*
- *A competencia para a autonomía e iniciativa persoal.*
- *A competencia de aprender a aprender.*
- *A competencia de conciencia e expresións culturais.*

Na programación de cada unidade indícase a competencia ou competencias que se traballan, os descritores competenciais e os desempeños competenciais.

COMPETENCIA	INDICADORES	DESCRITORES
Competencia matemática e competencias básicas en ciencia e tecnoloxía	Coidado do entorno medioambiental e dos seres vivos	<ul style="list-style-type: none"> - Interactuar co ámbito natural de xeito respectuoso. - Comprometerse co uso responsable dos recursos naturais para promover un desenvolvemento sostible. - Respectar e preservar a vida dos seres vivos do seu ámbito. - Tomar conciencia dos cambios producidos polo ser humano no ámbito natural e as repercusións para a vida futura.

	Vida saudable	<ul style="list-style-type: none"> - Desenvolver e promover hábitos de vida saudable en canto á alimentación e ao exercicio físico. - Xerar criterios persoais sobre a visión social da estética do corpo humano fronte ao seu coidado saudable.
	A ciencia no día a día	<ul style="list-style-type: none"> - Recoñecer a importancia da ciencia na nosa vida cotiá. - Aplicar métodos científicos rigorosos para mellorar a comprensión da realidade circundante en distintos ámbitos (biolóxico, xeolóxico, físico, químico, tecnolóxico, xeográfico...). - Manexar os coñecementos sobre ciencia e tecnoloxía para solucionar problemas, comprender o que acontece a noso redor e responder preguntas.
	Manexo de elementos matemáticos	<ul style="list-style-type: none"> - Coñecer e utilizar os elementos matemáticos básicos: operacións, magnitudes, porcentaxes, proporcións, formas xeométricas, criterios de medición e codificación numérica, etc. - Comprender e interpretar a información presentada en formato gráfico. - Expresarse con propiedade na linguaxe matemática.
	Razoamento lóxico e resolución de problemas	<ul style="list-style-type: none"> - Organizar a información utilizando procedementos matemáticos. - Resolver problemas seleccionando os datos e as estratexias apropiadas. - Aplicar estratexias de resolución de problemas a situacións da vida cotiá.
Comunicación lingüística	Comprensión: oral e escrita	<ul style="list-style-type: none"> - Comprender o sentido dos textos escritos e orais. - Manter unha actitude favorable cara á lectura.
	Expresión: oral e escrita	<ul style="list-style-type: none"> - Expresarse oralmente con corrección, adecuación e coherencia. - Utilizar o vocabulario axeitado, as estruturas lingüísticas e as normas ortográficas e gramaticais para elaborar textos escritos e orais. - Compoñer distintos tipos de textos creativamente con sentido literario.
	Normas de	<ul style="list-style-type: none"> - Respectar as normas de comunicación en calquera contexto: quenda de palabra, escoita

	comunicación	<p>atenta ao interlocutor...</p> <ul style="list-style-type: none"> - Manexar elementos de comunicación non verbal, ou en diferentes rexistros, nas diversas situacións comunicativas.
	Comunicación noutras linguas	<ul style="list-style-type: none"> - Entender o contexto sociocultural da lingua, así como a súa historia para un mellor uso desta. - Manter conversacións noutras linguas sobre temas cotiáns en distintos contextos. - Utilizar os coñecementos sobre a lingua para buscar información e ler textos en calquera situación. - Producir textos escritos de diversa complexidade para o seu uso en situacións cotiáns ou en materias diversas.
Competencia dixital	Tecnoloxías da información	<ul style="list-style-type: none"> - Empregar distintas fontes para a busca de información. - Seleccionar o uso das distintas fontes segundo a súa fiabilidade. - Elaborar e publicitar información propia derivada de información obtida a través de medios tecnolóxicos.
	Comunicación audiovisual	<ul style="list-style-type: none"> - Utilizar as distintas canles de comunicación audiovisual para transmitir informacións diversas. - Comprender as mensaxes que veñen dos medios de comunicación.
	Utilización de ferramentas dixitais	<ul style="list-style-type: none"> - Manexar ferramentas dixitais para a construción de coñecemento. - Actualizar o uso das novas tecnoloxías para mellorar o traballo e facilitar a vida diaria. - Aplicar criterios éticos no uso das tecnoloxías.
Conciencia e expresións culturais	Respecto polas manifestacións culturais propias e alleas	<ul style="list-style-type: none"> - Mostrar respecto cara ao patrimonio cultural mundial nas súas distintas vertentes (artístico-literaria, etnográfica, científico-técnica), e cara ás persoas que contribuíron ao seu desenvolvemento. - Valorar a interculturalidade como unha fonte de riqueza persoal e cultural. - Apreciar os valores culturais do patrimonio natural e da evolución do pensamento científico.
	Expresión cultural e	<ul style="list-style-type: none"> - Expresar sentimentos e emocións mediante

	artística	<p>códigos artísticos.</p> <ul style="list-style-type: none"> - Apreciar a beleza das expresións artísticas e as manifestacións de creatividade e gusto pola estética no ámbito cotián. - Elaborar traballos e presentacións con sentido estético.
Competencias sociais e cívicas	Educación cívica e constitucional	<ul style="list-style-type: none"> - Coñecer as actividades humanas, adquirir unha idea da realidade histórica a partir de distintas fontes, e identificar as implicacións que ten vivir nun Estado social e democrático de dereito referendado por unha constitución. - Aplicar dereitos e deberes da convivencia cidadá no contexto da escola.
	Relación cos demais	<ul style="list-style-type: none"> - Desenvolver capacidade de diálogo cos demais en situacións de convivencia e traballo e para a resolución de conflitos. - Mostrar dispoñibilidade para a participación activa en ámbitos de participación establecidos. - Recoñecer riqueza na diversidade de opinións e ideas.
	Compromiso social	<ul style="list-style-type: none"> - Aprender a comportarse desde o coñecemento dos distintos valores. - Concibir unha escala de valores propia e actuar conforme a ela. - Evidenciar preocupación polos máis desfavorecidos e respecto aos distintos ritmos e potencialidades. - Involucrarse ou promover accións cun fin social.
Sentido de iniciativa e espírito emprendedor	Autonomía persoal	<ul style="list-style-type: none"> - Optimizar recursos persoais apoiándose nas fortalezas propias. - Asumir as responsabilidades encomendadas e dar conta delas. - Ser constante no traballo, superando as dificultades. - Dirimir a necesidade de axuda en función da dificultade da tarefa.
	Liderazgo	<ul style="list-style-type: none"> - Xestionar o traballo do grupo coordinando tarefas e tempos. - Contaxiar entusiasmo pola tarefa e ter confianza nas posibilidades de alcanzar obxectivos. - Priorizar a consecución de obxectivos grupais

		sobre os intereses persoais.
	Creatividade	<ul style="list-style-type: none"> - Xerar novas e diverxentes posibilidades desde coñecementos previos dun tema. - Configurar unha visión de futuro realista e ambiciosa. - Atopar posibilidades na contorna que outros non aprecian.
	Emprendemento	<ul style="list-style-type: none"> - Optimizar o uso de recursos materiais e persoais para a consecución de obxectivos. - Mostrar iniciativa persoal para iniciar ou promover accións novas. - Asumir riscos no desenvolvemento das tarefas ou os proxectos. - Actuar con responsabilidade social e sentido ético no traballo.
Aprender a aprender	Perfil de aprendiz	<ul style="list-style-type: none"> - Identificar potencialidades persoais como aprendiz: estilos de aprendizaxe, intelixencias múltiples, funcións executivas? - Xestionar os recursos e as motivacións persoais en favor da aprendizaxe. - Xerar estratexias para aprender en distintos contextos de aprendizaxe.
	Ferramentas para estimular o pensamento	<ul style="list-style-type: none"> - Aplicar estratexias para mellóraa do pensamento creativo, crítico, emocional, interdependente? - Desenvolver estratexias que favorezan a comprensión rigorosa dos contidos.
	Planificación e avaliación da aprendizaxe	<ul style="list-style-type: none"> - Planificar os recursos necesarios e os pasos que se han de realizar no proceso de aprendizaxe. - Seguir os pasos establecidos e tomar decisións sobre os pasos seguintes en función dos resultados intermedios. - Avaliar a consecución de obxectivos de aprendizaxe. - Tomar conciencia dos procesos de aprendizaxe.

CONCRECIÓN QUE RECOLLA A RELACIÓN DOS ESTÁNDARES DE APRENDIZAXE AVALIABLES DA MATERIA QUE FORMAN PARTE DOS PERFÍS COMPETENCIAIS.

RELIXIÓN 1º ESO

Resolución de 11 de febreiro de 2015, da Dirección Xeneral de Avaliación e Cooperación Territorial, pola que se publica o currículo da ensinanza de Relixión Católica da Educación Primaria e da Educación Secundaria Obrigatoria.

ESTÁNDARES DE APRENDIZAXE		C	COMPETENCIAS CLAVE ASOCIADAS						
			CL	CMT	CD	AA	CSC	SIEE	CEE
RE1.1.1	1.1 Expresa por escrito sucesos imprevistos nos que recoñece que a realidade é dada.	I	X			X	X		X
RE1.1.2	1.2 Avalía, compartindo cos seus compañeiros, sucesos e situacións nas que queda de manifesto que a realidade é don de Deus.	B				X	X	X	
RE1.2.1	2.1 Argumenta a orixe do mundo e a realidade como froito do designio amoroso de Deus.	I	X					X	
RE1.3.1	3.1 Relaciona e distingue, explicando coas súas palabras, a orixe da creación nos relatos míticos da antigüidade e o relato bíblico.	I	X						X
RE1.4.1	4.1 Coñece e sinala as diferenzas entre a explicación teolóxica e científica da creación.	I	X	X		X			
RE1.4.2	4.2 Respecta a autonomía existente entre as explicacións, teolóxica e científica, da creación.	B		X					X
RE2.1.1	1.1 Coñece, interpreta e constrúe unha liña do tempo cos principais acontecementos e personaxes da historia de Israel.	A		X	X	X			X
RE2.1.2	1.2 Mostra interese pola historia de Israel e dialoga con respecto sobre os beneficios desta historia para a humanidade.	B					X	X	X
RE2.2.1	2.1 Busca relatos bíblicos e selecciona xestos e palabras de Deus nos que identifica a manifestación divina.	B	X			X			

RE2.3.1	3.1 Recorda e explica construtivamente, de modo oral ou por escrito, accións que reflicten o desvelarse de Deus para co pobo de Israel.	B	X				X	X	
RE3.1.1	1.1 Identifica e clasifica de xeito xustificado as diferenzas entre a natureza divina e humana de Xesús nos relatos evanxélicos.	A	X			X			
RE3.1.2	1.2 Esfórzase por comprender as manifestacións de ambas as dúas naturezas expresadas nos relatos evanxélicos.	B				X			
RE3.2.1	2.1 Recoñece a partir da lectura dos textos evanxélicos os trazos da persoa de Xesús e deseña o seu perfil.	B	X					X	
RE3.3.1	3.1 Ordena e explica coas súas palabras os pasos do proceso formativo dos evanxeos.	I	X						X
RE4.1.1	1.1 Sinala e explica as distintas formas de presenza de Xesucristo na Igrexa: sacramentos, palabra de Deus, autoridade e caridade.	I	X				X		X
RE4.2.1	2.1 Coñece e respecta que os sacramentos son acción do Espírito para construír a Igrexa.	B					X		X
RE4.2.2	2.2 Asocia a acción do Espírito nos sacramentos coas distintas etapas e momentos da vida.	B						X	X
RE4.2.3	2.3 Toma conciencia e aprecia a acción do Espírito para o crecemento da persoa.	I						X	

COMPETENCIAS CLAVE: **CL:** Competencia lingüística. **CMCT:** Competencia matemática ciencia e tecnoloxía. **CD:** Competencia dixital **AA:** Aprender a aprender. **CSC:** Competencia social e cívica. **SIEE :** Sentido de iniciativa e espírito emprendedor. **CEC:** Conciencia e expresións culturais.

Código: **B=** Básico, necesario para aprobar. **I=** Intermedio, para nota correspondente a Notable. **A=** Avanzado, corresponde a Sobresaínte.

RELIXIÓN 2º ESO

Resolución de 11 de febreiro de 2015, da Dirección Xeneral de Avaliación e Cooperación Territorial, pola que se publica o currículo da ensinanza de Relixión Católica da Educación Primaria e da Educación Secundaria Obrigatoria.

ESTÁNDARES DE APRENDIZAXE		C	COMPETENCIAS CLAVE ASOCIADAS						
			CL	CMT	CD	AA	CSC	SIE E	CEE
RE1.1 .1	1.1 Argumenta a dignidade do ser humano en relación aos outros seres vivos.	I	X			X	X		
RE1.2 .1	2.1 Distingue e debate de forma xustificada e respectuosa a orixe do ser humano.	I	X				X	X	
RE1.3 .1	3.1 Valora, en situacións do seu ámbito, a dignidade de todo ser humano con independencia das capacidades físicas, cognitivas, intelectuais, sociais, etc.	B				X	X		X
RE1.4 .1	4.1 Clasifica accións do ser humano que respectan ou destrúen a creación e os cambios para potenciar os dereitos humanos, a convivencia, o progreso e a paz.	B					X	X	X
RE1.4 .2	4.2 Deseña en pequeno grupo un plan de colaboración co seu centro educativo no que se inclúan polo menos cinco necesidades e as posibles solucións que o propio grupo levaría a cabo.	I		X				X	
RE2.1 .1	1.1 Busca e elixe personaxes significativos do pobo de Israel e identifica e analiza a resposta de fe neles.	B	X			X			X
RE2.2 .1	2.1 Se interesa por coñecer e valora a resposta de fe o Deus que se revela.	B				X		X	X
RE2.3 .1	3.1 Identifica, clasifica e compara as características fundamentais dos Libros Sagrados mostrando interese pola súa orixe divina.	B	X						X
RE2.4 .1	4.1 Lee, localiza e esquematiza os criterios recollidos na Dei Verbum en torno á interpretación da Biblia valorándoos como necesarios.	A	X					X	

RE2.5 .1	5.1 Distingue e sinala en textos bíblicos a presenza dun Deus que se comunica, xustificando no grupo a selección dos textos.	A	X			X	X		
RE2.5 .2	5.2 Coñece e xustifica por escrito a existencia nos Libros Sagrados do autor divino e o autor humano.	I	X			X			
RE3.1 .1	1.1 Coñece e describe as características do Deus cristián.	B	X						X
RE3.1 .2	1.2 Lee relatos mitolóxicos, localiza trazos das divindades das relixións politeístas e contrástaos coas características do Deus cristián.	I	X		X	X			X
RE3.2 .1	2.1 Recoñece, describe e acepta que a persoa humana necesita do outro para alcanzar a súa identidade a semellanza de Deus.	I	X			X	X		X
RE3.3 .1	3.1 Confecciona materiais onde se expresan os momentos relevantes da historia salvífica e os relaciona coas verdades de fe formuladas no Credo.	I			X			X	
RE3.4 .1	4.1 Clasifica as verdades de fe contidas no Credo e explica o seu significado.	I	X			X			
RE4.1 .1	1.1 Localiza no mapa os lugares de orixe das primeiras comunidades cristiás e describe as súas características.	I	X	X	X	X			
RE4.1 .2	1.2 Reconstrúe o itinerario das viaxes de San Paulo e explica coas súas palabras a difusión do cristianismo no mundo pagán.	B	X	X	X	X		X	X
RE4.2 .1	2.1 Describe e valora a raíz da unidade e santidad da Igrexa.	B	X			X			X
RE4.2 .2	2.2 Elabora materiais, utilizando as tecnoloxías da información e a comunicación, onde se reflicte a universalidade e apostolicidade da Igrexa.	I			X			X	X

COMPETENCIAS CLAVE: **CL:** Competencia lingüística. **CMCT:** Competencia matemática ciencia e tecnoloxía. **CD:** Competencia dixital **AA:** Aprender a aprender. **CSC:** Competencia social e cívica. **SIEE :** Sentido de iniciativa e espírito emprendedor. **CEC:** Conciencia e expresións culturais.

Código: **B=** Básico, necesario para aprobar. **I=** Intermedio, para nota correspondente a Notable. **A=** Avanzado, corresponde a Sobresáinte.

RELIXIÓN 3º ESO

Resolución de 11 de febreiro de 2015, da Dirección Xeneral de Avaliación e Cooperación Territorial, pola que se publica o currículo da ensinanza de Relixión Católica da Educación Primaria e da Educación Secundaria Obrigatoria.

ESTÁNDARES DE APRENDIZAXE		C	COMPETENCIAS CLAVE ASOCIADAS						
			CL	CMT	CD	AA	CSC	SIE E	CEE
RE1.1 .1	1.1 Expresa e comparte en grupo situacións ou circunstancias nas que recoñece a esixencia humana de felicidade e plenitude.	B	X				X		
RE1.2 .1	2.1 Analiza e valora a experiencia persoal fronte a feitos belos e dolorosos.	B				X	X	X	
RE1.2 .2	2.2 Selecciona escenas de películas ou documentais que mostran a busca de sentido.	I			X			X	X
RE2.1 .1	1.1 Identifica, analiza e comenta situacións actuais onde se expresa o pecado como rexeitamento ou suplantación de Deus.	I	X			X	X		
RE2.2 .1	2.1 Analiza o texto sagrado diferenciando a verdade revelada da roupaxe literaria e recrea un relato da verdade revelada sobre o pecado orixinal con linguaxe actual.	A	X			X		X	X
RE3.1 .1	1.1 Busca e selecciona biografía de conversos.	B	X		X				
RE3.1 .2	1.2 Expresa xuízos respectuosos sobre a novidade que o encontro con Cristo introduciu na forma de entender o mundo, segundo as biografías seleccionadas.	B	X				X		X
RE3.2 .1	2.1 Crea e comparte textos, vídeos clip, curtos, para describir as consecuencias que na vida dos cristiáns supuxo o encontro con Cristo.	I	X		X	X		X	
RE4.1 .1	1.1 Busca, selecciona e presenta xustificando a experiencia dunha persoa que encontrou a Cristo na Igrexa.	I	X			X		X	
RE4.2	2.1 escoita testemuños de cristiáns e debate con respecto acerca da plenitude de vida	B	X				X		

.1	que neles se expresa.							
RE4.3 .1	3.1 Aмоса mediante exemplos previamente seleccionados que a experiencia cristiá foi xeradora de cultura ao longo da historia.	A	X			X		X
RE4.3 .2	Defende de forma razoada a influencia da fe na arte, o pensamento, os costumes, a saúde, a educación, etc.	A	X				X	X

COMPETENCIAS CLAVE: **CL:** Competencia lingüística. **CMCT:** Competencia matemática ciencia e tecnoloxía. **CD:** Competencia dixital **AA:** Aprender a aprender. **CSC:** Competencia social e cívica. **SIEE :** Sentido de iniciativa e espírito emprendedor. **CEC:** Conciencia e expresións culturais.

Código: **B=** Básico, necesario para aprobar. **I=** Intermedio, para nota correspondente a Notable. **A=** Avanzado, corresponde a Sobresáinte.

RELIXIÓN 4º ESO

Resolución de 11 de febreiro de 2015, da Dirección Xeneral de Avaliación e Cooperación Territorial, pola que se publica o currículo da ensinanza de Relixión Católica da Educación Primaria e da Educación Secundaria Obrigatoria.

ESTÁNDARES DE APRENDIZAXE		C	COMPETENCIAS CLAVE ASOCIADAS					SIE E	CEE
			CL	CMT	CD	AA	CSC		
RE1.1 .1	1.1 Identifica e clasifica os trazos principais (ensino, comportamento e culto) nas relixións monoteístas.	B	X		X	X			
RE1.1 .2	1.2 Busca información e presenta ao grupo as respostas das distintas relixións ás preguntas de sentido.	B	X			X		X	

RE1.2 .1	2.1 Razona por que a revelación é a plenitude da experiencia relixiosa.	I	X			X			
RE1.2 .2	2.2 Analiza e debate as principais diferenzas entre a revelación de Deus e as relixións.	I	X				X	X	X
RE2.1 .1	1.1 Identifica e aprecia a fidelidade permanente de Deus que encontra na historia de Israel.	B				X			X
RE2.1 .2	1.2 Toma conciencia e agradece os momentos da súa historia nos que recoñece a fidelidade de Deus.	B				X		X	
RE2.2 .1	2.1 Identifica, clasifica e compara os trazos do Mesías sufridor e o Mesías político.	I	X						X
RE2.2 .1	2.2 Esfórzase por comprender a novidade do Mesías sufridor como criterio de vida.	A				X	X		
RE3.1 .1	1.1 Localiza, selecciona e argumenta en textos evanxélicos a chamada de Xesús.	B	X			X			
RE3.2 .1	2.1 Le de xeito comprensivo un evanxeo, identifica e describe a misión salvífica de Xesús.	B	X				X		
RE3.2 .2	2.2 Busca e identifica persoas que actualizan hoxe a misión de Xesús e expón en grupo por que continúan a misión de Xesús.	B	X				X	X	
RE4.1 .1	1.1 Elabora xuízos a partir de testemuños que exemplifiquen unha forma nova de usar a razón e a liberdade e de expresar a afectividade.	I	X			X		X	X
RE4.1 .2	1.2 Adquire o hábito de reflexionar buscando o ben ante as eleccións que se lle ofrecen.	I				X	X	X	
RE4.1 .3	1.3 É consciente das diferentes formas de vivir a afectividade e prefere a que recoñece como máis	A				X	X		X

	humana.								
RE4.2 .1	2.1 Identifica persoas que son autoridade na súa vida e explica como recoñece nelas a verdade.	I	X			X	X		
RE4.2 .2	2.2 Recoñece e valora na Igrexa distintas figuras que son autoridade, polo servizo ou polo testemuño.	B				X	X		X
RE4.2 .3	2.3 Localiza e xustifica tres acontecementos da historia nos que a Igrexa defendeu a verdade do ser humano.	B	X					X	X
RE4.3 .1	3.1 Investiga e debate sobre as iniciativas eclesiais do seu ámbito que colaboran na construción da civilización do amor.	A		X			X	X	X

COMPETENCIAS CLAVE: **CL:** Competencia lingüística. **CMCT:** Competencia matemática ciencia e tecnoloxía. **CD:** Competencia dixital **AA:** Aprender a aprender. **CSC:** Competencia social e cívica. **SIEE :** Sentido de iniciativa e espírito emprendedor. **CEC:** Conciencia e expresións culturais.

Código: **B=** Básico, necesario para aprobar. **I=** Intermedio, para nota correspondente a Notable. **A=** Avanzado, corresponde a Sobresáinte.

3. CONCRECIÓN, DE SER O CASO, DOS OBXECTIVOS PARA O CURSO.

OBXECTIVOS XERAIS DA EDUCACIÓN SECUNDARIA

A Educación Secundaria Obrigatoria contribuirá a desenvolver nos alumnos e as alumnas as capacidades que lles permitan:

- a) Asumir responsablemente os seus deberes, coñecer e exercer os seus dereitos no respecto aos demais, practicar a tolerancia, a cooperación e a solidariedade entre as persoas e grupos, exercitarse no diálogo afianzando os dereitos humanos e a igualdade de trato e de oportunidades entre mulleres e homes, como valores comúns dunha sociedade plural e prepararse para o exercicio da cidadanía democrática.
- b) Desenvolver e consolidar hábitos de disciplina, estudo e traballo individual e en equipo como condición necesaria para unha realización eficaz das tarefas da aprendizaxe e como medio de desenvolvemento persoal.
- c) Valorar e respectar a diferenza de sexos e a igualdade de dereitos e oportunidades entre eles. Rexeitar a discriminación das persoas por razón de sexo ou por calquera outra condición ou circunstancia persoal ou social. Rexeitar os estereotipos que supoñan discriminación entre homes e mulleres, así como calquera manifestación de violencia contra a muller.
- d) Fortalecer as súas capacidades afectivas en todos os ámbitos da personalidade e nas súas relacións cos demais, así como rexeitar a violencia, os prexuízos de calquera tipo, os comportamentos sexistas e resolver pacificamente os conflitos.
- e) Desenvolver destrezas básicas na utilización das fontes de información para, con sentido crítico, adquirir novos coñecementos. Adquirir unha preparación básica no campo das tecnoloxías, especialmente as da información e a comunicación.
- f) Concibir o coñecemento científico como un saber integrado, que se estrutura en distintas disciplinas, así como coñecer e aplicar os métodos para identificar os problemas nos diversos campos do coñecemento e da experiencia.
- g) Desenvolver o espírito emprendedor e a confianza en si mesmo, a participación, o sentido crítico, a iniciativa persoal e a capacidade para aprender a aprender, planificar, tomar decisións e asumir responsabilidades.
- h) Comprender e expresar con corrección, oralmente e por escrito, na lingua castelá e, si houbela, na lingua cooficial da Comunidade Autónoma, textos e mensaxes complexas, e iniciarse no coñecemento, a lectura e o estudo da literatura.
- i) Comprender e expresarse nunha ou máis linguas estranxeiras de xeito apropiado.
- j) Coñecer, valorar e respectar os aspectos básicos da cultura e a historia propias e dos demais, así como o patrimonio artístico e cultural.
- k) Coñecer e aceptar o funcionamento do propio corpo e o dos outros, respectar as diferenzas, afianzar os hábitos de coidado e saúde corporais e incorporar a educación física e a práctica do deporte para favorecer o desenvolvemento persoal e social. Coñecer e valorar a dimensión humana da sexualidade en toda a súa diversidade. Valorar criticamente os hábitos sociais relacionados coa saúde, o consumo, o coidado dos seres vivos e o medio ambiente, contribuíndo á súa conservación e mellora.

l) Apreciar a creación artística e comprender a linguaxe das distintas manifestacións artísticas, utilizando diversos medios de expresión e representación.

OBXECTIVOS DA ÁREA DE RELIXIÓN E MORAL CATÓLICA EN ESO

A área de Relixión e Moral Católica se fundamenta nas esixencias que conleva desenvolver, na escola, a educación integral e a aplicación duns dereitos expresados na **Declaración Universal de Dereitos Humanos** (1948, art. 26.3); a **Constitución española** (1978, art. 27.3); o **Pacto Internacional de Dereitos Humanos, Económicos, Sociais e Culturais** (1966, art. 13.3); a **Carta dos Dereitos Fundamentais da Unión Europea** (2000, art. 10 e 14.3), etc. Ademais, está garantida polo acordo suscrito entre o Estado español e a Santa Sé sobre Ensino e Asuntos Culturais (3-1-1979).

A práctica destes dereitos conleva un ensino relixioso escolar e confesional. Este ensino concrétese no, unha área de **Relixión e Moral Católica materia específica e rigorosamente escolar**, ordinaria para quen a soliciten, equiparable ao resto das materias no rigor científico, na formulación dos seus obxectivos e contidos, e na súa significación educativa dentro do currículo. Así mesmo, contribúe á formación integral do alumnado e ao pleno desenvolvemento da persoa en todas as súas capacidades.

A área de Relixión **Católica é unha materia opcional curricular de carácter confesional**. A súa identidade resúmese nas súas «Finalidades Educativas» ou «Obxectivos Xerais». Estes deben ser a meta e a directriz no seu deseño e o seu desenvolvemento curricular (realización da programación xeral de curso, de cada unidade didáctica, etc.). As seguintes Finalidades educativas da Educación Secundaria», sinalan as metas finais a que deben conducir todo curso e unidade didáctica de Relixión Católica.

OBXECTIVOS XERAIS DA ÁREA DE RELIXIÓN CATÓLICA DE EDUCACIÓN SECUNDARIA:

1. Educar a dimensión trascendente e relixiosa, e iso partindo da experiencia humana e «dende» e «para» a vida persoal, social, relixiosa e medioambiental.
2. Favorecer a maduración e o desenvolvemento integral da personalidade do alumnado desde unha educación humanista, relixiosa e católica de calidade.
3. Facilitar a elaboración do proxecto persoal de vida desde unha educación en valores e virtudes humanas, morais, cívicas, democráticas, relixiosas e cristiás.
4. Presentar a visión cristiá da persoa e a historia desde a realidade cotiá, desde o respecto e en diálogo coas principais relixións, antropoloxías e cosmovisións de hoxe.
5. Ofrecer a cultura relixiosa e a mensaxe cristiá-católico en diálogo cos testemuños de persoas exemplares e os problemas e interrogantes do mundo actual.
6. Educar a dimensión cívica e moral desde a aplicación de testemuños exemplares, valores, virtudes e compromisos para resolver problemas humanos e sociais.
7. Desenvolver un ensino aprendizaxe da relixión que promove a apertura ao Misterio, ao sentido relixioso da vida, á experiencia relixiosa e á educación na fe.

8. Promover as competencias necesarias para dar un sentido pleno á vida e elaborar respostas de sentido último ante as dificultades máis existenciais e cotiás.
9. Educar na participación social e a práctica de compromisos solidarios que melloren o medio ambiente, as relacións interpersonais e a vida pública.
10. Valorar a intelixencia espiritual para fortalecer o mundo interior do alumnado e a súa capacidade de autoconhecimento, aceptación, meditación, relaxación, paz interior?
11. Favorecer o diálogo e a crítica construtiva entre as mensaxes relixiosas e cristiáns e a actual cultura audiovisual, especialmente a da televisión e as TIC.
12. Desenvolver a dimensión humanista e cívica do alumnado desde a ética universal dos dereitos humanos e a doutrina social da Igrexa católica.
13. Educar a intelixencia emocional para elixir e fortalecer os mellores sentimentos, e así ser máis feliz cun mesmo, con Deus, cos demais e coa natureza.
14. Coñecer a Relixión e Moral Católica desde as TIC, a investigación, a aprendizaxe cooperativo e a participación en equipos de traballo.
15. Ofrecer un ensino integral da Biblia, promovendo a cultura bíblica e a aplicación dos seus ensinamentos para ser máis feliz na vida persoal e social.

OBXECTIVOS XERAIS DA ÁREA DE RELIXIÓN CATÓLICA PARA 1º DE EDUCACIÓN SECUNDARIA:

1. Coñecer e comparar criticamente as relixións da antigüidade coa realidade, co cristianismo e cos seus principais valores e virtudes.
2. Investigar e interpretar correctamente o sentido relixioso e cristián sobre a creación e a moral católica do medio ambiente.
3. Describir e valorar as características da Historia da Salvación e como Deus se revelase e Intervén na historia da humanidade.
4. Comprender e indicar os principais feitos da vida de Xesús de Nazaret, a súa mensaxe de salvación e os seus milagres, así como a súa centralidade na Historia da Salvación.
5. Coñecer e enumerar as principais características dos Evanxeos, a moral de Xesús de Nazaret e a moral Cristián..
6. Expresar e valorar as características da resurrección de Xesucristo en relación cós Evanxeos, a Historia da Salvación e as investigacións actuais sobre a vida despois da morte.
7. Investigar e describir as características do sacramento do Bautismo en relación con Xesucristo e a súa presenza na Igrexa.
8. Coñecer e expresar as características do sacramento da Eucaristía en relación con Xesucristo e a súa presenza na Igrexa e na misa.

9. Recoñecer e valorar as características da Confirmación e a presenza do Espírito Santo neste sacramento e na vida da Igrexa.
10. Desenvolver a intelixencia espiritual por medio da reflexión e a interiorización das experiencias espirituais do patriarca Xosé: a natureza, o autocoñecemento, a contemplación e a reflexión sobre feitos da vida diaria.
11. Promover a intelixencia emocional por medio do coñecemento e a vivencia dos sentimentos de relixiosidade, louvanza, alegría, resurrección, oración, sacrificio, fortaleza e desexo de Deus.
12. Tomar conciencia da importancia de clarificar, elixir e practicar os valores do hinduísmo e o cristianismo, as benaventuranzas, os Dez Mandamentos, a humanización, a confianza, a fraternidade, a esperanza, o compartir e a autenticidade.

OBXECTIVOS XERAIS DO ÁREA DE RELIXIÓN CATÓLICA PARA 2º DE EDUCACIÓN SECUNDARIA:

1. Investigar e valorar desde as competencias clave a relación que existe entre o ser humano, Deus e a relixión na historia e a vida cotiá.
2. Coñecer e interpretar correctamente as características da dignidade humana en relación coa achega da vida cristiá e a súa promoción na sociedade actual.
3. Tomar conciencia da importancia da acción humana e a moral católica para aplicala en grupo a solucionar problemas persoais e sociais.
4. Comprender e fundamentar correctamente a relación existente entre a revelación de Deus cos medios para relacionarse con El.
5. Describir a relación existente entre a revelación de Deus e a fe cristiá e argumentar as achegas positivas que leva consigo para a felicidade da persoa e a sociedade.
6. Coñecer e aplicar as claves necesarias para a interpretación correcta da Biblia e as súas mensaxes de felicidade, liberación e salvación.
7. Expresar e explicar as principais características do Deus cristián en relación coa fe cristiá e a comunicación humana.
8. Identificar e valorar as características, achegas actuais e relacións existentes entre a fe cristiá, o Credo e a fe na vida eterna.
9. Coñecer desde as competencias clave e tomar conciencia das características da Igrexa católica e as achegas relixiosas, solidarias, culturais e artísticas que realiza á humanidade.
10. Desenvolver a intelixencia espiritual por medio das competencias clave, a reflexión e interiorización das experiencias de coñecemento dun mesmo, sentido á vida, o silencio, a meditación e compartir en grupo as vivencias espirituais ou non.
11. Promover a intelixencia emocional por medio do coñecemento e vivencia dos sentimentos de espiritualidade, dignidade humana, empatía, escoitar, comunicación, recolleemento e sociabilidade.

- 12.** Tomar conciencia da importancia de desenvolver unha xerarquía de valores e de practicar os valores das dimensións humanas e do proxecto de vida, a liberdade, a fe cristiá, a amizade, a identidade persoal, cambiar e a solidariedade.

OBXECTIVOS XERAIS DA ÁREA DE RELIXIÓN CATÓLICA PARA 3º DE EDUCACIÓN SECUNDARIA

- 1.** Descubrir e coñecer o desexo do infinito e de Deus que existe no ser humano, e a diversidade de camiños persoais e cristiáns que existen para encontrarse con El.
- 2.** Analizar e interpretar a necesidade humana de darlle sentido á propia vida e o sentido cotián e último da vida que dan o cristianismo e as relixións monoteístas.
- 3.** Investigar e interpretar correctamente o pecado e os sacramentos do Perdón e da Unción de enfermos.
- 4.** Investigar e fundamentar correctamente a relación existente entre Xesucristo, a vocación cristiá e o sacramento da Orde sacerdotal.
- 5.** Coñecer e aplicar a moral cristiá da vida humana en relación con Xesucristo, a Igrexa e a busca de solucións aos atentados actuais contra a vida.
- 6.** Valorar a mensaxe de Xesús sobre o consumo e aplicar a moral cristiá e católica do consumo para promover un consumo xusto, solidario, ecolóxico e cristián.
- 7.** Describir e valorar a misión e a organización da Igrexa católica en relación con Xesucristo, a súa tripla misión e os servizos de humanización e salvación que realiza.
- 8.** Investigar os principais acontecementos da historia da Igrexa durante os seus primeiros quince séculos e a presenza de Xesucristo, que continúa ata o fin da historia.
- 9.** Recoñecer e valorar a achega fundamental da fe cristiá na creación da arte e da cultura cristiá e da humanidade.
- 10.** Desenvolver a intelixencia espiritual por medio da reflexión e interiorización das experiencias de autocoñecemento, sentido á vida, vocación persoal, meditación e peregrinación.
- 11.** Promover a intelixencia emocional por medio do coñecemento e da vivencia dos sentimentos de choro, providencia, arrepentimento, fe, vida, xenerosidade, colaboración, vocación e piedade.
- 12.** Tomar conciencia da importancia de ter unha xerarquía de valores e de practicar os valores do perdón, a fe, o servizo, a celebración, a caridade, a solidariedade, a cooperación e a tolerancia.

OBXECTIVOS XERAIS DO ÁREA DE RELIXIÓN CATÓLICA PARA 4º DE EDUCACIÓN SECUNDARIA:

- 1.** Identificar e comparar criticamente desde as competencias clave as características das relixións universais na historia e a vida cotiá.
- 2.** Coñecer e valorar correctamente as características e achegas da experiencia relixiosa e a revelación de Deus á persoa e á sociedade actual.
- 3.** Investigar e aplicar as ensinanzas e a relación entre Deus e a historia da Igrexa desde a Idade Moderna ata a Idade Contemporánea.
- 4.** Fundamentar correctamente a relación existente entre Xesucristo, o Mesías, e a moral católica da vida pública no mundo contemporáneo.
- 5.** Coñecer e valorar positivamente a relación existente entre Xesucristo, a Igrexa e a súa misión salvadora e humanizadora de felicidade para a persoa e a sociedade.
- 6.** Comprender e aplicar as características do sacramento do Matrimonio en relación coa Igrexa, a vida persoal e a sociedade actual.
- 7.** Expresar e explicar as características, achegas actuais, aplicacións e relacións existentes entre a fe cristiá e a moral cristiá da sexualidade.
- 8.** Identificar e aplicar a situacións actuais as características da autoridade e a verdade na Biblia e na Igrexa.
- 9.** Coñecer desde as competencias clave as achegas dos cristiáns para construír a civilización do amor no mundo actual, e tomar conciencia delas.
- 10.** Desenvolver a intelixencia espiritual por medio das competencias clave, a reflexión e interiorización de experiencias para o desenvolvemento da paz, a actitude relixiosa, o agradecemento, a práctica da fe cristiá, a comunicación con Xesús, a poesía amorosa, a afectividade, a verdade e a espiritualidade ecolóxica.
- 11.** Promover a intelixencia emocional por medio do coñecemento e a vivencia dos sentimentos de busca de sentido, éxtase relixiosa, aproveitamento do tempo, entrega persoal, namoramento, sinceridade, eternidade e salvar o matrimonio.
- 12.** Tomar conciencia da importancia de interiorizar e practicar os valores do diálogo, fidelidade, compromiso social, crítica moral, coherencia persoal e cristiá, amor, verdade, seguir un bo mestre e cambiar o mundo.

4. CONCRECIÓN PARA CADA ESTÁNDAR DE APRENDIZAXE AVALIABLE DE:

4.1. CONTIDOS. TEMPORALIZACIÓN E SECUENCIACIÓN

TEMPORALIZACIÓN E SECUENCIACIÓN PARA 1º ESO

O seguinte cadro esquematiza a distribución temporal das Unidades Didácticas na materia de Relixión para 1º da ESO:

RELIÇÃO CATÓLICA – 1º ESO			
	BLOQUES	UNIDADES DIDÁCTICAS	Nº SESIÓNS
1ª AVALIA CIÓN	I O sentido relixioso do home.	1. Relixión, realidade e valores	4
		2. Deus, creación e moral	3
	II A revelación: Deus intervén na historia.	3. Deus na Historia da Salvación	4
		4. Deus na Historia da Salvación	3
2ª AVALIA CIÓN	III Xesucristo, cumprimento da historia da Salvación.	5. Evanxeos e moral de Xesús	4
		6. Evanxeos e resurrección de Xesucristo	4
		7. Igrexa, Xesucristo e Bautismo	3
3ª AVALIA CIÓN	IV Permanencia de Xesucristo na historia: a Igrexa.	8. Igrexa, Xesucristo e Eucaristía	6
		9. Igrexa, Espírito Santo e Confirmación	5

TEMPORALIZACIÓN E SECUENCIACIÓN PARA 3º ESO

O seguinte cadro esquematiza a distribución temporal das Unidades Didácticas na materia de Relixión para 3º da ESO:

RELIXIÓN CATÓLICA – 3º ESO			
	BLOQUES	UNIDADES DIDÁCTICAS	Nº SESIÓNS
1ª AVALIA CIÓN	I O sentido relixioso do home.	1. A persoa busca a Deus	4
		2. O sentido cristián da vida	3
	II A revelación: Deus intervén na historia.	3. Pecado, Perdón e Unción	4
		4. Xesucristo, vocación e Orde	3
2ª AVALIA CIÓN	III Xesucristo, cumprimento da historia da Salvación.	5. Xesucristo, moral e vida	4
		6. Xesucristo, moral e consumo	4
		7. Misión e organización da Igrexa	3
3ª AVALIA CIÓN	IV Permanencia de Xesucristo na historia: a Igrexa.	8. Historia da Igrexa	6
		9. Fe, arte e cultura	5

TEMPORALIZACIÓN E SECUENCIACIÓN PARA 4º ESO

O seguinte cadro esquematiza a distribución temporal das Unidades Didácticas na materia de Relixión para 4º da ESO:

RELIXIÓN CATÓLICA – 4º ESO			
	BLOQUES	UNIDADES DIDÁCTICAS	Nº SESIÓNS
1ª AVALIACIÓN	I O sentido relixioso do home.		5
		UNIDADE 1: EXPERIENCIA RELIXIOSA E REVELACIÓN DE DEUS	5
	II A revelación: Deus intervén na historia.	UNIDADE 2: DEUS, HISTORIA	4
2ª AVALIACIÓN	III Xesucristo, cumprimento da historia da Salvación.		4
		UNIDADE 3: XESUCRISTO, IGREXA E MISIÓN	4
			3
2ª AVALIACIÓN	IV Permanencia de Xesucristo na historia: a Igrexa.	UNIDADE 4: IGREXA,	4
			4
		UNIDADE 5: OS CRISTIÁNS E A CIVILIZACIÓN DO AMOR	3

4.2. GRAO MÍNIMO DE CONSECUCIÓN PARA SUPERAR A MATERIA.

CONTIDOS MÍNIMOS PARA 1º ESO

- A interpretación da Biblia.
- A moral católica do coidado da natureza.
- Deus revelase na Historia da Salvación.

- Mensaxe de Xesús.
- A moral de Xesús.

CONTIDOS MÍNIMOS PARA 2º ESO

- Deus, no arte románico e gótico.
- O arte na relixión.
- Acción humana na veneración de deus nos templos.
- Templos románicos características

CONTIDOS MINIMOS PARA 3º ESO

- O desexo humano de Deus
- O sentido da vida para as relixións monoteístas
- A moral católica da vida humana
- A moral católica do consumo
- A historia da Igrexa
- A arte e a cultura cristiana
- O diálogo con outras relixións

CONTIDOS MINIMOS PARA 4º ESO

- Ongs, voluntariado
- Acción social
- Doctrina Social da Igrexa
- A moral católica da vida pública
- Compromisos actuais dos discípulos de Xesús
- Dereitos Humanos

4.3. PROCEDIMENTOS E INSTRUMENTOS DE AVALIACIÓN.

Entendemos a avaliación non como un exercicio final que mida os coñecementos dos alumnos, senón como un proceso mediante o cal detectamos se o alumno adquiriu as capacidades expresadas nos obxectivos (e competencias básicas no caso da E.S.O.)

Trátase, xa que logo, dunha avaliación continua, que se estende a todos os momentos da acción docente. Nos materiais de Relixión esta avaliación continua concrétese do seguinte xeito:

As actividades iniciais de cada unidade didáctica ofrecen elementos suficientes para realizar o diagnóstico da situación dos alumnos (avaliación inicial).

As actividades de estudo inclúen numerosos exercicios que pretenden mellorar a acción docente mediante a continua observación e reflexión conxunta (avaliación formativa).

É importante insistir en que a fe do alumno non é o obxectivo da avaliación, esta haberá de respectar a intimidade da conciencia persoal, que obriga ao educador a avaliar tan só certos aspectos do ensino relixioso:

- a) Á hora de establecer os contidos a preguntar nunha proba escrita haberá que valorar en igual medida a adquisición de coñecementos teórico-memorísticos procedentes das diferentes fontes como a capacidade crítica e valorativa que o alumno sexa capaz de desenvolver á hora de enfrontarse con devanditas fontes.
- b) En canto ao traballo en clase, valorarase por orde de importancia:
  - ✓ Uso e elaboración de información.
  - ✓ Que o contido se adecue ao esquema proposto.
  - ✓ A boa redacción, libre de faltas de ortografía.
  - ✓ A orde e limpeza dos traballos.
  - ✓ Sentido creativo e crítico dos alumnos.
- c) No caderno de clase o alumno ha de recoller tódalas actividades propostas, así como as conclusións dos debates, postas en común, apuntes de clase, traballos persoais, etc. realizados durante o curso. O caderno de clase entregarase ao profesor para a cualificación de cada avaliación durante o curso así como ao remate do curso.
- d) Con respecto a actitude, será conveniente avaliar se o alumno vai poñendo en práctica aquilo que é fundamental na asignatura de relixión: a adquisición de valores que son necesarios para unha convivencia respectuosa e harmónica cos demais, fortalecendo un espírito crítico e solidario.

Así pois os procedementos e instrumentos de avaliación constan dos seguintes indicadores:

1. Tarefas realizadas no aula e a través dos cine-forum e a visualización de documentais.
2. Corrección do caderno de clase.
3. Traballos de clase sobre documentos escritos ou textos do libro.
4. Observación directa do alumno (atención, participación, traballo de grupos, comportamento, etc.)
5. A comprensión do tema e a expresión do mesmo.
6. Análise, síntese, interpretación, produción, resolución de problemas e o uso da información.

7. A responsabilidade, o esforzo, o respecto, o traballo en equipo, a participación, a tolerancia e a creatividade.

En caso de confinamento ou illamento dunha persoa ou grupo, a materia impartirase na aula virtual do centro, dende o principio de curso ofertarase o alumnado a posibilidade das clases na aula virtual que se irá actualizando e poñendo os temas explicados na clase, preguntarse as posibilidades de acceso a un ordenador e conexión a internet para as clases virtuales, ou no seu defecto propor alternativas para conseguir os obxectivos da materia sen prexuízo para a saúde dos alumnos e do persoal do centro.

5. CONCRECIÓNS METODOLÓXICAS QUE REQUIRE A MATERIA

PRINCIPIOS METODOLÓXICOS

O currículo da área de Relixión e Moral Católica é unha síntese da mensaxe cristiá, que se adecúa á idade dos alumnos, ás necesidades culturais do contorno, ás demandas do sistema educativo e, por suposto, ás esixencias epistemolóxicas da materia.

Contempla o fenómeno relixioso nas súas distintas dimensións:

- A dimensión cultural e histórica: O patrimonio cultural e histórico das diferentes sociedades está cheo de sentido relixioso que posibilita unha mellor comprensión do mundo actual. A Relixión católica fixo e fai grandes achegas nestes ámbitos.
- A dimensión humanizadora: A Relixión católica contribúe á formación integral da persoa, colaborando no seu desenvolvemento, ó darlles resposta ós interrogantes do alumno/a, e ó potenciar a apertura á transcendencia, mediante a formación de persoas libres, críticas, creadoras e solidarias.
- A dimensión ético-moral, que expón as esixencias morais da mensaxe cristiá. A Relixión católica ofrece unha maneira de entender a vida e de actuar con coherencia respecto a unhas ideas e crenzas, mediante unha serie de principios e valores.

Así pois o primeiro criterio da metodoloxía é o de partir da realidade do propio alumno.

Convirá, polo tanto:

- Partir do que os alumnos e alumnas coñecen e pensan sobre un tema concreto.
- Conectar cos seus intereses e necesidades.
- Propoñerlles, de forma atractiva, unha finalidade e utilidade claras para as novas aprendizaxes, que xustifiquen o esforzo e a dedicación persoal que se lles vai esixir.
- Manter unha coherencia entre as intencións educativas e as actividades que se realizan na aula.
- Favorece-la aplicación e a transferencia das aprendizaxes á vida real.

Para todo iso, resulta fundamental o uso dunha linguaxe accesible e comprensible para os alumnos, auténticos protagonistas da aprendizaxe, que os introduza na comprensión e na asimilación do vocabulario básico da Relixión católica e das diferentes relixións.

Un segundo criterio da metodoloxía é que ha de ser crítica: Preténdese que o alumno/a:

- Aprenda a valorar o feito relixioso, o bo que hai noutras relixións e a respectar a dignidade sagrada de todos os seres humanos.
- Descubra unha visión xeral do que supuxo e como influíu a relixión ó longo da historia e coñeza que esta foi un elemento integrante da cultura e da vida da humanidade.
- Adquira uns criterios e uns valores fundamentais para a interpretación, asimilación e vivencia da propia historia e do mundo no que está inmerso.
- Obteña unha visión harmónica do mundo e da vida humana que lle posibilite ser máis feliz e cidadán libre e responsable, construtor de verdadeira convivencia e dunha sociedade en paz.

Aprender supón modificar e enriquece-los esquemas de coñecemento de que dispoñemos para comprender mellor a realidade e actuar sobre ela polo que o outro criterio metodolóxico é o da pluralidade.

Faise fincapé no uso dunha pluralidade de medios, especialmente análise, debates, exposicións..., para evocar experiencias, presentar contidos relixiosos e para axudar ó alumno/a a descubrir e a expresar con espírito crítico e construtivo o que foi descubriendo e, á vez, aprenda a respectar e valorar os criterios e as achegas dos demais e se vaia abrindo a unha sociedade pluralista.

Para implementar esta área, contamos en cada curso da E.S.O. co Libro do Alumno e cunha Carpeta de recursos, na que se ofrecen actividades de reforzo, de ampliación e de avaliación, ademais doutros recursos, correspondentes a cada unha das unidades didácticas do libro. En canto ao curso de 1º e 2º de Bacharelato tamén contamos con libro de texto máis outros recursos e materiais que expoñemos no seguinte apartado.

Sempre tendo en conta que a relixión é unha disciplina entre as outras e coas outras polo que un cuarto criterio é que ha de seguirse unha metodoloxía interdisciplinar.

Non pode ser unha materia aparte, senón que ha de estar íntimamente relacionada coas demais áreas curriculares. De aí a importancia da globalización e interdisciplinariedade, procurando entrar en contacto coa cultura concreta, en diálogo aberto cos outros campos do saber. Dun modo especial coas áreas que van en procura dunha síntese coherente e integradora da personalidade do alumno.

6. MATERIAIS E RECURSOS

A materia observará e concretará os principios de carácter psicopedagóxico que constitúen a referencia esencial para unha formulación curricular coherente e integradora entre todas as disciplinas dunha etapa que debe respectar un carácter común á vez que respectuoso coas diferenzas individuais. Son os seguintes:

- A nosa actividade como profesores será considerada como mediadora e guía para o desenvolvemento da actividade construtiva do alumno. Terá como referente o desenvolvemento das competencias básicas da educación básica.

- Partiremos do nivel de desenvolvemento do alumno, o que significa considerar tanto as súas capacidades como os seus coñecementos previos.
- Orientaremos a nosa acción a estimular no alumno a capacidade de aprender a aprender.
- Promoveremos a adquisición de aprendizaxes funcionais e significativas.
- Buscaremos formas de adaptación na axuda pedagóxica ás diferentes necesidades do alumnado.
- Impulsaremos un estilo de avaliación que sirva como punto de referencia á nosa actuación pedagóxica, que proporcione ao alumno información sobre o seu proceso de aprendizaxe e permita a participación do alumno no mesmo a través da autoavaliación e a coavaliación.
- Fomentaremos o desenvolvemento da capacidade de socialización e de autonomía do alumno.

Os contidos da materia preséntanse organizados en **conxuntos temáticos** de carácter analítico e disciplinar. No entanto, estes conxuntos integranse na aula a través de unidades didácticas que favorecerán a materialización do principio de **interdisciplinabilidade** e **intradisciplinabilidade**.

[Neste curso 20-21 completaremos os contidos esenciais que non podemos explicar durante o curso pasado debido a situación sanitaria nos cursos correspondentes.](#)

Recursos didácticos a empregar:

- 1) Explicación por parte do profesor
- 2) Carpetas de recursos do Departamento.
- 3) Revistas, diarios, información do Terceiro Mundo.
- 4) Encíclicas. Documentos
- 5) Comentarios de texto
- 6) Películas.
- 7) Internet na aula de Informática.
- 8) Programas informáticos. Blogs. Wikis. Web 2.0
- 9) Exposición en paneis, murais.
- 10) Diversos recursos lúdicos (crucigramas, sopas de letras...)
- 11) Cancións e actividades musicais.
- 12) Xogos e dinámicas grupais.
- 13) Presentacións en Power-Point.
- 14) Exercicios de valores.
- 15) Bibliografía na biblioteca do I.E.S.

LIBROS DE TEXTO A EMPREGAR:

No presente curso non habrá libro obrigatorio para a materia de Relixión. Non se utiliza libro de texto, emprégase apuntes sacados de distintas fontes editoriais.

7. CRITERIOS SOBRE A AVALIACIÓN, CUALIFICACIÓN E PROMOCIÓN DO ALUMNADO.

1º ESO

Contidos	Criterios de avaliación	Estándares de aprendizaxe avaliáveis
Bloque 1. O sentido relixioso do home		
A realidade creada e os acontecementos son signos de Deus.	<ol style="list-style-type: none"> 1. Recoñecer e valorar que a realidade é don de Deus. 2. Identificar a orixe divina da realidade. 3. Contrastar a orixe da creación nos diferentes relatos relixiosos acerca da creación. 4. Diferenciar a explicación teolóxica e científica da creación. 	<ol style="list-style-type: none"> 1.1 Expresa por escrito sucesos imprevistos nos que ten recoñecer que a realidade é dada. 1.2 Avalía, compartindo cos seus compañeiros, sucesos e situacións nas que queda de manifesto que a realidade é don de Deus. 2.1 Argumenta a orixe do mundo e a realidade como froito do designio amoroso de Deus. 3.1 Relaciona e distingue, explicando coas súas palabras, a orixe da creación nos relatos míticos da antigüidade e o relato bíblico. 4.1 Coñece e sinala as diferenzas entre a explicación teolóxica e científica da creación. 4.2 Respecta a autonomía existente entre as explicacións, teolóxica e científica, da creación.
Bloque 2. A revelación: Deus intervén na historia		
A historia de Israel: elección, alianza, monarquía e profetismo.	<ol style="list-style-type: none"> 1. Coñecer, contrastar e apreciar os principais acontecementos da historia de Israel. 2. Sinalar e identificar os diferentes modos de comunicación que Deus usou nas distintas etapas da historia e Israel. 3. Distinguir e comparar o procedemento co que Deus se manifesta nas distintas etapas da historia de Israel. 	<ol style="list-style-type: none"> 1.1 Coñece, interpreta e constrúe unha liña do tempo cos principais acontecementos e personaxes da historia de Israel. 1.2 Mostra interese pola historia de Israel e dialoga con respecto sobre os beneficios desta historia para a humanidade. 2.1 Busca relatos bíblicos e selecciona xestos e palabras de Deus nos que identifica a manifestación divina. 3.1 Recuerda e explica construtivamente, de modo oral ou por escrito, accións que reflicten o desvelarse de Deus para co pobo de Israel.

Bloque 3. Xesucristo, cumprimento da Historia da Salvación

<p>A divindade e humanida de de Xesús.</p> <p>Os evanxeos: testemuño e anuncio.</p> <p>Composición dos evanxeos.</p>	<ol style="list-style-type: none"> 1. Distinguir en Xesús os trazos da súa natureza divina e humana. 2. Identificar a natureza e finalidade dos evanxeos. 3. Coñecer e comprender o proceso de formación dos evanxeos. 	<ol style="list-style-type: none"> 1. 1 Identifica e clasifica de xeito xustificando as diferenzas entre a natureza divina e humana de Xesús nos relatos evanxélicos. 1.2 Esfórzase por comprender as manifestacións de ambas as dúas naturezas expresadas nos relatos evanxélicos. 2.1 Recoñece a partir da lectura dos textos evanxélicos os trazos da persoa de Xesús e deseña o seu perfil. 3.1 Ordena e explica coas súas palabras os pasos do proceso formativo dos evanxeos.
--	---	---

Bloque 4. Permanencia de Xesucristo na historia: a Igrexa

<p>A Igrexa, presenza de Xesucristo na historia.</p> <p>O Espírito Santo edifica continuamente a Igrexa.</p>	<ol style="list-style-type: none"> 1. Comprender a presenza de Xesucristo hoxe na Igrexa. 2. Recoñecer que a acción do Espírito Santo dá vida á Igrexa. 	<ol style="list-style-type: none"> 1.1 Sinala e explica as distintas formas de presenza de Xesucristo na Igrexa: sacramentos, palabra de Deus, autoridade e caridade. 2.1 Coñece e respecta que os sacramentos son acción do Espírito para construír a Igrexa. 2.2 Asocia a acción do espírito nos sacramentos coas distintas etapas e momentos da vida. 2.3 Toma conciencia e aprecia a acción do Espírito para o crecemento da persoa.
--	---	--

3º ESO

Contidos	Criterios de avaliación	Estándares de aprendizaxe avaliábeis
Bloque 1. O sentido relixioso do home		
<p>A natureza humana desexa o Infinito.</p> <p>A busca de sentido na experiencia da enfermidade, a morte, a dor, etc.</p>	<ol style="list-style-type: none"> 1. Recoñecer o desexo de plenitude que ten a persoa. 2. Comparar razoadamente distintas respostas fronte á finitude do ser humano. 	<ol style="list-style-type: none"> 1.1 Expresa e comparte en grupo situacións ou circunstancias nas que recoñece a esixencia humana de felicidade e plenitude. 2.1 Analiza e valora a experiencia persoal fronte a feitos belos e dolorosos. 2.2 Selecciona escenas de películas ou documentais que mostran a busca de sentido.

Bloque 2. A revelación: Deus intervén na historia		
<p>A ruptura do home con Deus polo pecado.</p> <p>O relato bíblico do pecado orixinal.</p>	<ol style="list-style-type: none"> 1. Descubrir que o pecado radica no rexeitamento á intervención de Deus na propia vida. 2. Distinguir a verdade revelada da roupaxe literaria no relato do Xénese. 	<ol style="list-style-type: none"> 1.1 Identifica, analiza e comenta situacións actuais onde se expresa o pecado como rexeitamento ou suplantación de Deus. 2.1 Analiza o texto sagrado diferenciando a verdade revelada da roupaxe literaria e recrea un relato da verdade revelada sobre o pecado orixinal con linguaxe actual.
Bloque 3. Xesucristo, cumprimento da Historia da Salvación		
<p>A persoa transformada polo encontro con Xesús.</p>	<ol style="list-style-type: none"> 1. Recoñecer e apreciar que o encontro con Cristo cambia a forma de comprender o mundo, a historia, a realidade, as persoas, etc. 2. Comprender que a pertenza a Cristo leva consigo unha nova forma de comportarse na vida. 	<ol style="list-style-type: none"> 1.1 Busca e selecciona biografía de conversos. 1.2 Expresa xuízos respectuosos sobre a novidade que o encontro con Cristo introduciu na forma de entender o mundo, segundo as biografías seleccionadas. 2.1 Crea e comparte textos, vídeos, clips, curtos, para describir as consecuencias que na vida dos cristiáns supuxo o encontro con Cristo.
Bloque 4. Permanencia de Xesucristo na historia: a Igrexa		
<p>A Igrexa, lugar de encontro con Cristo.</p> <p>Experiencia de plenitude no encontro con Cristo.</p> <p>A experiencia de fe xera unha cultura.</p>	<ol style="list-style-type: none"> 1. Tomar conciencia do vínculo indisoluble entre o encontro con Cristo e a pertenza á Igrexa. 2. Valorar criticamente a experiencia de plenitude que promete Cristo. 3. Identificar na cultura a riqueza e a beleza que xera a fe. 	<ol style="list-style-type: none"> 1. 1 Busca, selecciona e presenta xustificando a experiencia dunha persoa que encontrou a Cristo na Igrexa. 2.1 escoita testemuños de cristiáns e debate con respecto acerca da plenitude de vida que neles se expresa. 3.1 Demostra mediante exemplos previamente seleccionados que a experiencia cristiá foi xeradora de cultura ao longo da historia. 3.2 Defende de forma razoada a influencia da fe na arte, o pensamento, os costumes, a saúde, a educación, etc.

4º ESO

Contidos	Criterios de Avaliación	Estándares de aprendizaxe avaliáveis
Bloque 1. O sentido relixioso do home - 1ª AVALIACIÓN		
<p>As relixións: procura do sentido da vida.</p> <p>Plenitude na experiencia relixiosa: a revelación de Deus na historia.</p>	<p>1. Aprender e memorizar os principais trazos comúns das relixións.</p> <p>2. Comparar e distinguir a intervención de Deus na historia dos intentos humanos de resposta á procura de sentido.</p>	<p>1.1 Identifica e clasifica os trazos principais (ensino, comportamento e culto) nas relixións monoteístas.</p> <p>1.2 Busca información e presenta ao grupo as respostas das distintas relixións ás preguntas de sentido.</p> <p>2.1 Razona por que a revelación é a plenitude da experiencia relixiosa.</p> <p>2.2 Analiza e debate as principais diferenzas entre a revelación de Deus e as relixións.</p>
Bloque 2. A revelación: Deus intervén na historia - 1ª AVALIACIÓN		
<p>A fidelidade de Deus á alianza co ser humano.</p> <p>A figura mesiánica do Servo de Yhwh.</p>	<p>1. Recoñecer e valorar as accións de Deus fiel ao longo da historia.</p> <p>2. Comparar e apreciar a novidade entre o Mesías sufrinte e o Mesías político.</p>	<p>1.1 Identifica e aprecia a fidelidade permanente de Deus que atopa na historia de Israel.</p> <p>1.2 Toma conciencia e agradece os momentos da súa historia nos que recoñece a fidelidade de Deus.</p> <p>2.1 Identifica, clasifica e compara os trazos do Mesías sufrinte e o Mesías político.</p> <p>2.2 Esfórzase por comprender a novidade do Mesías sufrinte como criterio de vida.</p>
Bloque 3. Xesucristo, cumprimento da Historia da Salvación - 2ª AVALIACIÓN		
<p>A chamada de Xesús a colaborar con El xera unha comunidade.</p>	<p>1. Descubrir a iniciativa de Cristo para formar unha comunidade que orixina a Igrexa.</p> <p>2. Coñecer e apreciar a invitación de Xesús a colaborar na súa misión.</p>	<p>1.1 Localiza, selecciona e argumenta en textos evanxélicos a chamada de Xesús.</p> <p>2.1 Le de maneira comprensiva un evanxeo, identifica e describe a misión salvífica de xesús.</p> <p>2.2 Busca e identifica persoas que actualizan hoxe a misión de Xesús e expón en grupo por que continúan a misión de Xesús.</p>

Bloque 4. Permanencia de Xesucristo na historia: a Igrexa - 3ª AVALIACIÓN

<p>A pertenza a Cristo na Igrexa ilumina todas as dimensións do ser humano.</p> <p>A autoridade eclesial ao servizo da verdade.</p> <p>A misión do cristián no mundo: construír a civilización do amor.</p>	<ol style="list-style-type: none"> 1. Descubrir e valorar que Cristo xera unha forma nova de usar a razón e a liberdade, e de expresar a afectividade da persoa. 2. Distinguir que a autoridade está ao servizo da verdade. 3. Relacionar a misión do cristián coa construción do mundo. 	<ol style="list-style-type: none"> 1.1 Elaborar xuízos a partir de testemuños que exemplifiquen unha forma nova de usar a razón e a liberdade e de expresar a afectividade. 1.2 Adquire o hábito de reflexionar buscando o ben ante as eleccións que se lle ofrecen. 1.3 É consciente das diferentes formas de vivir a afectividade e prefere a que recoñece como máis humana. 2.1 Identifica persoas que son autoridade na súa vida e explica como recoñece nelas a verdade. 2.2 Recoñece e valora na Igrexa distintas figuras que son autoridade, polo servizo ou polo testemuño. 2.3 Localiza e xustifica tres acontecementos da historia nos que a Igrexa defendeu a verdade do ser humano. 3.1 Investiga e debate sobre as iniciativas eclesiais da súa contorna que colaboran na construción da civilización do amor.
---	---	--

CRITERIOS DE CUALIFICACIÓN:

Ó longo da avaliación realizaránse diferentes probas e exercicios en formas diversas para avaliar os contidos (exercicios temáticos, probas de grupo, test, concursos...). Cada un destes exercicios será puntuado cunha nota do 0 ó 10. A nota media de todos eles constituirá o 50% da nota final da avaliación.

Unha actitude positiva dentro de aula (atención, curiosidade, interese, realización de preguntas e exercicios, participación nos grupos) poderase entender como un intento máis cara á comprensión dos contidos, polo que será unha cualificación moi positiva a ter en conta.

Do mesmo xeito, unha actitude negativa dentro da aula, reflexará unha avaliación negativa, por entender un desinterese non so cara ós contidos senon que é tamén una falta de ó dereito de formación dos seus compañeiros/as, aínda que os contidos da mesma estiveran superados suficientemente.

Si un alumno/a recibe tres chamadas de atención na aula polo seu mal comportamento ou actitude negativa cara a asignatura ou a aula comportará un 0 na nota de actitude e interese.

Cuidado de todo o material que se emprega na aula, libros, cadernos, apuntamentos.

Con todos estes datos formarase a nota media do alumno que dará lugar a súa nota final.

- **Cada avaliación puntuarase de 1 a 10.**
- **A avaliación será continua.**

PROCEDEMENTOS DE AVALIACIÓN:

Esta será continua a través das "auto avaliacións", probas de avaliación tipo test e traballos de clase correspondentes os temas de cada avaliación.

- ✓ Participación oral que se faga na clase.
- ✓ Bo estado do material de traballo.
- ✓ Participación activa en traballos sobre folletos, libros, vídeos, etc realizados na aula o una casa mediante a aula virtual do centro.
- ✓ Participación activa en concursos, dinámicas e xogos individuais ou en grupo preparados polos alumnos/as ou polo profesor.
- ✓ Interese e laboriosidade na aula.
- ✓ Integración no grupo.
- ✓ Anotacións do profesor derivadas da observación directa da actitude do alumno/a na aula.

SISTEMA DE CUALIFICACIÓN:

- Observación da actitude do/a alumno/a na aula para descubrir se ten un proceso de aprendizaxe correcto e axeitado.
- Realización de exercicios sobre cada tema que sexa explicado na aula.
- Realización de traballos, ben en grupo, ben de forma individual, en diferentes formatos, para descubrir á súa capacidade de síntese, atención, potenciación da memoria, etc.
- Realización de diferentes actividades na aula que permitan ós /as alumnos/as asimilar os diferentes contidos: lectura, realización de esquemas e resúmenes, debuxos, elaboración de relatos.

CRITERIOS DE AVALIACION

Á hora de avaliar se terán en conta os seguintes criterios:

A ASISTENCIA NA CLASE OU NA AULA VIRTUAL DO CENTRO SERÁ OBRIGATORIA PARA PODER SUPERAR A MATERIA.

O curso estrutúrase en tres avaliacións que serán cualificadas cunha nota numérica enteira, a cualificación obtida será unha nota de 1 a 10, sendo a nota mínima para aprobar dun 5.

A nota do alumno calcularase segundo os parámetros seguintes:

1. TRABALLO PERSOAL DO ALUMNO/A

. Ò alumno realizará un traballo sobre un tema proposto polo profesor. Supón ata un máximo 50% da nota.

2. PARTICIPACIÓN NO AULA

No aula física o una aula virtual o alumno traballa facendo fichas, tomando apuntamentos na súa libreta, ou no ordenador, lendo os temas, Preguntas e/ou respostas, aclaracións, suxerencias oportunas ó profesor e compañeiros. Poderase realizar exames Exames para coñecer a asimilación dos contidos das materia. Supón outro máximo de 50 % na nota.

3. TRABALLO EN EQUIPO

NON SE CONTEMPLAN POLAS MEDIDAS SANITARIAS EXISTENTES

4. COMPORTAMENTO E ACTITUDE

Unha actitude e comportamento positivo de cara a materia poderá repercutir positivamente na nota final. Esta repercusión farase unicamente en forma de redondeo a nota superior.

A nota final de Xuño será a media das tres avaliacións, sempre e cando o alumno presente como mínimo os traballos das tres avaliacións. Se algún alumno suspende unha ou máis dunha avaliación, para superar a asignatura deberá presentar o traballo encomendado nesa avaliación.

Para os alumnos que non promocionen en Xuño, haberá unha proba extraordinaria en Setembro á que se lle aplicarán os criterios mencionados anteriormente.

En caso de confinamento ou illamento dunha persoa ou grupo a materia impartirase na aula virtual do centro, dende o principio de curso o alumnado terá a posibilidade das clases na aula virtual pola pandemia, preguntárase as posibilidades de acceso a un ordenador e conexión a internet para avaliar a posibilidade do alumnado das clases virtuales ou no seu defecto propor alternativas para conseguir os obxectivos da materia sen prexuízo para a saúde dos alumnos e do persoal do centro.

LIBROS DE TEXTO: Non se utiliza libro de texto, emprégase apuntes sacados de distintas fontes editoriais.

8. INDICADORES DE LOGRO PARA AVALIAR O PROCESO DO ENSINO E A PRÁCTICA DOCENTE.

1. MODELO PARA O PROFESORADO

ASPECTOS A AVALIAR	A DESTACAR...	A MELLORAR...	PROPOSTAS DE MELLORA PERSONAL
Temporalización das Unidades Didácticas			
Desenvolvemento dos obxectivos didácticos			

Manexo dos contidos da unidade			
Descritores e desempeños competenciais			
Realización de tarefas			
Estratexias metodolóxicas seleccionadas			
Recursos			
Claridade nos criterios de avaliación			
Uso de diversas ferramentas de avaliación			
Evidencias dos estándares de aprendizaxe			
Atención á diversidade			
Interdisciplinariedade			

2. MODELO PARA O DESENVOLVEMENTO DA PRÁCTICA DOCENTE

DESENVOLVEMENTO DA PRÁCTICA DOCENTE	1	2	3	4
▪ Informo os alumnos dos criterios, dos procedementos e dos instrumentos de avaliación				
▪ Informo as familias dos criterios, dos procedementos e dos instrumentos de avaliación.				
▪ Formulo situacións introdutorias previas o tema que vou tratar.				
▪ Estimulo a participación dos alumnos a partir das súas experiencias.				
▪ Comunico a finalidade dos aprendizaxes, a súa importancia, utilidade e aplicación na vida real.				
▪ Presento os contidos dando unha visión xeral do tema				
▪ Facilito a adquisición de novos contidos intercalando preguntas aclaratorias, exemplificando..				
▪ Á hora de seleccionar as actividades, teño en conta que existen diferentes tipos de ritmos e intereses.				
▪ Formulo actividades variadas. -Introdución. -Desenvolvemento -Consolidación. -Reforzo.				

-Ampliación				
▪ Nas actividades que propoño hai equilibrio entre as actividades individuais e as actividades grupais				
▪ Á hora de constituír grupos reducidos , teño en conta os seguintes criterios: ▪ Fágoos a sorteo. ▪ Fago os grupos por niveis. ▪ Fago grupos nos que os seus membros teñen distintos niveis				
▪ Á hora de realizar as actividades teño en conta as "dinámicas cooperativas2				
▪ Emprego técnicas metodolóxicas variadas: expositiva, investigadora				
▪ Emprego medios técnicos audiovisuais.				
▪ Emprego recursos didácticos variados (audiovisuais, informáticos...) tanto para a presentación dos contidos como para a práctica dos alumnos.				
▪ Comprobo que os alumnos comprenden a tarefa que teñen que realizar: facendo preguntas, estimulando a que verbalicen o proceso durante a realización das tarefas.				
▪ Facilito estratexias de aprendizaxe: como buscar fontes de información, pasos para resolver cuestións..				
▪ Reviso e corrixo frecuentemente as actividades propostas na clase e para a casa.				
▪ Proporciona información o alumnado sobre a execución das tarefas e como melloralas.				
▪ No caso de que os logros acadados polo alumnado sexan insuficientes, propoño novas actividades que faciliten a súa adquisición.				
▪ No caso de que os logros acadados sexan suficientemente acadados nun breve período de tempo, propoño novas actividades que faciliten un maior grao de adquisición.				
▪ Propoño actividades que posibiliten acadar distintos graos de execución				
▪ Adopto medidas de apoio para o alumnado que presenta desfase curricular ou dificultades de aprendizaxe.				
▪ Coordínome coa profesora de apoio para a adecuación de contidos, actividades, metodoloxía, recursos e adaptalos os alumnos con dificultades				
▪ Teño en consideración as orientacións do departamento de orientación na adopción de medidas a adoptar co alumnado con necesidades específicas de apoio educativo.				

Código: 1 (nunca); 2(poucas veces); 3 (case sempre), 4(sempre).

3. CUESTIONARIO SOBRE A AVALIACIÓN

SOBRE A AVALIACIÓN	1	2	3	4
<ul style="list-style-type: none"> • Participo activamente nas sesións de avaliación, á hora de tomar decisións colexiadas no tocante a: • Promoción do alumnado. • Adopción de medidas de atención á diversidade. • Elaboración do Consello orientador. 				

• Teño en conta o procedemento xeral de avaliación en relación co establecido na programación				
• Realizo unha avaliación inicial a comezo de curso, o comezo de cada unidade didáctica.				
• Establezo criterios obxectivos para avaliar o aprendizaxe do alumnado				
• O alumnado coñece os criterios de avaliación e de cualificación que se empregan				
• O avaliar unha actividade en equipo, ademais da cualificación global, cada membro do grupo obtén outra individual que é reflexo da súa contribución persoal.				
• Utilizo diferentes rexistros de recollida de datos. <ul style="list-style-type: none"> - Listas de control. - Escalas de valoración. - Anecdótico. - Diarios de clase. 				
• Emprego diferentes procedementos e instrumentos de avaliación: <ul style="list-style-type: none"> • Coherentes cos estándares de aprendizaxe . • Adaptados a diversidade dos alumnos. • Diferentes según os contidos tratados 				
• Utilizo diferentes medios para informar as familias, ó profesorado e o alumnado dos resultados da avaliación				
• Emprego a autoavaliación do alumnado				

Código: 1 (nunca); 2(poucas veces); 3 (case sempre), 4(sempre).

CUESTIONARIO PARA O ALUMNADO

INDICADORES	1	2	3	4
• Fago con regularidade as tarefas propostas polo profesorado.				
• Entrego os traballos según as indicacións dadas polo profesorado e na data acordada				
• Participo activamente (aporto ideas, axudo a resolver problemas, realizo a miña parte do traballo) nos traballos propostos en equipo.				
• Pregúntolle o profesorado as dúbidas..				
• Solicito a axuda e a aprobación frecuente do profesorado.				
• Estou satisfeito do meu traballo				
• As cualificacións obtidas reflicten o meu esforzo e traballo.				
• Asisto regularme a clase.				
• Teño frecuentemente faltas de puntualidade				
• Xustifico os meus retrasos e faltas de asistencia o/a titor/-a				
• Preocúpome por poñerme o día na materia cando falto a clase.				
• Adoito unha actitude respectuosa co profesorado.				

• Adoito unha actitude respectuosa co alumnado.				
• Asumo responsabilidades.				
• Teño unha actitude positiva cara o estudo				
• O que aprendo nunha materia aplícoo e relaciónoo con outras.				

Código: 1 (*nunca*); 2(*poucas veces*); 3 (*case sempre*), 4(*sempre*).

9. ORGANIZACIÓN DAS ACTIVIDADES DE SEGUIMENTO, RECUPERACIÓN E AVALIACIÓN DAS MATERIAS PENDENTES.

Seguiranse os criterios de avaliación contemplados, no D.C.B. e no D.O.G.A., segundo a orde do 21 de Decembro de 2007 sobre avaliación, promoción e titulación na E.S.O., como consecuencia do disposto no Real Decreto 133/2007 do 5 de Xullo. Publicado no D.O.G.A. do 7 de Xaneiro do 2008.

Os contidos son os reflectidos na programación de cada curso.

Os alumnos coa materia pendente do curso anterior serán avaliados polo profesor que lles deu clase no curso pasado, para superar a materia terán que pasar dúas convocatorias de exames, un cada trimestre, ou ben entregar un traballo periódicamente segundo o acordado co profesor.

Se o alumno non acadara os obxectivos mínimos ao longo do curso poderá optar por realizar una nova proba de pendentes en Setembro.

Os materiais de reforzo para a materia pendente serán os propios do nivel e curso no que estivese matriculado o alumno. Nestes materiais, o profesor de Relixión determinará as actividades dos mesmos que cubran os contidos mínimos relativos ao nivel pendente que debe superar o alumno. O profesor coa materia pendente poderá establecer outros materiais de reforzo se o estima oportuno para acadar os obxectivos.

10. DESEÑO DA AVALIACIÓN INICIAL E MEDIDAS INDIVIDUAIS OU COLECTIVAS QUE SE POIDAN ADOPTAR COMO CONSECUENCIA DOS SEUS RESULTADOS.

A avaliación individualizada na materia de Relixión implica partir dunha avaliación inicial cos obxectivos seguintes:

- Coñecer a situación inicial na que se atopa o/a alumno/a.
- Detectar as causas ou motivos desa situación, para poder resolvela.
- Analizar a evolución educativa e académica dende o comezo do curso.
- Adaptar obxectivos, contidos, metodoloxías e actividades, así como criterios de avaliación en función das características dos/as alumnos/as.

Esta avaliación inicial na materia de Relixión farase a nivel de clase ao comezo de curso, preferentemente na segunda quincena de Setembro, xa que se debe coñecer aos alumno/as cos que se vai a traballar. Para iso contamos coas seguintes ferramentas:

- ✓ Probas iniciais, tendo en contas cales son os coñecementos previos dos/as alumno/as.

- ✓ Observación na aula.
- ✓ Información doutros profesores, expediente académico etc.
- ✓ Cuestionarios.
- ✓ Listas de control, etc.

1 - MODELO DE REGISTRO DUN INFORME DE AVALIACIÓN INICIAL

INFORME AVALIACIÓN INICIAL			
MATERIA: RELIXIÓN	GRUPO:	CURSO ACADÉMICO:	DATA:
Dificultades na materia de Relixión: <ul style="list-style-type: none"> ▪ Falta de capacidade. ▪ Falta de base académica. ▪ Problema de comprensión. ▪ Problema de expresión. ▪ Faltas de ortografía. 			
Actitude cara a materia de Relixión: <ul style="list-style-type: none"> ▪ Traballo. ▪ Atención. ▪ Interese. ▪ Participación. ▪ Respecto. 			
Medidas propostas como consecuencia dos resultados da Avaliación Inicial: <ul style="list-style-type: none"> ▪ Reforzo educativo na aula. ▪ Control do traballo na aula. ▪ Fomentar a autoestima. ▪ Integración no grupo. ▪ Control de absentismo. ▪ Outras medidas a adoptar. 			

2 - MODELO DE GUIÓN PARA AS SESIÓNS DE AVALIACIÓN

GUIÓN PARA AS SESIÓNS DE AVALIACIÓN			
MATERIA: RELIXIÓN	GRUPO:	CURSO ACADÉMICO:	DATA:
Información do titor/a sobre: <ul style="list-style-type: none"> • Información relevante dos informes 			

individualizados. <ul style="list-style-type: none"> • Repetidores/as. • Ambiente sociocultural e familiar. • Outras informacións relevantes. • Problemas do grupo. 	
Intercambio de información entre o profesorado: <ul style="list-style-type: none"> • Primeiras impresións. • Resultados da avaliación inicial nas diferentes materias. • Detección de alumnado con dificultades de aprendizaxe. 	
Toma de decisións: <ul style="list-style-type: none"> • Actividades de reforzo ou adaptación curricular, ampliación ou recuperación. • Exencións da 2ª lingua estranxeira (francés 1º e 2º de ESO). • Axuste das programacións. • Outras medidas en relación coa convivencia, comportamento, asistencia... 	
Decisións e acordos sobre o proceso de avaliación inicial:	

O titor despois da sesión de avaliación, e a partir da información recompilada, cubrirá o Informe de avaliación inicial no XADE.

11. MEDIDAS DE ATENCIÓN Á DIVERSIDADE.

No caso de contar con algún alumno ou alumna que teña necesidades educativas especiais asociadas a discapacidade física, sensorial, sobredotación ou que necesite axudas técnicas e linguaxes alternativas, seguiranse as directrices que marque o Plan de Atención á Diversidade do Centro.

Todo o que se faga nesta asignatura será dacordo co diagnóstico psico-pedagóxico en estreita relación co Departamento de Orientación do Centro e en sintonía cos profesores compañeiros de Pedagogía Terapéutica.

A diversidade derivada do interese dos alumnos atenderase a través dunha metodoloxía plural para que cada alumno aprenda dacordo coa súa situación persoal.

Na programación tense en conta unha serie de aspectos que permiten individualizar o máis posible o proceso de ensino-aprendizaxe.

Para iso adóptanse as seguintes medidas:

- a) Distinguir entre contidos prioritarios, complementarios e de ampliación elixíndose en cada caso o máis apropiado.
- b) Propoñer variedade de actividades para un mesmo contido: non todos os alumnos realizarán as mesmas actividades.
- c) Utilizar metodoloxías diversas.
- d) Empregar materiais didácticos variados e graduados en función da súa dificultade.
- e) Favorecer agrupamentos en clase que posibiliten a interacción: agrupamentos flexibles e ritmos distintos. Os grupos de traballo non estarán sempre formados por os mesmos alumnos senón que estarán en función da tarefa a realizar.
- f) Graduar as diversas aproximacións que poden darse a un mesmo criterio de avaliación.

(Ver Anexos)

12. CONCRECIÓN DOS ELEMENTOS TRANSVERSAIS QUE SE TRABALLARÁN NO CURSO QUE CORRESPONDA.

Traballaremos en cada curso os mesmos elementos transversais porque son valores irrenunciabes no ensino da Relixión Católica pero, loxicamente, adaptados ao nivel de cada grupo e, dentro de cada grupo, axeitados ás necesidades do alumnado pois hai graduacións diversas no desenvolvemento dos estudantes. Os elementos transversais coa súa concreción son:

1 e 2. Comprensión Lectora e á Expresión oral e escrita

- As habituais prácticas do Plan Lector do Centro.
- Practicar constantemente estes dous elementos tanto na lectura de textos bíblicos como de documentos tanto en medios dixitais como en papel.
- escoitar, dialogar, debater e expresar con total respecto nas interaccións entre iguais e co profesor/a.

3. Comunicación Audiovisual

- Dialogar, debater e expoñer temas, xuízos e opinións, respectando as regras propias do intercambio comunicativo e procurando non ferir a sensibilidade dos demais, adquirindo unha actitude crítica construtiva ante as crenzas, ideoloxías e maneira de ser dos demais.
- Buscar solucións para chegar a aceptar e valorar aos demais e chegar a superar os conflitos que xorden nas relacións cotiás analizando posturas e actitudes que favorecen o vivir en paz: diálogo, aceptación, respecto, perdón.

4. Educación nas tecnoloxías da comunicación e información

- Tomar conciencia dos beneficios e das vantaxes que nos achega a tecnoloxía, favorecer o progreso e responsabilizarnos para que este continúe para ben da humanidade.
- Valorar os beneficios que achega a tecnoloxía da información e valorar todos aqueles adiantos tecnolóxicos e científicos que axudan á realización da persoa e ó benestar da sociedade.
- Descubrir e valorar as persoas que colaboran coa creación a través dos descubrimentos e avances tecnolóxicos e científicos.

5. Emprendemento

- Valorar os produtos con obxectividade e saber adquirilos e consumilos de forma racional e equilibrada.
- Descubrir e analizar a influencia que os medios económicos teñen sobre as persoas en relación coa sociedade e tomar unha postura crítica ó respecto.
- Analizar feitos que fan referencia á sociedade desde unha visión cristiá. Coidar e favorecer todo o que axude a unha repartición equitativa dos bens da terra.

6. Educación cívica:

- Descubrir os valores que xorden do Evanxeo e que comprometen o cristián a colaborar no ben da sociedade e adquirir actitudes solidarias e comprometidas.
- Analizar o grao de responsabilidade persoal e doutras persoas ante a familia, a sociedade, o mundo e a Creación.
- Recoñecer os valores éticos e morais que existen nas diversas relixións, valoralos e facer un paralelismo cos que xorden do Evanxeo de Xesús.
- Descubrir a maneira de colaborar xuntos na edificación da sociedade e valorar o labor da Igrexa e doutras institucións que colaboran desinteresadamente no ben dos demais.
- Reflexionar e analizar as causas que provocan situacións de marxinación e de inxustiza social e chegar a sensibilizarse ante as necesidades e ante os problemas dos demais.

7. Prevención de violencia.

- Interesarse por coñecer, respectar e apreciar os compañeiros e compañeiras independentemente do seu sexo e da súa aparencia.
- Colaborar con todas as persoas sexan dun ou doutro sexo.
- Analizar o grao de aceptación ou rexeitamento que existe cara ás persoas de distinto sexo e buscar solucións ó respecto.
- Amosar unha actitude crítica ante situacións nas que se produza calquera tipo de discriminación por razón de sexo.
- Descubrir e rexeitar as posturas extremas (machismo e feminismo) e valorar os demais indiscriminadamente.

RELACIÓN COAS DEMAIS ÁREAS

Por ser a Relixión Católica un elemento esencial na busca de respostas ós interrogantes que o ser humano se fixo ó longo da historia e, por ser un ineludible feito cultural, a relixión ten unha gran relación con calquera das áreas que o alumno/a debe estudar.

Deste xeito, na área de Relixión e Moral Católica establécese unha relación interdisciplinaria con outras áreas do currículo: Ciencias Sociais, Xeografía e Historia; Ciencias da Natureza; Música; Educación Plástica e Visual; Matemáticas; Tecnoloxía; Cultura Clásica; Ética e Lingua e Literatura, Filosofía, etc.

- **Ciencias Sociais, Xeografía e Historia.** A análise da realidade histórica, xeográfica, social, económica, cultural ou política é imprescindible para coñecer e entender como xurdiron, como se desenvolveron e como se expresaron as diferentes relixións ó longo da historia.
- **Ciencias da Natureza.** O medio físico natural constitúe o contorno co que se interrelaciona o ser humano e a fonte de onde este pode extraer experiencias para ir construíndo o coñecemento científico. Para a relixión, este coñecemento é de grande importancia de cara a comprender a vida humana e orientala desde uns criterios cristiáns. Entre a fe e a ciencia existe unha complementariedade.
- **Música.** A música foi e é, na Igrexa e na historia das relixións, un dos elementos importantes de transmisión da mensaxe relixiosa: himnos, cantos...
- **Educación Plástica e Visual.** A través da arte, das imaxes (pintura, escultura...), o alumno/a aprende a comprender e a valorar o patrimonio cultural e artístico universal, o que lle permite estruturar e sistematizar os contidos da fe, especialmente da católica.
- **Matemáticas.** Na análise da realidade están presentes os razoamentos lóxicos achegados desde as Matemáticas. Esta materia facilita as claves necesarias para a regulación de prácticas sociais concretas na repartición dos bens. A relixión, a partir desta análise, orienta a moral do crente e dálle claves cristiás para que a xustiza e a equidade se vaian facendo realidade.
- **Tecnoloxía.** A través do desenvolvemento da sociedade ábrese unha nova etapa cultural na que a tecnoloxía ten unha grande influencia en diversos aspectos da vida humana: condicións de vida, costumes da sociedade... A relixión debe situarse nesa realidade e debe adaptar a mensaxe relixiosa ás novas condicións de vida e costumes, e valorar a técnica como medio transmisor importante.
- **Cultura Clásica.** Mediante o estudo da Cultura Clásica, sitúase ó alumno/a no contorno no que se desenvolveron as grandes relixións.
- **Ética.** É un dos campos cos que a relixión ten maior conexión. A ética analiza a moral humana desde o punto de vista da racionalidade crítica; a relixión faíno desde uns valores e desde unha moral que xorde desde o seu sentido relixioso. A través desta moral adquirense uns criterios e valores e uns comportamentos determinados que comprometen o crente na construción dunha sociedade máis xusta e máis humana, segundo o querer de Deus.
- **Lingua e Literatura.** A lingua interioriza e expresa as representacións culturais dunha sociedade. Considerada tamén como ferramenta de comunicación, ten unha importante dimensión social. A relixión, a través desta comunicación, expresa as súas vivencias e crenzas e descobre a mensaxe relixiosa que, por medio da Literatura, chegou a nós, en especial a mensaxe que está presente na Biblia, Palabra de Deus, comunicación de Deus co ser humano.
- **Filosofía.** É un dos campos cos que a relixión ten maior conexión. A filosofía pretende dar unha resposta ó sentido da vida desde o punto de vista da racionalidade crítica; a relixión desde a verdade revelada. Entre a fe e a razón non existe oposición, senón complementariedade. A crítica filosófica das relixións e da fe cristiá, e os humanismos cristiáns do século XX, son dous aspectos fundamentais da interrelación entre ambas as materias.

13. AS ACCIÓNS PREVISTAS DE ACORDO CO PROXECTO LECTOR

O proxecto lector é un documento que integra todas as intervencións do centro destinadas ao fomento da lectura, da escritura e das habilidades informativas. Os obxectivos deste proxecto son: desenvolver a competencia lectora, favorecer a competencia literaria, educar no uso crítico da información, fomentar o hábito da lectura e apoiar a adquisición das competencias básicas.

Dende a área de relixión realízanse diversas actividades educativas destinadas a que os nosos alumnos alcancen os obxectivos do proxecto lector; actividades relacionadas coa lectura, comprensión lectora, busca e tratamento da información, etc. Entre estas actividades podemos destacar: lecturas en voz alta, resumos, mapas conceptuais e esquemas, utilización de enciclopedias, dicionarios, periódicos, etc. Todo iso, a partir de lecturas axeitadas á súa idade, características e necesidades. Lecturas que, ademais, procuramos que lles resulten amenas e divertidas, á vez que educativas, xa que tratamos de introducilos no hábito da lectura.

No departamento de Relixión contamos con material educativo neste sentido, e ademais contamos coa colaboración da biblioteca do centro.

Os profesores realizan un seguimento exhaustivo destas actividades, e periodicamente avaliación.

Segundo o **PLAN LECTOR** do centro, establécese para o curso 2016/17 un tempo específico para a lectura escolar cos seguintes obxectivos:

- Desenvolver a competencia lingüística.
- Fomentar o hábito da lectura.
- Propoñerlle aos alumnado unha serie de lecturas axeitadas a súa idade, intereses, etc.
- Plan Lector do centro desenvolve as seguintes características:
- Vinte minutos de luns a venres (o horario rota cada semana).
- Lectura individual e silenciosa.
- Lectura de libre elección, supervisada polo profesor.
- De forma simultánea en tódalas áreas e niveis da etapa educativa.
- Tempo sen interrupcións do exterior.
- profesor de be ser modelo; evitará ler a prensa nese momento.
- Cada Departamento Didáctico aportará listados de lecturas relacionados coa materia impartida.

14. AS ACCIÓNS PREVISTAS DE ACORDO CO PLAN DE INTEGRACIÓN DAS TIC

A aplicación das tecnoloxías da información e a comunicación ao traballo da aula convértese nunha peza clave na educación e formación das novas xeracións. A súa importancia social fai que deban estar presentes nos centros educativos, de modo que os alumnos adquiran os coñecementos e habilidades necesarias para abordar con garantía de éxito a súa utilización en todos os ámbitos: educativos, familiares ou de pracer.

Trátase de que o alumnado, ao rematar a súa escolarización obrigatoria, alcanzara unha competencia dixital. Esta competencia consiste en dispoñer de habilidades para buscar, obter, procesar e

comunicar información, para transformala en coñecemento. Incorpora diferentes habilidades, que van dende o acceso á información ata a súa transmisión en distintos soportes unha vez tratada; todo isto tendo en conta a situación xeográfica, social e persoal do alumnado, o tipo de alumnado, a formación do profesorado e as infraestruturas dispoñibles no centro.

Dende a área de Relixión contribuímos ao logro destes obxectivos mediante a realización de diversas actividades cos nosos alumnos, aínda que nos atopamos ás veces coas limitacións da falta de infraestruturas abondas no centro. Entre outros, os nosos obxectivos son:

- Contribuír a que os nosos alumnos aprendan a utilizar correctamente Internet.
- Intentar que os nosos alumnos participen en foros relacionados coa materia.
- Dar a coñecer e invitalos a utilizar páxinas Web relacionadas coa materia.
- Obter, interpretar, elaborar e valorar a información de diversos tipos e opinións a través de Internet.

15. CONTRIBUCIÓN AO PLAN DE CONVIVENCIA

O Departamento de Relixión contribúe ao Plan de Convivencia de centro:

- Educando ao alumnado para a convivencia democrática, incorporando na práctica docente contidos relacionados coa convivencia escolar e a resolución pacífica de conflitos.
- Respectando a liberdade de conciencia e conviccións relixiosas e morais, así como a dignidade, integridade e intimidade de tódolos membros da comunidade educativa.
- Cumprindo e facendo cumprir as normas de convivencia do centro no ámbito da súa competencia.
- Fomentando un clima positivo de convivencia no centro e na aula, e durante as actividades complementarias e extraescolares, favorecendo un bo desenvolvemento do proceso de ensinanza-aprendizaxe.
- Mantendo a orde e velando polo axeitado comportamento do alumnado no centro, tanto na aula como fóra dela, corrixindo e poñendo en coñecemento dos órganos competentes as condutas que alteren a convivencia.
- Informando as familias das cuestións que puidesen afectarlles, dos incumprimentos das normas de convivencia por parte dos seus fillos e das medidas disciplinarias adoptadas ao respecto.
- Controlando as faltas de asistencia así como os retrasos dos alumnos e informando aos titores, segundo o procedemento establecido.

Para atender ó desenvolvemento integral dos alumnos, hai que incorporar nas diferentes áreas elementos educativos básicos contidos nas ensinanzas transversais.

Deseguido, e de forma moi breve, presentamos como se incorporan as ensinanzas transversais na área de Relixión e Moral Católica.

Educación moral e cívica

- Descubrir os valores que xorden do Evanxeo e que comprometen o cristián a colaborar no ben da sociedade.
- Analizar o grao de responsabilidade persoal e doutras persoas ante a familia, a sociedade, o mundo e a Creación.
- Recoñecer os valores éticos e morais que existen nas diversas relixións, valoralos e facer un paralelismo cos que xorden do Evanxeo de Xesús.
- Descubrir a maneira de colaborar xuntos na edificación da sociedade.
- Reflexionar e analizar as causas que provocan situacións de marxinación e de inxustiza social e chegar a sensibilizarse ante as necesidades e ante os problemas dos demais.
- Analizar as causas dos desequilibrios sociais e as actitudes que os cristiáns deben tomar ante eles.
- Valorar o labor da Igrexa e doutras institucións que colaboran desinteresadamente no ben dos demais.
- Colaborar no ben da sociedade e adquirir actitudes solidarias e comprometidas.

Educación para a paz

- Aceptarse como persoa, coas súas calidades e defectos, e adquirir actitudes de aceptación, respecto e tolerancia cara ás demais persoas.
- Coñecer o contido da Declaración dos Dereitos Humanos e analizar as esixencias que emanan deles.
- Coñecer o contexto cultural doutros pobos, valoralos e adquirir unha postura de respecto.
- Descubrir feitos nos que se respectan os dereitos humanos e feitos nos que se violan.
- Analizar posturas e actitudes que favorecen o vivir en paz: diálogo, aceptación, respecto, perdón...
- Dialogar, debater e expoñer temas, xuízos e opinións, respectando as regras propias do intercambio comunicativo e procurando non ferir a sensibilidade dos demais.
- Buscar solucións para chegar a aceptar e valorar os demais e chegar a superar os conflitos que xorden nas relacións cotiás.
- Coñecer a Doutrina Social da Igrexa ante os problemas que ameazan a paz mundial.
- Descubrir e valorar a historia criticamente desde unha perspectiva do tempo e das circunstancias daquela época.
- Adquirir unha actitude crítica construtiva ante as crenzas, ideoloxías e maneira de ser dos demais.
- Recoñecer e valorar as iniciativas da Igrexa na construción da paz e identificar modelos de persoas construtoras de paz e chegar a valoralas.

Educación para a igualdade entre os sexos

- Interesarse por coñecer, respectar e apreciar os compañeiros e compañeiras independentemente do seu sexo e da súa aparencia.
- Colaborar con todas as persoas sexan dun ou doutro sexo.
- Analizar o grao de aceptación ou rexeitamento que existe cara ás persoas de distinto sexo e buscar solucións ó respecto.
- Amosar unha actitude crítica ante situacións nas que se produza calquera tipo de discriminación por razón de sexo.
- Descubrir e rexeitar as posturas extremas (machismo e feminismo) e valorar os demais indiscriminadamente.
- Aceptar indiscriminadamente as tarefas que toca realizar (prescindindo do xa establecido polo feito de ser home ou muller).

Educación para a saúde

- Descubrir todo aquilo que vai en contra da vida e da saúde.
- Apreciar, valorar e defender a vida humana e tomar actitudes de responsabilidade ante a súa propia vida e a dos demais.
- Descubrir todo aquilo que vai contra a vida humana: atentados, eutanasia, abortos, drogas... e adquirir un criterio responsable ante a vida.
- Valorar a Igrexa, as entidades e as persoas que defenden a vida humana.
- Descubrir e agradecer todo o positivo da vida.
- Coñecer entidades relixiosas e non relixiosas que se dedican con empeño ó coidado da saúde e valorar a súa misión.

Educación do consumidor

- Aprender a coidar e a colaborar cos bens da Creación para poñelos ó servizo de todas as persoas e os seres creados.
- Valorar os produtos de consumo con obxectividade e saber adquirilos e consumilos de forma racional e equilibrada.
- Descubrir e analizar a influencia que os medios de comunicación teñen sobre as persoas en relación coa sociedade de consumo e tomar unha postura crítica ó respecto.
- Analizar feitos que fan referencia á sociedade de consumo desde unha visión cristiá. Coidar e favorecer todo o que axude a unha repartición equitativa dos bens da terra.
- Analizar a Doutrina Social da Igrexa como resposta ós problemas da sociedade: traballo, poder, guerra...

Educación ambiental

- Descubrir, apreciar e valorar os bens da natureza e do ambiente e colaborar na súa conservación.
- Rexeitar comportamentos sociais que permiten a deterioración da natureza e do ambiente.
- Reflexionar sobre cando se colabora co medio natural e cando non se colabora.
- Descubrir, apreciar e valorar a arte e todas as riquezas culturais que nos legaron e coidalas.
- Descubrir e valorar costumes, tradicións, lendas, a historia doutros grupos e pobos.

Educación sexual

- Descubrir o que encerra a sexualidade humana e valorala desde a faceta do amor.
- Recoñecer a importancia de valorar o corpo (o seu e o dos demais) e a sexualidade na súa xusta medida.
- Descubrir e analizar a influencia que os medios de comunicación exercen sobre o corpo e a sexualidade humana e tomar medidas ó respecto.
- Valorar criticamente a formación recibida respecto á sexualidade e descubrir a importancia dunha boa educación neste aspecto.
- Descubrir o matrimonio e a relación home-muller como complementariedade e riqueza desde o amor.
- Descubrir e valorar, a través das diferentes opcións de vida, o enfoque que as persoas lle dan á súa sexualidade (matrimonio, celibato...).

Educación vial

- Descubrir a importancia dunha educación vial para coidar e respectar vidas humanas.
- Tomar conciencia de que somos responsables da vida dos demais, de aí a importancia de cumprir as normas de circulación.
- Analizar os problemas que se dan na estrada e buscar unha resposta cristiá de respecto e valor pola vida.
- Coñecer a preocupación da Igrexa no apostolado da estrada.

Educación nas tecnoloxías da información

- Tomar conciencia dos beneficios e das vantaxes que nos achega a tecnoloxía, favorecer o progreso e responsabilizarnos para que este continúe para ben da humanidade.
- Valorar os beneficios que achega a tecnoloxía da información e valorar todos aqueles adiantos tecnolóxicos e científicos que axudan á realización da persoa e ó benestar da sociedade.
- Descubrir e valorar as persoas que colaboran coa creación a través dos descubrimentos e avances tecnolóxicos e científicos.

16. ACTIVIDADES COMPLEMENTARIAS E EXTRAESCOLARES PROGRAMADAS POR CADA DEPARTAMENTO DIDÁCTICO.

As actividades deste Departamento de Relixión neste curso 20-21 non se realizarán debido a pandemia. A non ser que cambien as condicións sanitarias para poder realizalas.

18. MECANISMOS DE REVISIÓN, AVALIACIÓN E MODIFICACIÓN DAS PROGRAMACIÓNS DIDÁCTICAS EN RELACIÓN COS RESULTADOS ACADÉMICOS E PROCESOS DE MELLORA.

Debido ao carácter interrelacional do proceso de ensino-aprendizaxe, o profesor de Relixión tamén deberá revisar continuamente a súa labor docente na medida que os resultados acadados non respondan ás previsións. A avaliación, polo tanto, afecta a todos os implicados no proceso educativo no cal se dan relacións humanas recíprocas que serán máis enriquecedoras na medida en que todos os suxeitos aporten o mellor de si mesmos.

O profesor avaliará os procesos de ensinanza e a súa propia práctica docente en relación co logro os obxectivos do currículo, e tamén en relación ás necesidades educativas do centro e ás características específicas dos alumnos.

Os resultados da avaliación da aprendizaxe dos/as alumnos/as e do proceso de ensinanza, servirán para modificar aqueles aspectos da programación educativa e do proxecto curricular que se detectaron como pouco axeitados ás características dos alumnos/as e ao contexto do centro.

Para levar a cabo o seguimento do desenvolvemento da programación didáctica, así como o seu rendemento e a súa posterior revisión e adaptación caso de seren detectados desaxustes, este departamento de Relixión empregará as seguintes ferramentas e procedementos na medida que se revelen necesarios:

- Enquisas de autoavaliación do alumnado.
- Enquisas de autoavaliación do profesorado.
- Guías de análise.
- Enquisas ao alumnado e ao profesorado.

CUESTIÓNS	Si/ Non	Xustificación	Observacións
Acadáronse os obxectivos previstos? En que porcentaxe?			
Fíxose algún cambio nos contidos?			
Variouse nalgún aspecto a metodoloxía?			
Axustouse ben ó tempo?			
Utilizamos todos os recursos previstos?			
Cales actividades e recursos deron mellor resultado?			
Efectuouse algunha modificación na avaliación?			

Estivo motivado e implicado o alumnado en xeral?			
Cales foron os maiores intereses do alumnado?			
É aconsellable introducir algún cambio?			

ASPECTOS	DESTACAMOS	A MELLORAR	PROPOSTAS
Temporalización das unidades didácticas			
Desenvolvemento dos obxectivos didácticos			
Manexo dos contidos da unidade			
Descritores e desempeños competenciais			
Realización de tarefas			
Estratexias metodolóxicas seleccionadas			
Recursos			
Claridade nos criterios de avaliación			
Uso de diversas ferramentas de avaliación			
Portfolio de evidencias dos estándares de aprendizaxe			
Atención á diversidade			
Interdisciplinariade			

19. UNIDADES DIDÁCTICAS POR CURSOS

A temporalización das unidades didácticas son estimativas dependendo dos factores sanitarios

1º ESO

TEMPORALIZACIÓN

1º TRIMESTRE.	2º TRIMESTRE • BLOQUE 3	3º TRIMESTRE • BLOQUE 4 (UNIDADES
---------------	----------------------------	--------------------------------------

• BLOQUE 1 (UNIDADES 1,2)	(UNIDADES 4,5,6)	7,8,9)
• BLOQUE 2 (UNIDADE 3)		

Competencias clave (CC): comunicación lingüística (CCL), competencia matemática e competencias básicas en ciencia e tecnoloxía (CMCT), competencia dixital (CD), aprender a aprender (CAA), competencias sociais e cívicas (CSEC), sentido de iniciativa e espírito emprendedor (SIEP) e conciencia e expresións culturais (CEC)

UNIDADE 1: Relixión, realidade e valores

Contidos	Criterios de avaliación	Estándares de aprendizaxe avaliábeis	CC
<ul style="list-style-type: none"> - As relixións e a historia da humanidade. - Relación e diferenzas entre as relixións da Antigüidade e o Cristianismo. - O relato bíblico «A historia do patriarca Xosé». - Espiritualidade do patriarca Xosé e o sentimento relixioso. - Os valores do hinduísmo e o cristianismo. 	1. Valorar as relixións na historia da humanidade	1.1. Define que é a relixión.	CCL, CD, CAA, CEC
		1.2. Nomea as expresións relixiosas máis antigas.	CCL, CD, CAA, CEC
	2. Relacionar e distinguir as relixións da Antigüidade e o Cristianismo.	2.1. Expressa as aportacións das relixións.	CCL, CD, CAA, CEC
		2.2. Establece diferenzas entre as relixións da Antigüidade e o Cristianismo.	CCL, CD, CAA, CEC
	3. Identificar os personaxes e os valores do relato bíblico «A historia do patriarca Xosé».	3.1. Escribe o argumento do relato bíblico de «A historia do patriarca Xosé».	CCL, CAA, CSEC, CEC
		3.2. Enumera valores e antivalores dos seus personaxes.	CCL, CAA, CSYC, CEC
	4. Dialogar sobre a espiritualidade e reflexionar sobre un salmo.	4.1. Participa en debates sobre a espiritualidade por medio do diálogo.	CCL, CD, CAA, CSYC, CEC

		4.2. Valora as aportacións dos compañeiros.	CCL, CD, CAA, CSYC, CEC
	5. Comparar e seleccionar valores das relixións hinduísta e cristiá	5.1. Elixe e xerarquiza valores do hinduísmo e o cristianismo necesarios na actualidade.	CCL, CD, CAA, CSYC, CEC

UNIDADE 2: Deus, creación e moral

Contidos	Criterios de avaliación	Estándares de aprendizaxe avaliábeis	CC
<ul style="list-style-type: none"> - Comportamentos relacionados coa destrución e a conservación do medio ambiente. - Características, principios éticos e comportamentos morais e ecolóxicos que compoñen a moral católica do medio ambiente. - Os dous relatos bíblicos de «A Creación de Deus». - Xesús, mestre espiritual da natureza e o sentimento de louvanza. - O valor de humanizar á persoa e á Terra 	1. Enumerar comportamentos que deben practicar os cristiáns en relación coa ecoloxía integral.	1.1. Escribe Comportamentos que deben practicar os cristiáns en relación coa ecoloxía integral.	CCL, CD, CAA, CSEC
	2. Resumir a moral católica do medio ambiente.	2.1. Expresa que é a moral católica do medio ambiente.	CCL, CAA, CSEC, CEC
		2.2. Sinala as diferencias entre a explicación teolóxica e científica da creación.	CCL, CAA, CSEC, CEC
	3. Expresar ensinanzas morais relacionadas cós dous relatos bíblicos sobre «A Creación de Deus».	3.1. Extrae as principais ensinanzas morais e relixiosas dos dous relatos bíblicos sobre «A Creación de Dios».	CCL, CAA, CSEC, CEC
			3.2. Argumenta a orixe do mundo e a realidade como froito do designio amoroso de Deus.
	4. Manifestar louvanza a Deus pola obra da natureza.	4.1. Extrae ensinanzas de textos evanxélicos sobre a natureza.	CCL, CD, CAA, CSEC, CEC

		4.2. Realiza unha tarxeta de louvanzas a Deus.	CCL, CD, CAA, CSEC, CEC
	5. Participar nun cine fórum.	5.1. Dialoga, seguindo unhas pautas, sobre o contido dunha película.	CCL, CAA, CSEC, SIEP

UNIDADE 3: Deus na Historia da Salvación

Contidos	Critérios de avaliación	Estándares de aprendizaxe avaliábeis	CC
<ul style="list-style-type: none"> - Deus na Historia da Salvación. - A plenitude da revelación na Historia da Salvación. - O relato bíblico «David e Goliat». - Significado espiritual dos nomes e o sentimento de desexar a Deus. - O valor da confianza 	1. Sinalar os principais acontecementos, personaxes e revelacións de Deus pertencentes á Historia da Salvación.	1.1. Describe os personaxes e acontecementos máis significativos da Historia da Salvación.	CCL, CD, CAA, CSEC
		1.2. Expresa como descubrir a Deus na vida e historia persoal.	CCL, CD, CAA, CSEC
	2. Expresar que son a Historia da Salvación e a plenitude da revelación que ensina a Igrexa católica.	2.1. Define a Historia da Salvación e que revelou Deus ao pobo de Israel.	CCL, CD, CAA, CSEC
		2.2. Explica en que consiste a plenitude da revelación para a Igrexa católica.	CCL, CD, CAA, CSEC
	3. Resumir o relato bíblico de «David e Goliat» e algunhas das ensinanzas que se poden extraer e aplicar hoxe.	3.1. Resume o argumento e as ensinanzas do relato bíblico de «David e Goliat».	CCL, CD, CAA, CSEC
		3.2. Enumera valores e antivalores dos seus personaxes.	CCL, CD, CAA, CSEC
	4. Dialogar sobre a espiritualidade de algúns nomes e reflexionar sobre o desexo de	4.1. Participa en debates sobre a espiritualidade de os nomes por medio do diálogo.	CCL, CD, CAA, CSEC, CEC

	búsqueda de Deus.	4.2. Elabora unha reflexión persoal sobre personaxes e acontecementos bíblicos.	CCL, CD, CAA, CSEC, CEC
	5. Valorar o grao persoal de confianza.	5.1. Autoavalía a partires dunhas claves de interpretación o grao de confianza persoal.	CCL, CAA, CSEC, SIEP
		5.1. Autoavalía a partires dunhas claves de interpretación o grao de confianza persoal.	CCL, CAA, CSEC, SIEP

UNIDADE 4: Xesús de Nazaret

Contidos	Critérios de avaliación	Estándares de aprendizaxe avaliábeis	CC
<ul style="list-style-type: none"> - A encarnación de Xesucristo como Deus e home. - A mensaxe de Xesús: O Reino de Deus, os milagres, a Igrexa. - O relato bíblico «A parábola do sembrador». - O sentimento da alegría e a espiritualidade dende os nomes de Xesucristo. - Os valores das Benaventuranzas 	1. Coñecer o misterio de Xesucristo.	1.1. Describe o misterio da encarnación.	CCL, CAA
	2. Interpretar a mensaxe do Reino coa consecución da felicidade e a salvación.	2.1. Extrae conclusións sobre as características da mensaxe sobre o Reino de Deus.	CCL, CD, CAA, CSEC
		2.2. Expresa comportamentos e valores que fan medrar o Reino de Deus.	CCL, CD, CAA, CSEC
	3. Descubrir a mensaxe das parábolas do Reino, en especial «A parábola do sembrador».	3.1. Escribe o argumento, as ensinanzas e as analoxías do relato bíblico de «A parábola do sembrador».	CCL, CD, CAA, CSEC
		3.2. Nomea valores que xorden das parábolas do Reino de Deus.	CCL, CD, CAA, CSEC
	4. Interiorizar o significado dos nomes de Xesucristo e o sentimento de alegría.	4.1. Investiga acerca dos nomes de Xesucristo no NT.	CCL, CD, CAA, CSEC, CEC

		4.2. Deseña unha panxoliña	CCL, CD, CAA, CSEC, CEC
	5. Descubrir e aprender os valores das Benaventuranzas.	5.1. Define que son as Benaventuranzas.	CCL, CAA, CSEC, SIEP, CEC
		5.2. Comparalos valores da sociedade actual cós das Benaventuranzas.	CCL, CAA, CSeC, SIEP, CEC

UNIDAD 5: Evanxeos e moral de Xesús

Contidos	Criterios de avaliación	Estándares de aprendizaxe avaliáveis	CC
<ul style="list-style-type: none"> - O ben e o mal moral. - Características da moral relixiosa de Xesús de Nazaret: a moral do amor. - O relato bíblico «Xesús e a muller adúltera». - Os valores da moral de Xesús e os sentimentos do Sagrado Corazón de Xesús. - Os valores dos Dez Mandamentos. 	1. Diferenciar entre o ben e o mal moral.	1.1. Escribe as diferencias entre o ben e o mal moral e as súas consecuencias persoais e sociais.	CCL, CD, CAA, CSEC
	2. Expresar a orixinalidade da moral de Xesús de Nazaret.	2.1 Distingue a novidade da moral de Xesús respecto á moral xudía.	CCL, CD, CAA, CSEC
		2.2 Enumera as aportacións da moral cristián.	CCL, CD, CAA, CSEC
	3. Descubrir a mensaxe do relato bíblico «Xesús e a muller adúltera».	3.1. Expón os valores e virtudes morais que practica Xesús.	CCL, CD, CAA, CSEC, SIEP
		3.2. Aplica a ensinanza do relato a casos específicos.	CCL, CD, CAA, CSEC, SIEP

	4. Dialogar e expresar vivencias sobre os valores e sentimentos de Xesús de Nazaret.	4.1. Participa en debates sobre a dimensión espiritual plantexada nun cine fórum.	CCL, CAA, CSEC, CEC
		4.2. Expressa o sentimento vivenciado por medio dun debuxo.	CCL, CAA, CSEC, CEC
	5. Expresar os valores e virtudes que propoñen os Dez Mandamentos.	5.1. Redacta comportamentos e compromisos concretos para practicar os Mandamentos.	CCL, CAA, CSEC, SIEP

UNIDAD 6: Evanxeos e resurrección de Xesucristo

Contidos	Criterios de avaliación	Estándares de aprendizaxe avaliáveis	CC
<ul style="list-style-type: none"> - O proceso de formación dos evanxeos. - A fe na resurrección de Xesucristo e a súa relación coa virxe María. - O relato bíblico «As aparicións de Cristo resucitado». - A espiritualidade da Saba Santa e o sentimento cristiá da resurrección. - O valor da esperanza cristián. 	1. Explicar cal é o proceso de formación dos Evanxeos.	1.1. Expón os pasos do proceso de formación dos Evanxeos.	CCL, CD, CAA
	2. Expresar como a resurrección profesase, celebra e testemuña.	2.1. Explica con exemplos como se profesase, celebra e testemuña a resurrección.	CCL, CD, CAA, CSEC
		2.2. Describe a estreita relación entre a virxe María e Xesús.	CCL, CD, CAA, CSEC
	3. Descubrir a mensaxe do relato bíblico «As aparicións de Cristo resucitado».	3.1. Expón que é a fe na resurrección.	CCL, CD, CAA, CSEC
		3.2. Enumera consecuencias sobre a fe na resurrección.	CCL, CD, CAA, CSEC
	4. Contemplan e expresan sentimentos sobre o rostro de Xesús.	4.1. Exterioriza sentimentos tras contemplar o rostro da Saba Santa.	CCL, CD, CAA, CSEC, CEC
		4.2. Expresa o sentimento vivenciado ao escoitar a canción "resurrección" de Amaral.	CCL, CD, CAA, CSEC, CEC
	5. Manifestar o valor da esperanza cristián.	5.1. Escribe unha definición sobre a esperanza cristián.	CCL, CAA, CSEC, SIEP, CEC
		5.2. Redacta unha carta de esperanza e alento.	CCL, CAA, CSEC, SIEP, CEC

UNIDAD 7: Igrexa, Xesucristo e Bautismo

Contidos	Criterios de avaliación	Estándares de aprendizaxe avaliáveis	CC
<p>- A Igrexa, presenza de Xesucristo na historia.</p> <p>- Características da liturxia e sacramentos, en especial o sacramento do Bautismo.</p> <p>- El relato bíblico «O bautismo de Xesús».</p> <p>-A espiritualidade dos sacramentos e o sentimento da oración.</p> <p>- O valor da fraternidade.</p>	1. Comprender a presenza de Xesucristo hoxe na Igrexa.	1.1. Sinala e explica as distintas formas de presenza de Xesucristo na Igrexa.	CCL, CAA, CSEC
	2. Describir as características básicas da liturxia e a orixinalidade do sacramento do Bautismo.	2.1. Define a liturxia católica e cales son os sete sacramentos.	CCL, CD, CAA, CSEC, CEC
		2.2. Sintetiza que é o sacramento do Bautismo e os seus principais ritos e símbolos.	CCL, CD, CAA, CSEC, CEC
		2.3. Relaciona o sacramento do Bautismo co pecado orixinal.	CCL, CD, CAA, CSEC, CEC
	3. Resumir o relato bíblico de «O bautismo de Xesús» e a súa principal ensinanza.	3.1. Resume o argumento e a ensinanza que se extrae do relato bíblico «O bautismo de Xesús».	CCL, CD, CAA, CSEC
		3.2. Emprega argumentos propios para discutir unha opinión.	CCL, CD, CAA, CSEC
	4. Descubrir e interiorizar a espiritualidade nos sacramentos e na oración.	4.1. Investiga sobre os sacramentos na Biblia.	CCL, CD, CAA, CSEC, CEC
		4.2. Expressa a vivencia interior da oración.	CCL, CD, CAA, CSEC, CEC
	5. Comprender o valor da fraternidade.	5.1. Participa nun disco fórum sobre la fraternidade.	CCL, CAA, CSEC, CEC

UNIDADE 8: Igrexa, Xesucristo e Eucaristía

Contidos	Criterios de avaliación	Estándares de aprendizaxe avaliáveis	CC
<ul style="list-style-type: none"> - Características da Eucaristía e a súa liturxia. - Importancia da Eucaristía na vida da Igrexa y dos católicos. - O relato bíblico «A Cea Pascual». - Nomes e aspectos da Eucaristía. - O valor do compromiso cristiá. 	1. Explicar as características fundamentais do sacramento da Eucaristía e os ritos da súa liturxia.	1.1. Expresa en que consiste o sacramento da Eucaristía e a súa liturxia.	CCL, CD, CAA, CSEC, CEC
	2. Detallar que aporta a Eucaristía á vida eclesial e social do cristián.	2.1. Enumera as principais aportacións que conleva comulgar no sacramento da Eucaristía.	CCL, CD, CAA, CSEC
	3. Expresar unha ensinanza moral e relixiosa relacionada co relato bíblico «A Cea Pascual».	3.1. Resume o argumento e principal ensinanza do relato bíblico «A Cea Pascual».	CCL, CD, CAA, CSEC, CEC
	4. Expoñer os principais aspectos da Eucaristía a partires dos seus nomes.	4.1. Relaciona cada nome que recibe o sacramento da Eucaristía co motivo correspondente.	CCL, CD, CAA, CSEC, SIEP, CEC
		4.2. Identifica a Eucaristía co memorial do sacrificio de Cristo.	CCL, CD, CAA, CSEC, SIEP, CEC
5. Concienciarse sobre o valor de compartir.	5.1. Expresa compromisos concretos sobre o valor de compartir.	CCL, CD, CAA, CSEC, CEC	

UNIDADE 9: Igrexa, Espírito Santo e Confirmación

Contidos	Criterios de avaliación	Estándares de aprendizaxe avaliábeis	CC
<ul style="list-style-type: none"> - Relación entre os sacramentos e a vida humana. - Características do sacramento da Confirmación. - O relato bíblico de «O día de Pentecostes». - O Espírito na Biblia e o sentimento de fortaleza. - O valor da autenticidade. 	1. Recoñecer que a acción do Espírito Santo da vida á Igrexa.	1.1. Asocia a acción do espírito nos sacramentos coas distintas etapas e momentos da vida.	CCL, CD, CAA, CSEC
	2. Resumir as características fundamentais do sacramento da Confirmación e os ritos da súa liturxia.	2.1. Sintetiza que é o sacramento da Confirmación e o seus principais ritos e símbolos.	CCL, CD, CAA, CSEC
	3. Narrar o argumento e extraer unha ensinanza persoal do relato bíblico «O día de Pentecostes».	3.1. Resume o argumento e a ensinanza que se extrae do relato bíblico «O día de Pentecostes».	CCL, CD, CAA, CSEC
	4. Recoñecer e descubrir a importancia do Espírito Santo e o don de fortaleza.	4.1. Distingue entre Espírito Santo, espírito persoal e espiritismo.	CCL, CAA, CSEC, SIEP
		4.2. Manifesta a vivencia interior da fortaleza.	CCL, CAA, CSEC, SIEP
	5. Experimentar o valor da autenticidade.	5.1. Evalúa e reflexiona sobre o seu grao de autenticidade.	CCL, CAA, CSEC

COMPETENCIAS CLAVE: DESCRITORES E DESEMPEÑOS

Unidade 1

Competencia	Descritor	Desempeño
<i>Comunicación lingüística.</i>	Comprender o sentido dos textos escritos e orais.	Escoita e comprende o mito e o relato bíblico da unidade.
	Utilizar o vocabulario adecuado, as estruturas lingüísticas e as normas ortográficas e gramaticais para elaborar textos escritos e orais.	Relaciona os diversos contidos da unidade.
<i>Tratamento da información e competencia dixital.</i>	Comprender as mensaxes que veñen dos medios de comunicación.	Descubre as mensaxes e ensinanzas dunha película.
<i>Aprender a aprender.</i>	Identificar potencialidades personais como aprendiz: estilos de aprendizaxe, intelixencias múltiples, funcións executivas...	Logra experiencias de aprendizaxes conscientes e gratificantes.
<i>Social e cidadá.</i>	Aprender a comportarse dende o coñecemento dos distintos valores.	Selecciona valores necesarios para a sociedade actual.
<i>Autonomía e iniciativa persoal.</i>	Asumir as responsabilidades encomendadas e dar conta delas.	Participa de forma responsable no traballo de grupo.
<i>Cultural e artística.</i>		Manifesta interese pola escenografía e ambientación dunha película.
<i>Cultural e histórica.</i>	Valorar os diversos núcleos temáticos que conforman a síntese teolóxica.	Valora a aportación das relixións na historia.
<i>Competencia humanizadora e ético moral.</i>	Concibir unha escala de principios e valores propia e actuar conforme a ela.	Mostra actitude motivadora para o desenvolvemento de valores xenuinamente cristiáns.
<i>Competencia de sentido transcendente.</i>	Comprender a maneira cristiá de ver a vida.	Valora o sentido e finalidade da Igrexa ao servizo da humanización.

Unidade 2

Competencia	Descritor	Desempeño
<i>Comunicación lingüística.</i>	Comprender o sentido dos textos escritos e orais.	Escoita, lee e comprende os contidos e o dobre relato bíblico da unidade.
	Expresarse oralmente con corrección, adecuación e coherencia.	Expresa os seus sentimentos sobre o tema específico.
<i>Tratamento da información e competencia dixital.</i>	Empregar distintas fontes para a procura de información.	Investiga sobre un tema empregando diversas fontes.
<i>Aprender a aprender.</i>	Aplicar estratexias para a mellora do pensamento creativo, crítico, emocional, interdependente...	Fai valoracións críticas sobre a realidade do medio ambiente.
	Identificar potencialidades persoais como aprendiz: estilos de aprendizaxe, intelixencias múltiples, funcións executivas...	Logra experiencias de aprendizaxes conscientes e gratificantes.
<i>Social e cidadá.</i>	Aprender a comportarse dende o coñecemento dos distintos valores.	Interioriza valores que humanizan á persoa e á Terra.
<i>Autonomía e iniciativa persoal.</i>	Ser constante no traballo superando as dificultades.	Realiza as súas tarefas aproveitando os tempos.
<i>Cultural e artística.</i>	Expresar sentimentos emocións dende códigos artísticos.	Realiza unha tarxeta artística de louvanza.
<i>Cultural e histórica.</i>	Valorar os diversos núcleos temáticos que conforman a síntese teolóxica.	Investiga e descubre na Biblia o designio amoroso de Deus.
<i>Competencia humanizadora e ético moral.</i>	Concibir unha escala de principios e valores propia e actuar conforme a ela.	Mostra actitude motivadora para o desenvolvemento dun proxecto medio ambiental.
<i>Competencia de sentido trascendente.</i>	Valorar os principais modelos de vida cristiá.	Descobre as grandes virtudes de San Francisco de Asís.

Unidade 3

Competencia	Descritor	Desempeño
-------------	-----------	-----------

<i>Comunicación lingüística.</i>	Comprender o sentido dos textos escritos e orais.	Escoita, lee e comprende os diversos apartados e o relato bíblico da unidade.
	Utilizar o vocabulario adecuado, as estruturas lingüísticas e as normas ortográficas e gramaticais para elaborar textos escritos e orais.	Relaciona os diversos contidos da unidade.
<i>Tratamento da información e competencia dixital.</i>	Comprender as mensaxes que veñen dos medios de comunicación.	Descubre as mensaxes e ensinanzas dunha película.
<i>Aprender a aprender.</i>	Identificar potencialidades persoais como aprendiz: estilos de aprendizaxe, intelixencias múltiples, funcións executivas...	Logra experiencias de aprendizaxes conscientes e gratificantes.
<i>Social e cidadá.</i>	Aprender a comportarse dende o coñecemento dos distintos valores.	Distingue valores necesarios para a sociedade actual respecto aos antivalores.
<i>Autonomía e iniciativa persoal.</i>	Asumir as responsabilidades encomendadas e dar conta delas.	Participa de forma responsable no traballo de grupo.
<i>Cultural e artística.</i>	Apreciar a beleza das expresións artísticas e das manifestacións de creatividade e gusto pola estética no ámbito cotiá.	Manifesta interese pola escenografía e ambientación dunha película.
<i>Cultural e histórica.</i>	Valorar os diversos núcleos temáticos que conforman a síntese teolóxica.	Interpreta as etapas da Historia da Salvación.
<i>Competencia humanizadora e ético moral.</i>	Concibir unha escala de principios e valores propia e actuar conforme a ela.	Mostra actitude motivadora para o desenvolvemento de valores xenuinamente cristiás, como o de confiar en Deus.
<i>Competencia de sentido trascendente.</i>	Comprender a maneira cristián de ver a vida.	Valora o sentido e finalidade da Igrexa como sacramento da Salvación.

Unidade 4

Competencia	Descritor	Desempeño
<i>Comunicación lingüística.</i>	Comprender o sentido dos textos escritos e orais.	Escoitar e comprende os relatos e a parábola bíblica da unidade.
	Respectar as normas de comunicación en calquer contexto: quenda de palabra, escoita atenta ao interlocutor...	Expón un traballo e escoita con respecto as preguntas e opinións sobre o mesmo.
<i>Tratamento da información e competencia dixital.</i>	Elaborar e publicitar información propia derivada de información obtida a través de medios tecnolóxicos.	Selecciona e emprega recursos tecnolóxicos para a elaboración de traballos.
<i>Aprender a aprender.</i>	Avaliar a consecución de obxectivos de aprendizaxe.	Realiza actividades de autoavaliación.
	Identificar potencialidades persoais como aprendiz: estilos de aprendizaxe, intelixencias múltiples, funcións executivas...	Logra experiencias de aprendizaxes conscientes e gratificantes.
<i>Social e cidadá.</i>	Concibir unha escala de valores propia e actuar conforme a ela.	Descubre os valores das Benaventuranzas.
<i>Autonomía e iniciativa persoal.</i>	Mostrar iniciativa persoal para iniciar ou promover accións novas.	Experimenta unha actitude positiva derivada da interiorización dos contidos aprendidos.
<i>Cultural e artística.</i>	Elaborar traballos e presentacións con sentido estético.	Deseña unha postal de felicitación.
<i>Cultural e histórica.</i>	Valorar os diversos núcleos temáticos que conforman a síntese teolóxica.	Mostra interese e curiosidade pola persoa e mensaxe de Xesucristo.
<i>Competencia humanizadora e ético moral.</i>	Concibir unha escala de principios e valores propia e actuar conforme a ela.	Mostra actitude motivadora para o desenvolvemento de valores xenuinamente cristiáns.
<i>Competencia de sentido trascendente.</i>	Interiorizar o misterio, misión, humanidade e divindade de Xesucristo.	Recoñece o misterio de Xesucristo como verdadeiro Deus e verdadeiro home.

Unidade 5

Competencia	Descritor	Desempeño
<i>Comunicación lingüística.</i>	Comprender o sentido dos textos escritos e orais.	Escoita e comprende os relatos e o texto bíblico da unidade.
	Respectar as normas de comunicación en calquer contexto: quenda de palabra, escoita atenta ao interlocutor...	Participa en debates seguindo as pautas establecidas.
<i>Tratamento da información e competencia dixital.</i>	Comprender as mensaxes que veñen dos medios de comunicación.	Descobre as mensaxes e ensinanzas dunha película.
<i>Aprender a aprender.</i>	Desenvolver estratexias que favorezan a comprensión rigorosa dos contidos.	Realiza un traballo de equipo e expón os resultados á clase.
	Identificar potencialidades persoais como aprendiz: estilos de aprendizaxe, intelixencias múltiples, funcións executivas...	Logra experiencias de aprendizaxes conscientes e gratificantes.
<i>Social e cidadá.</i>	Desenvolver a capacidade de diálogo cós demais en situacións de convivencia e traballo e para a resolución de conflitos.	Dialogar para extraer conclusións sobre casos particulares da moral plantexados.
<i>Autonomía e iniciativa persoal.</i>	Mostrar iniciativa persoal para iniciar ou promover accións novas.	Experimenta unha actitude positiva derivada da interiorización dos contidos aprendidos.
<i>Cultural e artística.</i>	Elaborar traballos e presentacións con sentido estético.	Debuxa un Sagrado Corazón de Xesús con unha frase persoal.
<i>Cultural e histórica.</i>	Valorar os diversos núcleos temáticos que conforman a sínteses teolóxica.	Expresa os sentimentos suscitados polo Sagrado Corazón de Xesús.
<i>Competencia humanizadora e ético moral.</i>	Coñecer e apreciar os valores e virtudes xerados na mensaxe e acontecemento cristián, que se realiza na Igrexa.	Mostra actitude motivadora para o desenvolvemento de valores xenuinamente cristiáns.
<i>Competencia de sentido trascendente.</i>	Recoñecer os fundamentos que xustifican a ensinanza moral da Igrexa católica, e orientan a relación do home con Deus, consigo mesmo e cós outros.	Recoñece e aprecia os valores e virtudes propostos nos Dez Mandamentos.

Unidade 6

Competencia	Descritor	Desempeño
<i>Comunicación lingüística.</i>	Comprender o sentido dos textos escritos e orais.	Escoita, lee e comprende as experiencias e o relato bíblico da unidade.
	Respectar as normas de comunicación en calquer contexto: quenda de palabra, escrita atenta ao interlocutor...	Participa en debates seguindo as pautas establecidas.
<i>Tratamento da información e competencia dixital.</i>	Comprender as mensaxes que veñen dos medios de comunicación.	Descobre as mensaxes e ensinanzas dun vídeo clip.
<i>Aprender a aprender.</i>	Desenvolver estratexias que favorezan a comprensión rigorosa dos contidos.	Realiza actividades seguindo unhas pautas dadas.
	Identificar potencialidades persoais como aprendiz: estilos de aprendizaxe, intelixencias múltiples, funcións executivas...	Logra experiencias de aprendizaxes conscientes e gratificantes.
<i>Social e cidadá.</i>	Mostrar dispoñibilidade para a participación activa en ámbitos de participación establecidos.	Participa na resolución de actividades e no desenvolvemento de diálogos e debates.
<i>Autonomía e iniciativa persoal.</i>	Mostrar iniciativa persoal para iniciar ou promover accións novas.	Experimenta unha actitude positiva derivada da interiorización dos contidos aprendidos.
<i>Cultural e histórica.</i>	Valorar os diversos núcleos temáticos que conforman a síntese teolóxica.	Identifica a simboloxía cristián da ancora.
<i>Competencia humanizadora e ético moral.</i>	Tomar conciencia de como a fe cristián da resposta aos interrogantes máis radicais do ser humano.	Mostra actitude motivadora para o desenvolvemento de valores xenuinamente cristiáns como o da esperanza.
<i>Competencia de sentido trascendente.</i>	Coñecer o misterio da redención e resurrección de Xesucristo.	Expresa os misterios da fe e a esperanza cristiáns: redención e resurrección.

Unidade 7

Competencia	Descritor	Desempeño
<i>Comunicación lingüística.</i>	Comprender o sentido dos textos escritos e orais.	Escoita, lee e comprende os contidos e o relato bíblico da unidade.
	Utilizar o vocabulario adecuado, as estruturas lingüísticas e as normas ortográficas e gramaticais para elaborar textos escritos e orais.	Elabora mapas conceptuais cós contidos da unidade.
<i>Tratamento da información e competencia dixital.</i>	Elaborar e publicitar información propia derivada de información obtida a través de medios tecnolóxicos.	Selecciona e envía unha presentación relacionada coa vida do bautizado.
<i>Aprender a aprender.</i>	Xestionar os recursos e as motivacións persais en favor da aprendizaxe.	Mostra interese polo uso dos recursos propios da unidade.
	Identificar potencialidades persoais como aprendiz: estilos de aprendizaxe, intelixencias múltiples, funcións executivas...	Logra experiencias de aprendizaxes conscientes e gratificantes.
<i>Social e cidadá.</i>	Mostrar dispoñibilidade para a participación activa en ámbitos de participación establecidos.	Participa na resolución de actividades e no desenvolvemento de diálogos e debates.
<i>Autonomía e iniciativa persoal.</i>	Mostrar iniciativa persoal para iniciar ou promover accións novas.	Experimenta unha actitude positiva derivada da interiorización dos contidos aprendidos.
<i>Cultural e histórica.</i>	Valorar os diversos núcleos temáticos que conforman a sínteses teolóxica.	Investiga sobre a orixe bíblica dos sacramentos.
<i>Competencia humanizadora e ético moral.</i>	Coñecer e apreciar os valores e virtudes xerados na mensaxe e acontecemento cristiá, que se realiza na Igrexa.	Mostra actitude motivadora para o desenvolvemento de valores xenuinamente cristiáns.
<i>Competencia de sentido trascendente.</i>	Comprender o significado da liturxia e dos sacramentos da Igrexa católica.	Expresa o significado da liturxia y dos sacramentos da Igrexa católica.

Unidade 8

Competencia	Descritor	Desempeño
<i>Comunicación lingüística.</i>	Comprender o sentido dos textos escritos e orais.	Escoita, lee y comprende os contidos e o relato bíblico da unidade.
	Utilizar o vocabulario adecuado, as estruturas lingüísticas e as normas ortográficas e gramaticais para elaborar textos escritos e orais.	Forma frases a partires de grupos de palabras sobre os contidos da unidade.
<i>Tratamento da información e competencia dixital.</i>	Comprender as mensaxes que veñen dos medios de comunicación.	Descubre as mensaxes e ensinanzas de materiais audiovisuais.
<i>Aprender a aprender.</i>	Desenvolver estratexias que favorezan a comprensión rigorosa dos contidos.	Investiga e completa esquemas sobre os contidos.
	Identificar potencialidades persoais como aprendiz: estilos de aprendizaxe, intelixencias múltiples, funcións executivas...	Logra experiencias de aprendizaxes conscientes e gratificantes.
<i>Social e cidadá.</i>	Aprender a comportarse dende o coñecemento dos distintos valores.	Interioriza valores como o de compartir.
<i>Autonomía e iniciativa persoal.</i>	Optimizar o uso de recursos materiais e persoais para a consecución de obxectivos.	Selecciona con criterio propio para o bo término das cuestións plantexadas.
<i>Cultural e histórica.</i>	Valorar os diversos núcleos temáticos que conforman a síntese teolóxica.	Investiga sobre os nomes que recibe a Eucaristía.
<i>Competencia humanizadora e ético moral.</i>	Coñecer e apreciar os valores e virtudes xerados na mensaxe e acontecemento cristiá, que se realiza na Igrexa.	Mostra actitude motivadora para o desenvolvemento de valores xenuinamente cristiáns como o compartir.
<i>Competencia de sentido trascendente.</i>	Valorar a eficacia e as aportacións do sacramento da Eucaristía.	Expresa o significado da Eucaristía e os ritos da súa liturxia.

Unidade 9

Competencia	Descritor	Desempeño
<i>Comunicación lingüística.</i>	Comprender o sentido dos textos escritos e orais.	Escoita, lee e comprende os contidos e o relato bíblico da unidade.
	Compoñer distintos tipos de textos creativamente con sentido literario.	Escribe unha poesía para expresar os seus sentimentos.
<i>Tratamento da información e competencia dixital.</i>	Comprender as mensaxes que veñen dos medios de comunicación.	Descubre as mensaxes e ensinanzas de materiais audiovisuais.
<i>Aprender a aprender.</i>	Avaliar a consecución de obxectivos de aprendizaxe	Reflexiona e avalía a partires dun cuestionario de aplicación persoal.
	Identificar potencialidades persoais como aprendiz: estilos de aprendizaxe, intelixencias múltiples, funciones executivas...	Logra experiencias de aprendizaxes conscientes e gratificantes.
<i>Social e cidadá.</i>	Aprender a comportarse dende o coñecemento dos distintos valores.	Interioriza valores como o de a autenticidade.
<i>Autonomía e iniciativa persoal.</i>	Mostrar dispoñibilidade para a participación activa en ámbitos de participación establecidos.	Participa na resolución de actividades e no desenvolvemento de diálogos e debates.
<i>Cultural e artística.</i>	Expresar sentimentos e emocións dende códigos artísticos.	Crea e decora poemas con sentido estético.
<i>Cultural e histórica.</i>	Valorar os diversos núcleos temáticos que conforman a síntese teolóxica.	Investiga sobre os conceptos relacionados co mundo do espírito.
<i>Competencia humanizadora e ético moral.</i>	Coñecer e apreciar os valores e virtudes xerados na mensaxe e acontecemento cristiá, que se realiza na Igrexa.	Mostra actitude motivadora para o desenvolvemento de valores xenuinamente cristiáns como o da autenticidade.
<i>Competencia de sentido trascendente.</i>	Valorar a eficacia dos sacramentos como instrumentos de salvación nas etapas da vida, en especial a Confirmación.	Expresa o significado da Confirmación e os ritos da súa liturxia.

TEMAS TRANSVERSAIS 1º ESO

Unidade 1	<p>Educación para a interculturalidade: respectar e comprender ás persoas que practican outras relixións.</p> <p>Educación para a paz e a esperanza: historia do patriarca Xosé que non quere vinganza.</p> <p>Resolución pacífica de conflitos</p>
Unidade 2	<p>Educación cívica e ecolóxica: respectar a orde que vemos que existe na natureza. Coidar as cousas da creación e do medio ambiente: a ecoloxía integral, ambiental e humana.</p> <p>Valor de humanizar á persoa e á Terra</p>
Unidade 3	<p>Valor da confianza</p>
Unidade 4	<p>Educación para a solidariedade: a misericordia é unha nota propia dos cristiáns. Ela leva a compadecerse de quen están necesitados e a tentar solucionar, ou polo menos paliar, as necesidades alleas.</p> <p>Educación para a paz: todas as benaventuranzas, e unha delas en particular, levan aos cristiáns a ser sementeiros da paz no mundo.</p> <p>Os valores das Benaventuranzas.</p>
Unidade 5	<p>Educación moral: O ben moral acádase desenvolvendo as virtudes. A moral de Xesús é a moral que máis influíu para defender os Dereitos Humanos.</p> <p>Educación na amizade: se Deus é o noso Pai, todos somos irmáns. Desta verdade fundamental do cristianismo derívase a verdadeira fraternidade entre todos os homes, sen excepción algunha.</p> <p>Educación para a paz. Xesús rexeitou a lei de talión.</p>
Unidade 6	<p>O valor da esperanza: A esperanza é a actitude e o comportamento de confianza, polo cal espérase acadar algo bo ou que ocorra algo positivo.</p> <p>Educación para a paz e a esperanza: o corazón énchese de paz, esperanza e optimismo ao saber que Deus é un Pai misericordioso e providente. Non saber isto pode producir esmorecemento e angustia, en especial ante as circunstancias adversas.</p> <p>Educación na igualdade entre homes e mulleres: Xesús non discriminou ás</p>

	<p>mulleres na súa mensaxe e seguimento sendo a unha muller (María Madalena) a primeira que se lle apareceu.</p> <p>Educación na igualdade de sexos: Xesús redimiu a todas as persoas, sen distinción de raza nin de sexo. El apareceu en primeiro lugar ás santas mulleres</p>
Unidade 7	<p>O valor da fraternidade: consiste no sentimento e o comportamento de amor con todas as persoas como se fósamos irmáns</p> <p>Educación moral e cívica: a graza que recibe o cristián/a no Bautismo axúdalle a dar testemuño de Xesucristo e contribuír así a edificar unha sociedade mais xusta e fraterna.</p> <p>Educación para a igualdade dos sexos: o Bautismo confirma a igualdade radical ante Deus do home e da muller.</p>
Unidade 8	<p>Educación para o traballo e o espírito de servizo: testemuñas de misioneiros e misioneras ase como o labor do voluntariado.</p> <p>Educación na solidariedade: aprendemos de Xesús a preocuparnos polos demais, pois "ninguén ama mais que o que dá a vida polos seus amigos".</p> <p>Educación moral e cívica: a graza que recibe o cristián/a na Eucaristía é unha axuda eficaz para vivir os ensinamentos morais de Xesucristo.</p> <p>.</p> <p>Educación para a paz e a solidariedade: o cristián que vive o espírito de "comuñón", seguindo a Xesús e imitando o exemplo dos primeiros cristiáns, convértese nun difusor no mundo de paz, amor, e solidariedade entre os seres humanos.</p> <p>Educación para a paz e a solidariedade: o cristián que participa activa e conscientemente na Eucaristía, ten o deber de se esforzar mais por vivir a fraternidade, a paz e a solidariedade con todos os seres humanos.</p> <p>Educación moral e cívica: vivir a "comuñón" cristiá é unha grande forza para contribuír ao desenvolvemento dos valores morais na sociedade.</p> <p>Educación para a solidariedade: un factor que contribúe a fortalecer a solidariedade é a "comuñón" que existe na Igrexa pola que os cristiáns nos consideramos irmáns e debemos estar dispostos a amar e servir a todas as demais persoas.</p> <p>Valor de compartir: consiste en repartir o que somos e o que temos cós demais, especialmente cós máis necesitados. É compartir o noso tempo, relacións, cousas, diñeiro, amor...</p>
Unidade 9	<p>Valor da autenticidade: consiste en falar e comportarse en público e en privado de acordo co que un pensa, sente e cree.</p> <p>Educación para a paz e a solidariedade: o cristián, robustecido coa graza da Confirmación, ten o deber de traballar pola edificación dunha sociedade na que se realice cada vez mellor a paz, a xustiza e a solidariedade.</p>

2º E.S.O.

TEMPORALIZACIÓN

1º TRIMESTRE	2º TRIMESTRE	3º TRIMESTRE
BLOQUE 1 (UNIDADES 1,2)	BLOQUE 3 (UNIDADES 4,5,6)	BLOQUE 4 (UNIDADES 7,8,9)
BLOQUE 2 (UNIDADE 3)		

UNIDADE 1: DEUS, PERSOA E RELIXIÓN**CONTIDOS DA UNIDADE - CRITERIOS DE AVALIACIÓN - ESTÁNDARES DE APRENDIZAXE AVALIABLES - COMPETENCIAS CLAVE**

Competencias clave (CC): comunicación lingüística (CCL), competencia matemática e competencias básicas en ciencia e tecnoloxía (CMCT), competencia dixital (CD), aprender a aprender (CAA), competencias sociais e cívicas (CSC), sentido de iniciativa e espírito emprendedor (CSIEE) e conciencia e expresións culturais (CCEC).

Contidos	Criterios de avaliación	Estándares de aprendizaxe avaliáveis	CC
- O ser humano é creado por Deus, libre e intelixente e á súa imaxe e semellanza. - A persoa é un ser relixioso: a relixiosidade.	BLOQUE I. 1. Establecer diferenzas entre o ser humano creado a imaxe de Deus e os animais.	1.1. Argumenta a dignidade do ser humano en relación aos outros seres vivos.	CCL, CAA, CSC, CCEC
- O relato bíblico «Abraham e Isaac». - A espiritualidade e a persoa na Biblia; o sentimento espiritual.	BLOQUE I. 2. Relacionar a condición de criatura coa orixe divina.	2.1. Distingue e debate de forma xustificada e respectuosa a orixe do ser humano.	CCL, CD, CAA, CSC, CCEC

- Dimensións e valores da persoa.	BLOQUE I. 3. Identificar os personaxes e os valores do relato bíblico «Abraham e Isaac».	3.1. Escribe o argumento do relato bíblico «Abraham e Isaac». 3.2. Expressa as ensinanzas deste relato para a vida persoal.	CCL, CD, CAA, CSC, CCEC
	BLOQUE I. 4. Recoñecer expresións simbólicas bíblicas sobre as dimensións persoais, en especial a espiritual.	4.1. Investiga, coa Biblia, sobre as dimensións humanas. 4.2. Valora o sentimento espiritual por medio de mándaas.	CCL, CD, CAA, CSC, CSIEE, CCEC
	BLOQUE I. 5. Tomar conciencia dos valores e virtudes fundamentais que permiten un desenvolvemento de forma integral.	5.1. Selecciona as dimensións e os valores que debe desenvolver máis para medrar de forma integral.	CCL, CAA, CSC, CCEC

COMPETENCIAS CLAVE: DESCRITORES E DESEMPEÑOS

Competencia	Descritor	Desempeño
Comunicación lingüística.	Comprender o sentido dos textos escritos e orais.	- escoita e comprende o mito e o relato bíblico da unidade.
	Utilizar o vocabulario adecuado, as estruturas lingüísticas e as normas ortográficas e gramaticais para elaborar textos escritos e orais.	- Relaciona os diversos contidos da unidade.
Tratamento da información e competencia dixital.	Empregar distintas fontes para a busca de información.	- Consulta e investiga en Internet para a elaboración de actividades.
Aprender a aprender.	Identificar potencialidades persoais como aprendiz: estilos de aprendizaxe, intelixencias múltiples, funcións executivas...	- Logra experiencias de aprendizaxes conscientes e gratificantes.

Social e cidadá.	Aprender a comportarse desde o coñecemento dos distintos valores.	- Selecciona valores necesarios para a sociedade actual.
Autonomía e iniciativa persoal.	Asumir as responsabilidades encomendadas e dar conta delas.	- Participa de forma responsable no traballo de parella e de pequeno grupo.
Cultural e artística.	Expresar sentimentos e emocións desde códigos artísticos.	- Expressa os seus sentimentos por medio da creación de mandalas.
Cultural e histórica.	Valorar os diversos núcleos temáticos que conforman a síntese teolóxica.	- Valora a achega das relixións na vida das persoas e pobos.
Competencia humanizadora e ético- moral.	Concibir unha escala de principios e valores propia e actuar conforme a ela.	- Mostra actitude motivadora para o desenvolvemento de valores xenuinamente cristiáns.
Competencia de sentido transcendente.	Comprender o xeito cristián de ver a vida.	- Valora o ser humano desde a perspectiva cristiá.

UNIDADE 2: DIGNIDADE E VIDA CRISTIÁ

CONTIDOS DA UNIDADE - CRITERIOS DE AVALIACIÓN - ESTÁNDARES DE APRENDIZAXE AVALIABLES - COMPETENCIAS CLAVE

Contidos	Criterios de avaliación	Estándares de aprendizaxe avaliáveis	CC
<ul style="list-style-type: none"> - O fundamento da dignidade da persoa. - Características do proxecto persoal de vida cristiá e os principais modelos de vida para o cristián. - O relato bíblico «A parábola dos talentos». - O valor do tempo na Biblia e o sentimento de dignidade. - Os proxectos de vida e 	<p>BLOQUE I.</p> <p>1. Explicar a orixe da dignidade do ser humano como criatura de Deus.</p>	<p>1.1. Valora, en situacións do seu contorno, a dignidade de todo ser humano con independencia das capacidades físicas, cognitivas, intelectuais, sociais, etc.</p>	<p>CCL, CD, CAA, CSC, CCEC</p>
	<p>BLOQUE I.</p> <p>2. Sintetizar que é o proxecto de vida cristiá.</p>	<p>2.1. Define que son o proxecto persoal de vida e o proxecto de vida cristiá.</p> <p>2.2. Describe a Xesús de Nazaret e a Virxe María como os principais modelos de vida cristiá.</p>	<p>CCL, CD, CAA, CSC, CCEC</p>

os seus valores.	BLOQUE I. 3. Expresar o argumento, a interpretación e a ensinanza principal do relato bíblico «A parábola dos talentos».	3.1. Extrae as principais ensinanzas do relato bíblico «A parábola dos talentos». 3.2. Enumera comportamentos que debería realizar cada día para desenvolver as súas capacidades.	CCL, CAA, CSC, CCEC
	BLOQUE I. 4. Saber aproveitar ben o tempo e valorar a propia dignidade e a dos demais.	4.1. Describe como investir o tempo para mellorar aspectos da vida persoal. 4.2. Participa nun cine-fórum sobre a dignidade humana.	CCL, CD, CAA, CSC, CCEC
	BLOQUE I. 5. Reflexionar sobre os proxectos e valores persoais.	5.1. Expón algunhas ensinanzas para desenvolver un verdadeiro proxecto persoal de vida.	CCL, CAA, CSC, CSIEE

COMPETENCIAS CLAVE: DESCRITORES E DESEMPEÑOS

Competencia	Descritor	Desempeño
Comunicación lingüística	Comprender o sentido dos textos escritos e orais.	- escoita, le e comprende os contidos, o relato e as citas bíblicas da unidade.
	Expresarse oralmente con corrección, adecuación e coherencia.	- expresa os seus sentimentos sobre o tema específico.
Tratamento da información e competencia dixital	Comprender as mensaxes que veñen dos medios de comunicación.	- Participa nun cine-fórum.
Aprender a aprender	Aplicar estratexias para a mellora do pensamento creativo, crítico, emocional, interdependente...	- Fai valoracións sobre a dignidade do ser humano.

	Identificar potencialidades persoais como aprendiz: estilos de aprendizaxe, intelixencias múltiples, funcións executivas...	- Logra experiencias de aprendizaxes conscientes e gratificantes.
Social e cidadá	Aprender a comportarse desde o coñecemento dos distintos valores.	- Interioriza valores que humanizan as persoas.
Autonomía e iniciativa persoal	Ser constante no traballo superando as dificultades.	- Realiza as súas tarefas aproveitando os tempos.
Cultural e artística	Apreciar a beleza das expresións artísticas e das manifestacións de creatividade e gusto pola estética no ámbito cotián.	- Medita e reflexiona sobre a dignidade humana a partir do visionado dunha película.
Cultural e histórica	Valorar os diversos núcleos temáticos que conforman a síntese teolóxica.	- Investiga o fundamento bíblico da dignidade humana.
Competencia humanizadora e ético- moral	Concibir unha escala de principios e valores propia e actuar conforme a ela.	- Mostra actitude motivadora para o desenvolvemento dun proxecto persoal de vida.
Competencia de sentido transcendente	Valorar os principais modelos de vida cristiá.	- Descubre a Xesús de Nazaret e a Virxe María como os principais modelos de vida cristiá.

UNIDADE 3: ACCIÓN HUMANA E MORAL CATÓLICA

CONTIDOS DA UNIDADE - CRITERIOS DE AVALIACIÓN - ESTÁNDARES DE APRENDIZAXE AVALIABLES - COMPETENCIAS CLAVE

Contidos	Criterios de avaliación	Estándares de aprendizaxe avaliáveis	CC
<ul style="list-style-type: none"> - Ser humano colaborador da creación de Deus. - Características da ética universal e a moral católica. - O relato bíblico «Xesús de Nazaret e a muller pecadora». - A espiritualidade de María de Nazaret e o sentimento de empatía. - O valor da liberdade. 	<p>BLOQUE I.</p> <p>1. Entender o sentido e a finalidade da acción humana.</p>	<p>1.1. Clasifica accións do ser humano que respectan ou destrúen a Creación.</p> <p>1.2. Deseña, en pequeno grupo, un plan de colaboración co seu centro educativo no que se inclúen polo menos cinco necesidades e as posibles solucións que o propio grupo levaría a cabo.</p>	CCL, CAA, CSC, CSIEE
	<p>BLOQUE I.</p> <p>2. Distinguir o fundamental e o máis orixinal da moral católica.</p>	<p>2.1. Expresa a diferenza e complementariedade entre a ética universal e a moral cristiá.</p> <p>2.2. Resume o fundamental e o máis orixinal da moral católica.</p>	CCL, CD, CAA, CSC, CCEC
	<p>BLOQUE I.</p> <p>3. Interpretar o relato bíblico «Xesús de Nazaret e a muller pecadora» e algunhas das ensinanzas morais.</p>	<p>3.1. Indica o argumento, as claves de interpretación e algunhas ensinanzas morais que se poden extraer do relato bíblico «Xesús de Nazaret e a muller pecadora».</p>	CCL, CD, CAA, CSC, CCEC
	<p>BLOQUE I.</p> <p>4. Dialogar sobre a espiritualidade cristiá e reflexionar sobre o sentimento de empatía.</p>	<p>4.1. Participa nun debate sobre a espiritualidade cristiá a partir do modelo de María de Nazaret.</p> <p>4.2. Autoavalía, a partir dunhas claves de interpretación, o grao persoal de empatía.</p>	CCL, CD, CAA, CSC, CCEC

	BLOQUE I. 5. Descubrir e valorar a verdadeira liberdade humana.	5.1. Busca solucións, desde o exercicio da liberdade, a un dilema moral.	CCL, CAA, CSC
--	--	--	---------------------

COMPETENCIAS CLAVE: DESCRITORES E DESEMPEÑOS

Competencia	Descritor	Desempeño
Comunicación lingüística	Comprender o sentido dos textos escritos e orais.	- escoita, le e comprende os diversos apartados e o relato bíblico da unidade.
	Utilizar o vocabulario adecuado, as estruturas lingüísticas e as normas ortográficas e gramaticais para elaborar textos escritos e orais.	- Relaciona os diversos contidos da unidade.
Tratamento da información e competencia dixital	Comprender as mensaxes que veñen dos medios de comunicación.	- Descubre as mensaxes e ensinanzas dunha película.
Aprender a aprender	Identificar potencialidades persoais como aprendiz: estilos de aprendizaxe, intelixencias múltiples, funcións executivas...	- Logra experiencias de aprendizaxes conscientes e gratificantes.
Social e cidadá	Aplicar dereitos e deberes da convivencia cidadá no contexto da escola.	- Deseña un plan de colaboración no seu centro educativo.
Autonomía e iniciativa persoal	Asumir as responsabilidades encomendadas e dar conta delas.	- Participa de forma responsable no traballo de grupo.
Cultural e artística.	Apreciar a beleza das expresións artísticas e das manifestacións de creatividade e gusto pola estética no ámbito cotián.	- Manifesta interese pola escenografía e ambientación dunha película.
Cultural e histórica	Valorar os diversos núcleos temáticos que conforman a	- Interpreta a moral de Xesús de Nazaret como modelo de

	síntese teolóxica.	acción persoal.
Competencia humanizadora e ético- moral	Concibir unha escala de principios e valores propia e actuar conforme a ela.	- Mostra actitude motivadora para o desenvolvemento de valores xenuinamente cristiáns, como o da verdadeira liberdade.
Competencia de sentido transcendente	Comprender o xeito cristián de ver a vida.	- Valora o sentido e finalidade da moral católica como acto de colaboración no plan de Deus.

UNIDADE 4: REVELACIÓN E RELACIÓN CON DEUS

CONTIDOS DA UNIDADE - CRITERIOS DE AVALIACIÓN - ESTÁNDARES DE APRENDIZAXE AVALIABLES - COMPETENCIAS CLAVE

Contidos	Criterios de avaliación	Estándares de aprendizaxe avaliáveis	CC
<ul style="list-style-type: none"> - Deus revélase na historia. - O cristián relaciónase con Deus e acepta a súa revelación. - O relato bíblico «Deus escoita a Hagar e Ismael». - O sentimento de reflexión persoal e a espiritualidade de relacionarse con Deus. - O valor da oración. 	<p>BLOQUE II.</p> <p>1. Coñecer e aceptar que Deus se revela na historia.</p>	<p>1.1. Busca e elixe personaxes significativos do pobo de Israel e identifica e analiza a resposta de fe neles.</p>	<p>CCL, CD, CAA, CSC, CCEC</p>
	<p>BLOQUE II.</p> <p>2. Describir pautas para relacionarse con Deus.</p>	<p>2.1. Describe como se relaciona o cristián con Deus.</p>	<p>CCL, CAA</p>
	<p>BLOQUE II.</p> <p>3. Resumir o relato bíblico «Deus escoita a Hagar e Ismael» e algunhas das ensinanzas que se poden extraer e aplicar hoxe.</p>	<p>3.1. Escribe o argumento, a imaxe de Deus presente no texto e as ensinanzas do relato bíblico «Deus escoita a Hagar e Ismael».</p> <p>3.2. Investiga a biografía e a resposta de fe de dúas mulleres da Biblia.</p>	<p>CCL, CD, CAA, CSC, CCEC</p>

	BLOQUE II. 4. Reflexionar e aprender a relacionarse con Deus.	4.1. Participa nun cine-fórum para aprender a relacionarse con Deus. 4.2. Indaga por medio dun cuestionario a súa actual relación con Deus.	CCL, CD, CAA, CSC, CCEC
	BLOQUE II. 5. Descubrir e aprender o valor da oración.	5.1. Participa nun disco-fórum sobre o valor da oración.	CCL, CD, CAA, CSC, CCEC

COMPETENCIAS CLAVE: DESCRITORES E DESEMPEÑOS

Competencia	Descritor	Desempeño
Comunicación lingüística	Comprender o sentido dos textos escritos e orais.	- escoita e comprende os textos, contidos e o relato bíblico da unidade.
	Respectar as normas de comunicación en calquera contexto: quenda de palabra, escoita atenta ao interlocutor...	- Expón un traballo e escoita con respecto as preguntas e opinións sobre este.
Tratamento da información e competencia dixital	Elaborar e publicitar información propia derivada da obtida a través de medios tecnolóxicos.	- Selecciona e emprega recursos tecnolóxicos para a elaboración de traballos.
Aprender a aprender	Avaliar a consecución de obxectivos de aprendizaxe.	- Realiza actividades de autoavaliación.
	Identificar potencialidades persoais como aprendiz: estilos de aprendizaxe, intelixencias múltiples, funcións executivas...	- Logra experiencias de aprendizaxes conscientes e gratificantes.
Social e cidadá	Concibir unha escala de valores propia e actuar conforme a ela.	- Descubre o valor cristián da oración.
Autonomía e iniciativa persoal	Mostrar iniciativa persoal para comezar ou promover accións	- Experimenta unha actitude positiva derivada da interiorización dos contidos

	novas.	aprendidos.
Cultural e artística.	Elaborar traballos e presentacións con sentido estético.	- Presenta traballos de investigación de forma creativa.
Cultural e histórica	Valorar os diversos núcleos temáticos que conforman a síntese teolóxica.	- Mostra interese polos personaxes significativos do pobo de Israel.
Competencia humanizadora e ético- moral	Concibir unha escala de principios e valores propia e actuar conforme a ela.	- Mostra actitude motivadora para o desenvolvemento de valores xenuinamente cristiáns.
Competencia de sentido transcendente	Recoñecer e aceptar a revelación de Deus.	- Descubre que nos podemos relacionar con Deus.

UNIDADE 5: REVELACIÓN E FE CRISTIÁ

CONTIDOS DA UNIDADE - CRITERIOS DE AVALIACIÓN - ESTÁNDARES DE APRENDIZAXE AVALIABLES - COMPETENCIAS CLAVE

Contidos	Criterios de avaliación	Estándares de aprendizaxe avaliáveis	CC
<ul style="list-style-type: none"> - A aceptación da revelación: a fe. - A orixinalidade da fe cristiá. - O relato bíblico «Xesús e o cego Bartimeo». - O don da fe e o sentimento de escoitar. 	BLOQUE II. 1. Comprender e valorar que a fe é a resposta á iniciativa salvífica de Deus.	1.1. Interésase por coñecer e valora a resposta de fe ao Deus que se revela.	CCL, CD, CAA, CSC
	BLOQUE II. 2. Expresar a orixinalidade da fe cristiá.	2.1. Identifica a fe cristiá como a fe antropolóxica máis completa e verdadeira. 2.2. Expón as súas investigacións bíblicas sobre a fe.	CCL, CD, CAA, CSC

- Os valores da fe cristiá.	BLOQUE II. 3. Expoñer algunhas das principais ensinanzas que se poden extraer do relato bíblico «Xesús e o cego Bartimeo».	3.1. Enumera actitudes e comportamentos que facilitan ou impiden a fe. 3.2. Expresa algunha das ensinanzas que se poden extraer para a vida actual do relato bíblico «Xesús e o cego Bartimeo».	CCL, CD, CAA, CSC
	BLOQUE II. 4. Dialogar sobre a fe e expresar vivencias sobre o sentimento de escoitar.	4.1. Participa nun debate sobre o don da fe formulado nun disco-fórum. 4.2. Escoita e respecta os sentimentos dos demais.	CCL, CD, CAA, CSC, CSIEE
	BLOQUE II. 5. Expresar os valores e virtudes da fe cristiá.	5.1. Participa nun cine-fórum sobre os valores da fe.	CCL, CD, CAA, CSC, CCEC

COMPETENCIAS CLAVE: DESCRITORES E DESEMPEÑOS

Competencia	Descritor	Desempeño
Comunicación lingüística	Comprender o sentido dos textos escritos e orais.	- Escoita e comprende os relatos e o texto bíblico da unidade.
	Respectar as normas de comunicación en calquera contexto: quenda de palabra, escoita atenta ao interlocutor...	- Participa en debates seguindo as pautas establecidas.
Tratamento da información e competencia dixital	Comprender as mensaxes que veñen dos medios de comunicación.	- Descubre as mensaxes e ensinanzas de cancións e películas.
Aprender a aprender	Desenvolver estratexias que favorezan a comprensión rigorosa dos contidos.	- Realiza un traballo de equipo e expón os resultados á clase.

	Identificar potencialidades persoais como aprendiz: estilos de aprendizaxe, intelixencias múltiples, funcións executivas...	- Logra experiencias de aprendizaxes conscientes e gratificantes.
Social e cidadá	Recoñecer riqueza na diversidade de opinións e ideas.	- escoitar en silencio e respectar os sentimentos dos demais.
Autonomía e iniciativa persoal	Mostrar iniciativa persoal para comezar ou promover accións novas.	- Experimenta unha actitude positiva derivada da interiorización dos contidos aprendidos.
Cultural e artística.	Expresar sentimentos e emocións desde códigos artísticos.	- Elabora un diario con sentimentos profundos.
Cultural e histórica	Valorar os diversos núcleos temáticos que conforman a síntese teolóxica.	- Expresa a orixinalidade da fe cristiá.
Competencia humanizadora e ético- moral	Coñecer e apreciar os valores e virtudes presentes na fe cristiá.	- Mostra actitude motivadora para o desenvolvemento de valores xenuinamente cristiáns.
Competencia de sentido transcendente	Recoñecer a intervención de Deus na historia.	- Confía en Xesús como aquel que é experto en Deus.

UNIDADE 6: COMO INTERPRETAR A BIBLIA

CONTIDOS DA UNIDADE - CRITERIOS DE AVALIACIÓN - ESTÁNDARES DE APRENDIZAXE AVALIABLES - COMPETENCIAS CLAVE

Contidos	Criterios de avaliación	Estándares de aprendizaxe avaliáveis	CC
- Características xerais e clasificación dos libros da Biblia. - Orixe, composición e interpretación dos Libros Sagrados.	BLOQUE II. 1. Coñecer e definir a estrutura e organización da Biblia.	1.1. Identifica, clasifica e compara as características fundamentais dos Libros Sagrados mostrando interese pola súa orixe divina.	CCL, CD, CAA, CSC, CCEC

<ul style="list-style-type: none"> - O relato bíblico «A historia de Xonás». - A Lectio Divina e o sentimento de comunicarse. - O valor da amizade. 	<p>BLOQUE II.</p> <p>2. Coñecer e respectar os criterios do maxisterio da Igrexa en torno á interpretación bíblica.</p>	<p>2.1. Le, localiza e esquematiza os criterios recollidos na dei verbum en torno á interpretación da Biblia valorándoos como necesarios.</p>	<p>CCL, CD, CAA, CSC</p>
	<p>BLOQUE II.</p> <p>3. Interpretar o relato «A historia de Xonás», seguindo os criterios católicos..</p>	<p>3.1. Expón a interpretación e as ensinanzas do relato «A historia de Xonás».</p>	<p>CCL, CAA</p>
	<p>BLOQUE II.</p> <p>4. Descubrir os bos sentimentos que produce dialogar con Deus por medio da Biblia.</p> <p>5. Recoñecer na inspiración a orixe da sacralidade do texto bíblico.</p>	<p>4.1. Segue unhas pautas e practica a lectio divina.</p> <p>5.1. Distingue e sinala en textos bíblicos a presenza dun Deus que se comunica, xustificando no grupo a selección dos textos.</p>	<p>CCL, CAA, CSC, SIEP</p>
	<p>BLOQUE II.</p> <p>6. Describir valores e calidades da verdadeira amizade.</p>	<p>6.1. Participa nun debate sobre os valores e calidades da amizade.</p>	<p>CCL, CAA, CSC</p>

COMPETENCIAS CLAVE: DESCRITORES E DESEMPEÑOS

Competencia	Descritor	Desempeño
Comunicación lingüística	Comprender o sentido dos textos escritos e orais.	- escoita, le e comprende os contidos, experiencias e o relato bíblico da unidade.
	Respectar as normas de comunicación en calquera contexto: quenda de palabra, escoita atenta ao interlocutor...	- Participa en debates seguindo as pautas establecidas.

Tratamento da información e competencia dixital	Elaborar e publicitar información propia derivada da obtida a través de medios tecnolóxicos.	- Describe as aprendizaxes realizadas tras unha investigación.
Aprender a aprender	Desenvolver estratexias que favorezan a comprensión rigorosa dos contidos.	- Realiza actividades seguindo unhas pautas dadas.
	Identificar potencialidades persoais como aprendiz: estilos de aprendizaxe, intelixencias múltiples, funcións executivas...	- Logra experiencias de aprendizaxes conscientes e gratificantes.
Social e cidadá	Mostrar dispoñibilidade para a participación activa en ámbitos de colaboración establecidos.	- Participa na resolución de actividades e no desenvolvemento de diálogos e debates.
Autonomía e iniciativa persoal	Mostrar iniciativa persoal para comezar ou promover accións novas.	- Experimenta unha actitude positiva derivada da interiorización dos contidos aprendidos.
Cultural e histórica	Valorar os diversos núcleos temáticos que conforman a síntese teolóxica.	- Valora a importancia da Biblia como a Palavra de Deus.
Competencia humanizadora e ético- moral	Tomar conciencia de como a fe cristiá dá resposta ás interrogantes do ser humano.	- Mostra actitude motivadora para o desenvolvemento de valores xenuinamente cristiáns como o da amizade.
Competencia de sentido transcendente	Comprender o valor cristián da Biblia para a persoa humana.	- Expón para que lle serviu coñecer a vida a nivel persoal.

UNIDADE 7: O DEUS CRISTIÁN

CONTIDOS DA UNIDADE - CRITERIOS DE AVALIACIÓN - ESTÁNDARES DE APRENDIZAXE AVALIABLES - COMPETENCIAS CLAVE

Contidos	Criterios de avaliación	Estándares de aprendizaxe avaliáveis	CC
----------	-------------------------	--------------------------------------	----

<ul style="list-style-type: none"> - Xesucristo revela a Deus como Trindade. - Orixinalidade do Deus cristián. - O relato bíblico «A parábola do fillo pródigo». 	<p>BLOQUE III.</p> <p>1. Mostrar interese por recoñecer o carácter relacional da divindade na revelación de Xesús.</p>	<p>1.1. Coñece e describe as características do Deus cristián.</p> <p>1.2. Le relatos mitolóxicos, localiza trazos das divindades das relixións politeístas e contrástaos coas características do Deus cristián.</p>	<p>CCL, CD, CAA, CSC, SIEP, CCEC</p>
<ul style="list-style-type: none"> - Calidades de Deus un e trino e o sentimento cristián. - O valor da fraternidade. 	<p>BLOQUE III.</p> <p>2. Descubrir a orixinalidade do Deus cristián respecto ás outras relixións monoteístas.</p>	<p>2.1. Compara a orixinalidade do Deus trino do cristianismo coa experiencia de Deus noutras relixións.</p>	<p>CCL, CAA, CSC</p>
	<p>BLOQUE III.</p> <p>3. Describir o argumento, claves de interpretación e ensinanza principal do relato bíblico «A parábola do fillo pródigo».</p>	<p>3.1. Explica o argumento e ensinanza principal do relato bíblico «A parábola do fillo pródigo».</p> <p>3.2. Analiza e extrae conclusións dun vídeo sobre a relación con Deus.</p>	<p>CCL, CD, CAA, CSC</p>
	<p>BLOQUE III.</p> <p>4. Desenvolve a espiritualidade a partir dos atributos de Deus e experimenta o sentimento do amor cristián.</p>	<p>4.1. Investiga na Biblia sobre os atributos do Deus cristián.</p> <p>4.2. Interioriza atributos de Deus e desenvolve a espiritualidade.</p> <p>4.3. Participa nun disco-fórum sobre o sentimento cristián.</p>	<p>CCL, CD, CAA, CSC, CCEC</p>
	<p>BLOQUE III.</p> <p>5. Vincular o sentido comunitario da Trindade coa dimensión relacional humana.</p> <p>6. Comprender o valor da identidade persoal.</p>	<p>5.1. Recoñece, describe e acepta que a persoa humana necesita o outro para alcanzar a súa identidade a semellanza de Deus.</p> <p>6.1. Participa nun cine-fórum sobre Xesús, como o maior exemplo de identidade persoal.</p>	<p>CCL, CD, CAA, CSC, CCEC</p>

COMPETENCIAS CLAVE: DESCRITORES E DESEMPEÑOS

Competencia	Descritor	Desempeño
Comunicación lingüística	Comprender o sentido dos textos escritos e orais.	- escoita, le e comprende os contidos e o relato bíblico da unidade.
	Utilizar o vocabulario adecuado, as estruturas lingüísticas e as normas ortográficas e gramaticais para elaborar textos escritos e orais.	- Emprega os conceptos e o vocabulario do tema nas súas exposicións orais e escritas.
Tratamento da información e competencia dixital	Comprender as mensaxes que veñen dos medios de comunicación.	- Selecciona material e ideas necesarias para o traballo de clase, individual, por parella e grupal.
Aprender a aprender	Xestionar os recursos e as motivacións persoais en favor da aprendizaxe.	- Mostra interese polo uso dos recursos propios da unidade.
	Identificar potencialidades persoais como aprendiz: estilos de aprendizaxe, intelixencias múltiples, funcións executivas...	- Logra experiencias de aprendizaxes conscientes e gratificantes.
Social e cidadá	Mostrar dispoñibilidade para a participación activa en ámbitos de colaboración establecidos.	- Participa na resolución de actividades e no desenvolvemento de diálogos e debates.
Autonomía e iniciativa persoal	Mostrar iniciativa persoal para comezar ou promover accións novas.	- Experimenta unha actitude positiva derivada da interiorización dos contidos aprendidos.
Cultural e artística.	Apreciar a beleza das expresións artísticas e das manifestacións de creatividade e gusto pola estética no ámbito cotián.	- Manifesta o seu criterio polas expresións musicais e cinematográficas da unidade.
Cultural e histórica	Valorar os diversos núcleos temáticos que conforman a síntese teolóxica.	- Investiga sobre os atributos do Deus cristián.
Competencia humanizadora e ético- moral	Coñecer e apreciar os valores e virtudes xerados na mensaxe e	- Mostra actitude motivadora para o desenvolvemento de

	acontecemento cristián, que se realizan na Igrexa.	valores xenuinamente cristiáns como o da identidade persoal, tomando como modelo a Xesús de Nazaret.
Competencia de sentido transcendente	Comprender a orixinalidade do Deus un e trino.	- Expresa o misterio da Santísima Trindade e a súa orixinalidade.

UNIDADE 8: FE, CREDO E VIDA ETERNA

CONTIDOS DA UNIDADE - CRITERIOS DE AVALIACIÓN - ESTÁNDARES DE APRENDIZAXE AVALIABLES - COMPETENCIAS CLAVE

Contidos	Criterios de avaliación	Estándares de aprendizaxe avaliáveis	CC
<ul style="list-style-type: none"> - O Credo, síntese da acción salvífica de Deus na historia. - Características e verdades de fe da escatoloxía cristiá. - O relato bíblico «O Xuízo Final e definitivo». - Os textos bíblicos sobre a vida eterna e o sentimento de recollemento. - O valor de cambiar. 	<p>BLOQUE III.</p> <p>1. Descubrir o carácter histórico da formulación do Credo cristián.</p> <p>2. Recoñecer as verdades da fe cristiá presentes no Credo.</p>	<p>1.1. Confecciona materiais onde se expresan os momentos relevantes da historia salvífica e relacións coas verdades de fe formuladas no Credo.</p> <p>2.1. Clasifica as verdades de fe contidas no Credo e explica o seu significado.</p>	<p>CCL</p> <p>CD</p> <p>CAA</p> <p>CSC</p> <p>CCEC</p>
	<p>BLOQUE III.</p> <p>3. Resumir as principais verdades da fe cristiá sobre a vida eterna.</p>	<p>3.1. Define o que é a escatoloxía cristiá e as verdades de fe da resurrección, o ceo e o inferno.</p>	<p>CCL</p> <p>CD</p> <p>CAA</p> <p>CSC</p>
	<p>BLOQUE III.</p> <p>4. Comprender o significado e as claves necesarias para interpretar correctamente o relato bíblico «O Xuízo Final e definitivo».</p>	<p>4.1. Describe o significado e principal ensinanza do relato bíblico «O Xuízo Final e definitivo».</p>	<p>CCL</p> <p>CD</p> <p>CAA</p> <p>CSC</p> <p>CCEC</p>

	BLOQUE III. 5. Reflexionar sobre a vida eterna desde o sentimento de recollemento.	5.1. Investiga coa Biblia e extrae conclusións sobre a vida eterna. 5.2. Dialoga sobre o sentimento de recollemento e paz interior.	CCL CD CAA CSC CSIEE
	BLOQUE III. 6. Concienciarse sobre o valor da conversión cristiá.	6.1. Participa nun cine-fórum sobre o valor e a experiencia de cambiar de vida.	CCL CD CAA CSC CCEC

COMPETENCIAS CLAVE: DESCRITORES E DESEMPEÑOS

Competencia	Descritor	Desempeño
Comunicación lingüística	Comprender o sentido dos textos escritos e orais.	- escoita, le e comprende os contidos e os relatos bíblicos da unidade.
	Utilizar o vocabulario adecuado, as estruturas lingüísticas e as normas ortográficas e gramaticais para elaborar textos escritos e orais.	- Emprega o vocabulario específico da unidade nas súas expresións orais e escritas.
Tratamento da información e competencia dixital	Comprender as mensaxes que veñen dos medios de comunicación.	- Descubre as mensaxes e ensinanzas de materiais audiovisuais.
Aprender a aprender	Desenvolver estratexias que favorezan a comprensión rigorosa dos contidos.	- Investiga e expresa de forma clara e concisa os contidos aprendidos.
	Identificar potencialidades persoais como aprendiz: estilos de aprendizaxe, intelixencias múltiples, funcións executivas...	- Logra experiencias de aprendizaxes conscientes e gratificantes.

Social e cidadá	Aprender a comportarse desde o coñecemento dos distintos valores.	- Interioriza a importancia do valor e a necesidade de cambiar.
Autonomía e iniciativa persoal	Optimizar o uso de recursos materiais e persoais para a consecución de obxectivos.	- Selecciona con criterio propio para o bo termo das cuestións formuladas.
Cultural e histórica	Valorar os diversos núcleos temáticos que conforman a síntese teolóxica.	- Investiga o Credo e a escatoloxía cristiá.
Competencia humanizadora e ético- moral	Coñecer e apreciar os valores e virtudes xerados na mensaxe e acontecemento cristián, que se realiza na Igrexa.	- Mostra actitude motivadora para o desenvolvemento de valores xenuinamente cristiáns.
Competencia de sentido transcendente	Valorar a acción salvífica de Deus na historia expresada no Credo cristián.	- Clasifica e expresa o significado do Credo.

UNIDADE 9: A IGREXA CATÓLICA

CONTIDOS DA UNIDADE - CRITERIOS DE AVALIACIÓN - ESTÁNDARES DE APRENDIZAXE AVALIABLES - COMPETENCIAS CLAVE

Contidos	Criterios de avaliación	Estándares de aprendizaxe avaliáveis	CC
<ul style="list-style-type: none"> - Expansión da igrexa, as primeiras comunidades. - As notas da Igrexa. - O relato bíblico «A parábola dos 	<p>BLOQUE IV.</p> <p>1. Comprender a expansión do cristianismo a través das primeiras comunidades cristiás.</p>	<p>1.1. Localiza no mapa os lugares de orixe das primeiras comunidades cristiás e describe as súas características.</p> <p>1.2. Reconstrúe o itinerario das viaxes de San Paulo e explica coas súas palabras a difusión do cristianismo no mundo pagán.</p>	<p>CCL,</p> <p>CD,</p> <p>CAA,</p> <p>CSC,</p> <p>CCEC</p>

<p>xornaleiros da viña».</p> <p>- Espiritualidade do canto relixioso e sociabilidade.</p> <p>- O valor da solidariedade.</p>	<p>BLOQUE IV.</p> <p>2. Xustificar que a Igrexa é unha, santa, católica e apostólica.</p>	<p>2.1. Describe e valora a raíz da unidade e santidad da Igrexa.</p> <p>2.2. Elabora materiais, utilizando as Tecnoloxías da Información e a Comunicación, onde se reflicte a universalidade e apostolicidade da Igrexa.</p>	<p>CCL,</p> <p>CD,</p> <p>CAA,</p> <p>CSC</p>
	<p>BLOQUE IV.</p> <p>3. Narrar o argumento e extraer unha ensinanza persoal do relato bíblico «A parábola dos xornaleiros da viña».</p>	<p>3.1. Resume o argumento e a ensinanza que se extrae do relato bíblico «A parábola dos xornaleiros da viña».</p> <p>3.2. Investiga coa Biblia sobre a misión da Igrexa.</p>	<p>CCL,</p> <p>CD,</p> <p>CAA,</p> <p>CSC</p>
	<p>BLOQUE IV.</p> <p>4. Desenvolver o sentimento de espiritualidade por medio dunha canción relixiosa e de sociabilidade.</p>	<p>4.1. Participa nun disco-fórum sobre o tema «Pescador de homes».</p> <p>4.2. Avalía e reflexiona sobre o seu grao de sociabilidade e convivencia.</p>	<p>CCL,</p> <p>CD,</p> <p>CAA,</p> <p>CSC,</p> <p>CSIEE</p>
	<p>BLOQUE IV.</p> <p>5. Experimentar o valor da solidariedade.</p>	<p>5.1. Analiza, toma conciencia e aplica o valor da solidariedade.</p>	<p>CCL,</p> <p>CD,</p> <p>CAA,</p> <p>CSC</p>

COMPETENCIAS CLAVE: DESCRITORES E DESEMPEÑOS

Competencia	Descritor	Desempeño
Comunicación lingüística	Comprender o sentido dos textos escritos e orais.	- escoita, le e comprende os contidos e os textos bíblicos da unidade.
	Respectar as normas de comunicación en calquera contexto: quenda de palabra, escoita atenta ao interlocutor...	- Participa en debates e diálogos respectando as normas de comunicación.

Tratamento da información e competencia dixital	Elaborar e publicitar información propia derivada da obtida a través de medios tecnolóxicos.	- Elabora materiais, utilizando as Tecnoloxías da Información e a Comunicación, sobre os contidos da unidade.
Aprender a aprender	Avaliar a consecución de obxectivos de aprendizaxe.	- Reflexiona e avalía a partir dun cuestionario de aplicación persoal.
	Identificar potencialidades persoais como aprendiz: estilos de aprendizaxe, intelixencias múltiples, funcións executivas...	- Logra experiencias de aprendizaxes conscientes e gratificantes.
Social e cidadá	Aprender a comportarse desde o coñecemento dos distintos valores.	- Interioriza valores como a sociabilidade e a solidariedade.
Autonomía e iniciativa persoal	Mostrar dispoñibilidade para a participación activa en ámbitos de colaboración establecidos.	- Participa na resolución de actividades e no desenvolvemento de diálogos e debates.
Cultural e artística	Mostrar respecto cara ao patrimonio cultural mundial nas súas distintas vertentes (artístico-literaria, etnográfica, científico-técnica...), e cara ás persoas que contribuíron ao seu desenvolvemento.	- Valora a achega do cristianismo desde as súas orixes misioneras.
Cultural e histórica	Valorar os diversos núcleos temáticos que conforman a síntese teolóxica.	- Investiga sobre as notas da Igrexa.
Competencia humanizadora e ético-moral	Coñecer e apreciar os valores e virtudes xerados na mensaxe e acontecemento cristián, que se realiza na Igrexa.	- Mostra actitude motivadora para o desenvolvemento de valores xenuinamente cristiáns.
Competencia de sentido transcendente	Valorar o papel das primeiras comunidades na expansión da Igrexa.	- Expresa a misión que recibiron e o papel que xogaron as primeiras comunidades cristiás.

3º ESO

TEMPORALIZACIÓN

1º TRIMESTRE <ul style="list-style-type: none"> BLOQUE 1 (UNIDADES 1,2) BLOQUE 2 (UNIDADE 3) 	2º TRIMESTRE <ul style="list-style-type: none"> BLOQUE 3 (UNIDADES 4,5,6) 	3º TRIMESTRE <ul style="list-style-type: none"> BLOQUE 4 (UNIDADES 7,8,9)
---	---	---

UNIDADE 1: A persoa busca a Deus

Contidos	Criterios de avaliación	Estándares de aprendizaxe avaliáveis	CC
- A persoa pode descubrir a Deus.	BLOQUE I. 1. Enumerar as razóns e os camiños máis importantes polos cales a persoa pode descubrir a Deus.	1.1. Expresa os principais camiños persoais para descubrir e coñecer a Deus.	CCL CD CAA CSC
- Camiños persoais e cristiáns para coñecer e encontrarse con Deus.	BLOQUE I. 2. Expresar os medios persoais e cristiáns que propón a Igrexa católica para que a persoa poida encontrarse con Deus.	2.1. Describe os camiños persoais e cristiáns que ensina a Igrexa para encontrarse con Deus.	CCL CD CAA CSC
- O relato bíblico «Historia de Sansón».	BLOQUE I. 3. Identificar os personaxes e os valores do relato bíblico «Historia de Sansón».	3.1. Le e resume o argumento e a ensinanza do relato bíblico «Historia de Sansón».	CCL CAA CSC CCEC
		3.2. Enumera valores e antivalores dos seus personaxes.	CCL CAA CSC CCEC
- O coñecemento dun mesmo e o sentimento de chorar.	BLOQUE I. 4. Desenvolver a espiritualidade mediante o autocoñecemento e a expresión de sentimentos.	4.1. Autoavalíase por medio dun cuestionario de coñecemento persoal.	CCL CAA CSC CCEC
		4.2. Participa en debates sobre os sentimentos.	CCL CAA CSC CCEC
- O valor da fe en Deus.	BLOQUE I. 5. Mostrar interese na formulación da fe en Deus.	5.1. Participa nun cinefórum sobre a busca e relación persoal con Deus.	CCL CAA CSC CCEC

COMPETENCIAS CLAVE: DESCRITORES E DESEMPEÑO

Competencia	Descriptor	Desempeño
<i>Comunicación lingüística</i>	Comprender o sentido dos textos escritos e orais.	Escoita, le e comprende os textos bíblicos e documentais da unidade.
	Utilizar o vocabulario adecuado, as estruturas lingüísticas e as normas ortográficas e gramaticais para elaborar textos escritos e orais.	Relaciona os diversos contidos da unidade.
<i>Tratamento da información e competencia dixital</i>	Comprender as mensaxes que veñen dos medios de comunicación.	Descobre as mensaxes e ensinanzas dunha película.
<i>Aprender a aprender</i>	Identificar potencialidades persoais como aprendiz: estilos de aprendizaxe, intelixencias múltiples, funcións executivas...	Logra experiencias de aprendizaxes conscientes e gratificantes.
<i>Social e cidadá</i>	Mostrar dispoñibilidade para a participación activa en ámbitos de participación establecidos.	Intervén por medio do diálogo seguindo unhas pautas dadas.
<i>Autonomía e iniciativa persoal</i>	Optimizar o uso de recursos materiais e persoais para a consecución de obxectivos.	Desenvolve as súas actividades nos tempos previstos.
<i>Cultural e artística.</i>	Apreciar a beleza das expresións artísticas e das manifestacións de creatividade, e mostrar gusto pola estética no ámbito cotián.	Manifesta interese pola escenografía e ambientación dunha película.
<i>Cultural e histórica</i>	Valorar os diversos núcleos temáticos que conforman a síntese teolóxica.	Valora a achega do cristianismo na busca de Deus.
<i>Competencia humanizadora e ético-moral</i>	Concibir unha escala de principios e valores propia e actuar conforme a ela.	Mostra actitude motivadora para o desenvolvemento de valores xenuinamente cristiáns.
<i>Competencia de sentido transcendente</i>	Comprender o xeito cristián de ver a vida.	Valora a achega da Igrexa católica para satisfacer o desexo de Deus.

UNIDADE 2: O sentido cristián da vida

Contidos	Criterios de avaliación	Estándares de aprendizaxe avaliáveis	CC
- A busca de sentido: características do sentido último da vida humana.	BLOQUE I. 1. Redactar en que consiste o sentido último da vida humana.	1.1. Define que é o sentido último da vida humana.	CCL CAA CSC
- Características do sentido á vida segundo as relixións monoteístas.	BLOQUE I. 2. Resumir as principais características do sentido á vida que dan o xudaísmo, o cristianismo e o islamismo.	2.1. Resume o sentido da vida que dan as relixións monoteístas.	CCL CAA CSC CCEC
		2.2. Sintetiza en que consiste o sentido cristián da vida.	CCL CAA CSC CCEC
- O relato bíblico «Xesús e Zaqueo».	BLOQUE I. 3. Expresar o argumento e as ensinanzas para aplicar hoxe o relato bíblico «Xesús e Zaqueo».	3.1. Resume o argumento e a ensinanza que se extrae do relato bíblico «Xesús e Zaqueo».	CCL CD CAA CSC
		3.2. Elabora unha lista de valores que permiten transformar a vida para mellor.	CCL CD CAA CSC
- Sentido da vida e Providencia.	BLOQUE I. 4. Describir en que consiste a Providencia de Deus e como vivir a vida con maior sentido e felicidade.	4.1. Expresa mediante un bo consello como desenvolver a espiritualidade e vivir máis feliz.	CCL CAA CSC CCEC
		4.2. Participa nun cinefórum sobre a Providencia de Deus.	CCL CAA CSC CCEC

- Valores que lle dan sentido á vida.	5. Elixir e xerarquizar valores que lle dan sentido á vida.	5.1. Reflexiona e xerarquiza valores e antivalores.	CCL CAA CSC CSIEE
---------------------------------------	---	---	----------------------------

COMPETENCIAS CLAVE: DESCRITORES E DESEMPEÑOS

Competencia	Descritor	Desempeño
<i>Comunicación lingüística</i>	Comprender o sentido dos textos escritos e orais.	Escoita, le e comprende os contidos e o relato bíblico da unidade.
	Utilizar o vocabulario adecuado, as estruturas lingüísticas e as normas ortográficas e gramaticais para elaborar textos escritos e orais.	Elabora mapas conceptuais cos contidos da unidade.
<i>Tratamento da información e competencia dixital</i>	Comprender as mensaxes que veñen dos medios de comunicación.	Dialoga sobre as aprendizaxes descubertas nun cinefórum.
<i>Aprender a aprender</i>	Xestionar os recursos e as motivacións persoais en favor da aprendizaxe.	Mostra interese polo uso dos recursos propios da unidade.
	Identificar potencialidades persoais como aprendiz: estilos de aprendizaxe, intelixencias múltiples, funcións executivas...	Logra experiencias de aprendizaxes conscientes e gratificantes.
<i>Social e cidadá</i>	Mostrar dispoñibilidade para a participación activa en ámbitos de participación establecidos.	Participa na resolución de actividades e no desenvolvemento de diálogos e debates.
<i>Autonomía e iniciativa persoal</i>	Mostrar iniciativa persoal para iniciar ou promover accións novas.	Experimenta unha actitude positiva derivada da interiorización dos contidos e valores aprendidos.
<i>Cultural e histórica</i>	Valorar os diversos núcleos temáticos que conforman a síntese teolóxica.	Investiga sobre o sentido da vida nas relixións monoteístas.
<i>Competencia humanizadora e ético-moral</i>	Coñecer e apreciar os valores e virtudes xerados na mensaxe e no acontecemento cristián, que se realiza na Igrexa.	Expresa como para descubrir o sentido cotián e último da vida é necesario ter unha boa xerarquía de valores.

<i>Competencia de sentido trascendente</i>	Comprender que o ser humano necesita encontrar motivos para darlle un sentido último á súa vida.	Expón en que consiste o sentido último da vida humana.
--	--	--

UNIDADE 3: Pecado, Perdón e Unción

Contidos	Criterios de avaliación	Estándares de aprendizaxe avaliáveis	CC
- Deus revélase na historia para curar e perdoar.	BLOQUE II. 1. Reflexionar sobre os sacramentos de curación e os seus efectos.	1.1. Explica como Deus intervén na historia para curar e perdoar a persoa.	CCL CAA CSC
- Características dos sacramentos do Perdón e da Unción.	BLOQUE II. 2. Explicar as características fundamentais dos sacramentos do Perdón e da Unción e os ritos da súa liturxia.	2.1. Expresa en que consisten os sacramentos do Perdón e da Unción e as súas respectivas liturxias.	CCL CD CAA CSC
		2.2. Investiga sobre o sacramento do Perdón.	CCL CD CAA CSC
- O relato bíblico «O pecado orixinal».	BLOQUE II. 3. Contextualizar e interpretar o relato bíblico «O pecado orixinal».	3.1. Resume o argumento e a principal ensinanza do relato bíblico «O pecado orixinal».	CCL CAA CSC CCEC
		3.2. Elabora un relato actual sobre o pecado.	CCL CAA CSC CCEC

- O perdón na arte e o sentimento de arrepenimento.	BLOQUE II. 4. Reflexionar e experimentar a espiritualidade do perdón e do arrepenimento.	4.1. Contempla e expresa o que lle transmite unha obra de arte.	CCL CD CAA CSC CCEC
		4.2. Recoñece erros persoais.	CCL CD CAA CSC CCEC
- O valor de perdoar.	BLOQUE II. 5. Concienciarse sobre o valor de perdoar.	5.1. Avalía a súa capacidade para perdoar.	CCL CAA CSC

COMPETENCIAS CLAVE: DESCRITORES E DESEMPEÑOS

Competencia	Descritor	Desempeño
<i>Comunicación lingüística</i>	Comprender o sentido dos textos escritos e orais.	Escoita, le e comprende os contidos e o relato bíblico da unidade.
	Utilizar o vocabulario adecuado, as estruturas lingüísticas e as normas ortográficas e gramaticais para elaborar textos escritos e orais.	Sintetiza os principais contidos da unidade.
<i>Tratamento da información e competencia dixital</i>	Comprender as mensaxes que veñen dos medios de comunicación.	Descobre as mensaxes e ensinanzas de materiais audiovisuais.
<i>Aprender a aprender</i>	Desenvolver estratexias que favorezan a comprensión rigorosa dos contidos.	Investiga e completa esquemas sobre os contidos.
	Identificar potencialidades persoais como aprendiz: estilos de aprendizaxe, intelixencias múltiples, funcións executivas...	Logra experiencias de aprendizaxes conscientes e gratificantes.
<i>Social e cidadá</i>	Aprender a comportarse desde o coñecemento dos distintos valores.	Interioriza valores como os do arrepenimento e do perdón.

<i>Autonomía e iniciativa persoal</i>	Actuar con responsabilidade social e sentido ético no traballo.	Emprende e executa as súas tarefas con sentido da responsabilidade.
<i>Cultural e histórica</i>	Valorar os diversos núcleos temáticos que conforman a síntese teolóxica.	Investiga sobre os sacramentos de curación.
<i>Competencia humanizadora e ético-moral</i>	Coñecer e apreciar os valores e virtudes xerados na mensaxe e no acontecemento cristián, que se realiza na Igrexa.	Mostra actitude motivadora para o desenvolvemento de valores xenuinamente cristiáns como o de perdoar.
<i>Competencia de sentido transcendente</i>	Valorar como Deus intervéñ na historia.	Expresa o significado dos sacramentos de curación.

UNIDADE 4: Xesucristo, vocación e Orde

Contidos	Criterios de avaliación	Estándares de aprendizaxe avaliábeis	CC
- Vocación cristiá xeral e vocacións particulares.	BLOQUE III. 1. Valorar a vocación cristiá e as súas formas.	1.1. Enumera e describe as formas de vocación cristiá.	CCL CD CAA CSC
- Características do sacramento da Orde.	BLOQUE III. 2. Resumir as características fundamentais do sacramento da Orde e os ritos da súa liturxia.	2.1. Sintetiza que é o sacramento da Orde e os seus principais ritos e símbolos.	CCL CD CAA CSC
- O relato bíblico «Conversión e vocación de San Paulo».	BLOQUE III. 3. Narrar o argumento e extraer unha ensinanza persoal do relato bíblico «Conversión e vocación de San Paulo».	3.1. Resume o argumento e a ensinanza que se extrae do relato bíblico «Conversión e vocación de San Paulo».	CCL CD CAA CSC
- O sentimento de vocación e as vocacións cristiás particulares.	BLOQUE III. 4. Reflexionar e expresar sentimentos sobre a vocación.	4.1. Reflexiona sobre a vocación persoal.	CCL CAA CSC CSIEE

		4.2. Participa nun debate sobre a vocación.	CCL CAA CSC CSIEE
- O valor do servizo.	BLOQUE III. 5. Razoar e dialogar sobre o valor do servizo aos demais.	5.1 . Describe os tipos de servizos presentes na súa vida diaria.	CCL CAA CSC
		5.2. Anota un compromiso persoal ao servizo dos demais.	CCL CAA CSC

COMPETENCIAS CLAVE: DESCRITORES E DESEMPEÑOS

Competencia	Descritor	Desempeño
<i>Comunicación lingüística</i>	Comprender o sentido dos textos escritos e orais.	Escoita, le e comprende os contidos e o relato bíblico da unidade.
	Utilizar o vocabulario adecuado, as estruturas lingüísticas e as normas ortográficas e gramaticais para elaborar textos escritos e orais.	Emprega adecuadamente a linguaxe nas súas reflexións e redaccións.
<i>Tratamento da información e competencia dixital</i>	Empregar distintas fontes para a busca de información.	Usa as tecnoloxías adecuadamente para o desenvolvemento das actividades que o requiren.
<i>Aprender a aprender</i>	Avaliar a consecución de obxectivos de aprendizaxe.	Reflexiona e avalía a partir dun cuestionario de aplicación persoal.
	Identificar potencialidades persoais como aprendiz: estilos de aprendizaxe, intelixencias múltiples, funcións executivas...	Logra experiencias de aprendizaxes conscientes e gratificantes.
<i>Social e cidadá</i>	Aprender a comportarse desde o coñecemento dos distintos valores.	Desenvolve o valor do servizo.
<i>Autonomía e iniciativa persoal</i>	Mostrar dispoñibilidade para a participación activa en ámbitos de participación establecidos.	Participa na resolución de actividades e no desenvolvemento de diálogos e debates.

<i>Cultural e histórica</i>	Valorar os diversos núcleos temáticos que conforman a síntese teolóxica.	Investiga sobre os conceptos relacionados coa vocación cristiá.
<i>Competencia humanizadora e ético-moral</i>	Coñecer e apreciar os valores e virtudes xerados na mensaxe e no acontecemento cristián, que se realiza na Igrexa.	Mostra actitude motivadora para o desenvolvemento de valores xenuinamente cristiáns como o de servizo.
<i>Competencia de sentido transcendente</i>	Valorar a eficacia e as achegas do sacramento da Orde.	Expresa o significado do sacramento da Orde e os ritos da súa liturxia.

UNIDADE 5: Xesucristo, moral e vida

Contidos	Criterios de avaliación	Estándares de aprendizaxe avaliábeis	CC
- Feitos e comportamentos actuais a favor e en contra da vida humana.	BLOQUE III. 1. Enumerar feitos e comportamentos relacionados coa cultura da morte e coa construción da cultura e da moral da vida humana.	1.1. Enumera feitos e comportamentos relacionados coa actual cultura da morte e coa cultura da vida humana.	CCL CD CAA CSC
- Características, fundamentos, principios éticos e comportamentos morais da moral católica da vida humana.	BLOQUE III. 2. Resumir os fundamentos, principios éticos e comportamentos morais que compoñen a moral católica da vida humana.	2.1. Define qué é a moral católica da vida humana.	CCL CAA CSC CCEC
		2.2. Cita principios e exemplos de comportamentos cristiáns a favor da vida humana.	CCL CAA CSC CCEC
- O relato bíblico «Caín e Abel».	BLOQUE III. 3. Sintetizar o argumento, as principais claves de interpretación e algunhas das ensinanzas que se poden extraer do relato bíblico «Caín e Abel».	3.1. Resume o argumento e a ensinanza do relato bíblico «Caín e Abel».	CCL CAA CSC

- A vida humana e o sentimento de vivir.	BLOQUE III. 4. Constatar e expresar como a espiritualidade mellora a vida humana, que se concibe como o maior ben, valor e regalo.	4.1. Investiga na Biblia sobre a vida humana.	CCL CD CAA CSC CCEC
		4.2. Escribe unha poesía para dar grazas pola vida.	CCL CD CAA CSC CCEC
- O valor de celebrar a vida.	BLOQUE III. 5. Participar nun discofórum.	5.1. Establece diferenzas entre a letra da canción «Celebra la vida» e o texto sobre a vida humana de YOUCAT.	CCL CAA CSC

COMPETENCIAS CLAVE: DESCRITORES E DESEMPEÑOS

Competencia	Descritor	Desempeño
<i>Comunicación lingüística</i>	Comprender o sentido dos textos escritos e orais.	Escoita, le e comprende os contidos, textos, citas e o relato bíblico da unidade.
	Expresarse oralmente con corrección, adecuación e coherencia.	Expresa os seus sentimentos por medio dunha poesía.
<i>Tratamento da información e competencia dixital</i>	Empregar distintas fontes para a busca de información.	Investiga sobre un tema empregando diversas fontes.
<i>Aprender a aprender</i>	Aplicar estratexias para a mellora do pensamento creativo, crítico, emocional, interdependente...	Fai valoracións críticas sobre a «cultura da morte».
	Identificar potencialidades persoais como aprendiz: estilos de aprendizaxe, intelixencias múltiples, funcións executivas...	Logra experiencias de aprendizaxes conscientes e gratificantes.

<i>Social e cidadá</i>	Aprender a comportarse desde o coñecemento dos distintos valores.	Interioriza valores que conducen a aproveitar a nosa vida para ser feliz con Deus, cos demais e con un mesmo.
<i>Autonomía e iniciativa persoal</i>	Ser constante no traballo e superar as dificultades.	Executa as súas tarefas aproveitando os tempos.
<i>Cultural e artística</i>	Elaborar traballos e presentacións con sentido estético.	Realiza un poema con sentido estético.
<i>Cultural e histórica</i>	Valorar os diversos núcleos temáticos que conforman a síntese teolóxica.	Investiga e descobre na Biblia o concepto de vida humana.
<i>Competencia humanizadora e ético-moral</i>	Concibir unha escala de principios e valores propia e actuar conforme a ela.	Valora e defende toda vida humana.
<i>Competencia de sentido transcendente</i>	Valorar os principais modelos de vida cristiá.	Comprométese para rematar cos actuais atentados contra a vida humana.

UNIDADE 6: Xesucristo, moral e consumo

Contidos	Critérios de avaliación	Estándares de aprendizaxe avaliábeis	CC
- A persoa transformada polo encontro con Xesús.	BLOQUE III. 1. Recoñecer que o encontro con Cristo cambia a forma de comprender o mundo, a realidade e as persoas.	1.1. Expresa xuízos respectuosos sobre a novidade que o encontro con Cristo introduciu na forma de entender o mundo.	CCL CD CAA CSC
- Características, principios éticos e comportamentos morais da moral católica do consumo.	BLOQUE III. 2. Resumir a moral católica sobre o consumo.	2.1. Define qué é a moral católica do consumo.	CCL CAA
		2.2. Enumera comportamentos e valores que son necesarios para solucionar algún problema actual derivado do consumismo inmoral, insolidario e anticristián.	CSC
- O relato bíblico «A multiplicación dos pans	BLOQUE III. 3. Expresar as principais	3.1. Resume o relato bíblico «A multiplicación dos	CCL

e dos peixes».	claves e ensinanzas para interpretar adecuadamente o relato bíblico «A multiplicación dos pans e dos peixes».	pans e dos peixes» e algunha das súas ensinanzas para solucionar as consecuencias do actual consumismo.	CAA CSC
- As virtudes e os pecados capitais, e o sentimento de xenerosidade.	BLOQUE III. 4. Redactar unha crítica moral e cristiá aos antivalores que propón a publicidade enganosa.	4.1. Analiza e critica un anuncio publicitario desde a óptica dos pecados capitais e das súas respectivas virtudes.	CCL CAA CSC CSIEE
		4.2. Participa nun discofórum para desenvolver o sentimento de xenerosidade.	CCL CAA CSC CSIEE
- O valor da caridade.	BLOQUE III. 5. Recoñecer a caridade como a práctica de amar a Deus e aos demais como irmáns.	5.1. Dialoga nun debate sobre unha película seguindo unhas pautas dadas.	CCL CAA CSC CCEC

COMPETENCIAS CLAVE: DESCRITORES E DESEMPEÑOS

Competencia	Descriptor	Desempeño
<i>Comunicación lingüística</i>	Comprender o sentido dos textos escritos e orais.	Escoita, le e comprende os textos e o relato bíblico da unidade.
	Respectar as normas de comunicación en calquera contexto: quenda de palabra, escoita atenta ao interlocutor...	Participa por medio do diálogo nas diversas propostas da unidade.
<i>Tratamento da información e competencia dixital</i>	Comprender as mensaxes que veñen dos medios de comunicación.	Descobre as mensaxes e ensinanzas dunha película.
<i>Aprender a aprender</i>	Identificar potencialidades persoais como aprendiz: estilos de aprendizaxe, intelixencias múltiples, funcións executivas...	Logra experiencias de aprendizaxes conscientes e gratificantes.
<i>Social e cidadá</i>	Aprender a comportarse desde o coñecemento dos distintos valores.	Selecciona valores, relacionados coa moral católica do consumo, necesarios para a sociedade

		actual.
<i>Autonomía e iniciativa persoal</i>	Asumir as responsabilidades encomendadas e dar conta delas.	Participa de forma responsable no traballo de grupo.
<i>Cultural e artística.</i>	Apreciar a beleza das expresións artísticas e das manifestacións de creatividade, e mostrar gusto pola estética no ámbito cotián.	Manifesta interese pola escenografía e ambientación dunha película.
<i>Cultural e histórica</i>	Valorar os diversos núcleos temáticos que conforman a síntese teolóxica.	Valora a achega da moral católica para consumir de forma solidaria, ecolóxica e cristiá.
<i>Competencia humanizadora e ético-moral</i>	Concibir unha escala de principios e valores propia e actuar conforme a ela.	Mostra actitude motivadora para o desenvolvemento de valores xenuinamente cristiáns, en especial o da caridade.
<i>Competencia de sentido transcendente</i>	Comprender o xeito cristián de ver a vida.	Valora como o encontro con Cristo transforma a vida.

UNIDADE 7: Misión e organización da Igrexa

Contidos	Criterios de avaliación	Estándares de aprendizaxe avaliábeis	CC
- A Igrexa, lugar de encontro con Cristo.	BLOQUE IV. 1. Tomar conciencia do vínculo indisoluble entre o encontro con Cristo e a pertenza á Igrexa.	1.1. Expón como o encontro con Xesús cambia a vida e converte as persoas en discípulos seus e membros da Igrexa.	CCL CAA CSC
- A organización da Igrexa católica e a súa tripla misión.	BLOQUE IV. 2. Expresar a tripla misión da Igrexa e as características da organización que ten actualmente a Igrexa católica.	2.1. Resume cal é a tripla misión da Igrexa.	CCL CD CAA CSC
		2.2. Redacta quen forma a Igrexa católica e cal é a súa organización actual.	CCL CD CAA CSC
- O relato bíblico «A	BLOQUE IV.	3.1. Le e sintetiza o relato	CCL

primeira comunidade cristiá».	3. Resumir o relato bíblico e a súa ensinanza principal sobre «A primeira comunidade cristiá».	bíblico «A primeira comunidade cristiá» e algunha das ensinanzas e dos valores que se poden extraer para mellorar a vida actual.	CD CAA CSC
- A práctica da espiritualidade cristiá e o sentimento de colaboración.	BLOQUE IV. 4. Afirmar como o desenvolvemento da espiritualidade leva consigo o exercicio de colaborar na misión da Igrexa.	4.1. Participa en debates sobre «como practicar a espiritualidade», tema formulado nun cinefórum.	CCL CAA CSC CSIEE CCEC
		4.2. Expresa o sentimento de colaboración por medio dun poema ou dunha oración.	CCL CAA CSC CSIEE CCEC
- O valor da solidariedade.	BLOQUE IV. 5. Afondar no verdadeiro sentido da solidariedade.	5.1. Toma conciencia, de forma colaboradora, da importancia de ser solidario.	CCL CAA CSC CSIEE CCEC

COMPETENCIAS CLAVE: DESCRITORES E DESEMPEÑOS

Competencia	Descriptor	Desempeño
<i>Comunicación lingüística</i>	Comprender o sentido dos textos escritos e orais.	Escoita, le e comprende os relatos e o texto bíblico da unidade.
	Respectar as normas de comunicación en calquera contexto: quenda de palabra, escoita atenta ao interlocutor...	Participa en debates seguindo as pautas establecidas.
<i>Tratamento da información e competencia dixital</i>	Comprender as mensaxes que veñen dos medios de comunicación.	Descobre as mensaxes e ensinanzas dunha película.

<i>Aprender a aprender</i>	Aplicar estratexias para a mellora do pensamento creativo, crítico, emocional, interdependente...	Realiza un traballo colaborador e exponlle os resultados á clase.
	Identificar potencialidades persoais como aprendiz: estilos de aprendizaxe, intelixencias múltiples, funcións executivas...	Logra experiencias de aprendizaxes conscientes e gratificantes.
<i>Social e cidadá</i>	Mostrar dispoñibilidade para a participación activa en ámbitos de participación establecidos.	Dialoga e participa en debates para extraer conclusións sobre os temas analizados.
<i>Autonomía e iniciativa persoal</i>	Xestionar o traballo do grupo coordinando tarefas e tempos.	Promove un clima de traballo eficaz nas dinámicas de grupo.
<i>Cultural e artística.</i>	Elaborar traballos e presentacións con sentido estético.	Compón un poema ou unha oración.
<i>Cultural e histórica</i>	Valorar os diversos núcleos temáticos que conforman a síntese teolóxica.	Expresa a importancia da organización da Igrexa para a súa misión.
<i>Competencia humanizadora e ético-moral</i>	Coñecer e apreciar os valores e virtudes xerados na mensaxe e no acontecemento cristián, que se realiza na Igrexa.	Mostra actitude motivadora para o desenvolvemento de valores xenuinamente cristiáns.
<i>Competencia de sentido transcendente</i>	Recoñecer os fundamentos que xustifican a ensinanza moral da Igrexa católica, e orientan a relación do home con Deus, consigo mesmo e cos outros.	Recoñece e aprecia o sentimento de colaboración e o sentido cristián da solidariedade.

UNIDADE 8: Historia da Igrexa

Contidos	Criterios de avaliación	Estándares de aprendizaxe avaliábeis	CC
- A dobre dimensión da Igrexa.	BLOQUE IV. 1. Expresar a dobre dimensión humana e divina da Igrexa.	1.1. Explica en que consiste a dobre dimensión humana e divina da Igrexa.	CCL CD CAA CSC
		1.2. Define os conceptos de concilio, herexía e cisma.	CCL CD CAA CSC
- Acontecementos e personaxes da historia	BLOQUE IV. 2. Enumerar os principais	2.1. Resume dous importantes	CCL CD

da Igrexa na Idade Antiga e na Idade Moderna.	acontecementos, personaxes e ensinanzas da primeira metade da historia da Igrexa.	acontecementos, personaxes e ensinanzas da primeira metade da historia da Igrexa.	CAA CSC
- O relato bíblico «Simón, o meigo».	BLOQUE IV. 3. Sintetizar a principal ensinanza moral e relixiosa do relato bíblico «Simón, o meigo».	3.1. Escribe o argumento e a principal ensinanza que se pode extraer do relato bíblico «Simón, o meigo».	CCL CD CAA CSC
		3.2. Investiga sobre os significados do termo «maxia».	CCL CD CAA CSC
- A interioridade e o sentimento de fe.	BLOQUE IV. 4. Reflexionar e experimentar a historia persoal desexada e as crenzas máis profundas.	4.1. Reflexiona sobre a historia persoal que desexaría vivir.	CCL CAA CSC CCEC
		4.2. Expresa as crenzas máis profundas que lle dan sentido á vida.	CCL CAA CSC CCEC
- O valor de cooperación.	BLOQUE IV. 5. Cooperar na preparación e no desenvolvemento dun concurso.	5.1. Participa nun concurso de forma cooperativa.	CCL CAA CSC CSIEE

COMPETENCIAS CLAVE: DESCRITORES E DESEMPEÑOS

Competencia	Descritor	Desempeño
<i>Comunicación lingüística</i>	Comprender o sentido dos textos escritos e orais.	Escoita, le e comprende os contidos e o relato bíblico da unidade.
	Respectar as normas de comunicación en calquera contexto: quenda de palabra, escoita atenta ao interlocutor...	Participa en debates seguindo as pautas establecidas.
<i>Tratamento da información e competencia dixital</i>	Manexar ferramentas dixitais para a construción de coñecemento.	Investiga en Internet para obter informacións.
<i>Aprender a aprender</i>	Planificar os recursos necesarios e os pasos que hai que realizar no proceso de aprendizaxe.	Realiza propostas de traballo seguindo unhas pautas dadas.

	Identificar potencialidades persoais como aprendiz: estilos de aprendizaxe, intelixencias múltiples, funcións executivas...	Logra experiencias de aprendizaxes conscientes e gratificantes.
<i>Social e cidadá</i>	Mostrar dispoñibilidade para a participación activa en ámbitos de participación establecidos.	Participa de forma cooperativa na preparación e no desenvolvemento de concursos educativos.
<i>Autonomía e iniciativa persoal</i>	Mostrar iniciativa persoal para iniciar ou promover accións novas.	Experimenta unha actitude positiva derivada da interiorización dos contidos aprendidos.
<i>Cultural e histórica</i>	Valorar os diversos núcleos temáticos que conforman a síntese teolóxica.	Valora a permanencia de Xesús na historia da Igrexa.
<i>Competencia humanizadora e ético-moral</i>	Tomar conciencia de como a fe cristiá lles dá resposta aos interrogantes máis radicais do ser humano.	Mostra actitude motivadora para o desenvolvemento da súa propia vocación.
<i>Competencia de sentido transcendente</i>	Descubrir como a fe motiva a cambiar o mundo, a transmitir valores...	Expresa a importancia da fe para dotar a vida de sentido.

UNIDADE 9: Fe, arte e cultura

Contidos	Criterios de avaliación	Estándares de aprendizaxe avaliábeis	CC
- Relación entre a fe, a arte e a cultura.	BLOQUE IV. 1. Indicar as principais razóns polas cales as relixións son creadoras de arte e cultura.	1.1. Redacta unha síntese que relacione a fe coa arte e a cultura.	CCL CD CAA CCEC
- Achegas do cristianismo ao patrimonio artístico e cultural da humanidade.	BLOQUE IV. 2. Expresar as principais achegas da Igrexa católica ao patrimonio cultural e artístico da humanidade.	2.1. Escribe exemplos de achegas da Igrexa católica ao patrimonio cultural e artístico da humanidade.	CCL CD CAA CSC CCEC
- O relato bíblico «Salomón e o templo»	BLOQUE IV. 3. Sintetizar o argumento, as	3.1. Enche a ficha do relato bíblico «Salomón e o	CCL

de Xerusalén».	claves de interpretación e as ensinanzas que se extraen do relato bíblico «Salomón e o templo de Xerusalén».	templo de Xerusalén».	CD CAA CSC
- Espiritualidade das peregrinacións e sentimento de piedade.	BLOQUE IV. 4. Tomar conciencia, desde a dimensión espiritual, das peregrinacións e da piedade cristiá.	4.1. Explica o sentido das peregrinacións cristiás.	CCL CD CAA CSC CCEC
		4.2. Interpreta unha obra de arte.	CCL CD CAA CSC CCEC
- O valor da tolerancia.	BLOQUE IV. 5. Comprender o valor da tolerancia.	5.1. Obtén información sobre a tolerancia.	CCL CAA CSC CSIEE CCEC
		5.2. Aplica o valor da tolerancia ao estudo de casos, como o culto das imaxes cristiás.	CCL CAA CSC CSIEE CCEC

COMPETENCIAS CLAVE: DESCRITORES E DESEMPEÑOS

Competencia	Descritor	Desempeño
<i>Comunicación lingüística</i>	Comprender o sentido dos textos escritos e orais.	Escoita, le e comprende os contidos e o relato bíblico da unidade.
	Expresarse oralmente con corrección, adecuación e coherencia.	Expresa os seus sentimentos sobre o tema específico.

<i>Tratamento da información e competencia dixital</i>	Empregar distintas fontes para a busca de información.	Investiga sobre un tema empregando diversas fontes.
<i>Aprender a aprender</i>	Aplicar estratexias para a mellora do pensamento creativo, crítico, emocional, interdependente...	Fai valoracións críticas sobre actitudes e comportamentos intolerantes.
	Identificar potencialidades persoais como aprendiz: estilos de aprendizaxe, intelixencias múltiples, funcións executivas...	Logra experiencias de aprendizaxes conscientes e gratificantes.
<i>Social e cidadá</i>	Desenvolver capacidade de diálogo cos demais en situacións de convivencia e traballo, e para a resolución de conflitos.	Fai propostas para solucionar conflitos sobre un tema dado.
<i>Autonomía e iniciativa persoal</i>	Ser constante no traballo e superar as dificultades.	Realiza as súas tarefas seguindo os obxectivos establecidos.
<i>Cultural e artística</i>	Mostrar respecto cara ao patrimonio cultural mundial nas súas distintas vertentes (artístico-literaria, etnográfica, científico-técnica...), e cara ás persoas que contribuíron ao seu desenvolvemento.	Expresa a súa valoración sobre as achegas do cristianismo e da Igrexa católica ao desenvolvemento do patrimonio cultural e artístico da humanidade.
<i>Cultural e histórica</i>	Valorar os diversos núcleos temáticos que conforman a síntese teolóxica.	Recoñece a importancia do patrimonio artístico, cultural e histórico da Igrexa.
<i>Competencia humanizadora e ético-moral</i>	Coñecer e apreciar os valores e virtudes xerados na mensaxe e no acontecemento cristián, que se realiza na Igrexa.	Mostra actitude motivadora para o desenvolvemento de valores xenuinamente cristiáns.

TEMAS TRANSVERSAIS. 3º ESO

Unidade 1	Educación moral e cívica. Solidariedade. Voluntariado Sobre o valor da fe en Deus. (Película "A vida de Pi")
Unidade 2	Educación para a interculturalidade. Cada relixión ensina valores e comportamentos que dan sentido a vida de quen a practica. (xudía, cristián, musulmán). Educación para a convivencia: respectar e comprender ás persoas que practican outras relixións. Promocionar o respecto aos dereitos humanos e a pluralidade Valores que dan sentido á vida. Ante a diversidade de valores, cada persoa elixe e xerarquiza o seus valores ou antivalores.
Unidade 3	O valor de perdoar. Os valores que sustentan a xustiza, a igualdade e a paz: a través do obxectivo de descubrir e aplicar á vida persoal e social o valor de perdoar. Educación para a paz: Importancia do perdón para a paz e a convivencia.
Unidade 4	O valor do servizo. O valor do servizo é a actitude e o comportamento de facer, de forma desinteresada, tarefas e favores polos demais. O respecto ao Estado de dereito, a prevención de calquera tipo de violencia, o desenrolo sostible e o medio ambiente: traballa o compromiso persoal e o servizo aos demais. Educación para a paz: todas as benaventuranzas, e unha delas en particular, levan aos cristiáns a ser sementeiros da paz no mundo. Os valores das Benaventuranzas.
Unidade 5	Dereitos Humanos. O dereito á vida. Todos temos dereito á vida e a integridade física e moral, sen que en ningún caso, poidamos ser sometidos a tortura nin a penas ou tratos inhumanos ou degradantes. Dereitos Constitucionais. Art.15 Todo individuo ten dereito á vida, á liberdade e á seguridade da súa persoa. Educación cívica e constitucional: traballar as diferenzas entre unha cultura de morte e unha cultura de vida, o desenrolo sostible e o medio ambiente, os riscos de explotación e abuso sexual, o abuso e maltrato ás persoas con discapacidade, as situacións de risco derivadas da inadecuada utilización das Tecnoloxías da Información e a Comunicación. O sentido crítico: porque fai valoracións críticas sobre a «cultura da morte».
Unidade 6	Educación para o consumo. O cristián, como todo bo cidadán, debe cumprir as leis civís do consumo ecolóxico, que respectan a natureza, e de consumo xusto, que promoven a solidariedade cós pobres.

	Solidariedade e consumo. La ética empresarial: reflexiona sobre o uso da publicidade. A dieta equilibrada: reflexión sobre o impacto da publicidade no consumo de comida rápida e produtos ricos en graxa.
Unidade 7	<p>O valor da fraternidade: consiste no sentimento e o comportamento de amor con todas as persoas como se fósamos irmáns</p> <p>O Valor da solidariedade: consiste no feito de compartir coas persoas que sofren miserias coma a fame, paro, guerra, abandono, etc., e axudalas. Os valores que sustentan a xustiza, a igualdade, a paz, a democracia, o respecto aos dereitos humanos e o respecto aos homes e mulleres por igual, ás persoas con discapacidade, a pluralidade, e o respecto ao Estado de dereito: esta unidade traballa a importancia da solidariedade</p>
Unidade 8	O valor de cooperar co grupo. O desenrolo do espírito emprendedor e o fomento da ética empresarial: a vida monástica
Unidade 9	<p>Patrimonio da Humanidade: as relixións crearon a maior parte do patrimonio da humanidade, debemos conservalo e defendelo.</p> <p>Educación Ambiental: debemos sentir aprecio polos lugares que forman parte do noso patrimonio cultural e relixioso. Respectar e coidar o patrimonio artístico, cultural e relixioso.</p> <p>O valor da tolerancia: consiste en respectar e aprender das diferentes crenzas, valores e comportamentos. Ser tolerantes non significa renunciar á propia fe e valores. Hoxe é necesario practicar a tolerancia para evitas as actuais discriminacións, guerras e fanatismos. os valores que sustentan a liberdade, a xustiza, a igualdade, o pluralismo político, a paz, a democracia, o respecto aos dereitos humanos, o respecto aos homes e mulleres por igual: toda a unidade busca levar á tolerancia</p>

4º E.S.O.

TEMPORALIZACIÓN

1º TRIMESTRE	2º TRIMESTRE	3º TRIMESTRE
<ul style="list-style-type: none"> • BLOQUE 1 (UNIDADES 1,2) • BLOQUE 2 (UNIDADE 3) 	<ul style="list-style-type: none"> • BLOQUE 3 (UNIDADES 4,5,6) 	<ul style="list-style-type: none"> • BLOQUE 4 (UNIDADES 7,8,9)

UNIDADE 1: RELIXIÓNS UNIVERSAIS

CONTIDOS DA UNIDADE - CRITERIOS DE AVALIACIÓN - ESTÁNDARES DE APRENDIZAXE AVALIABLES - COMPETENCIAS CLAVE

Competencias clave (CC): comunicación lingüística (CCL), competencia matemática e competencias básicas en ciencia e tecnoloxía (CMCT), competencia dixital (CD), aprender a aprender (CAA),

competencias sociais e cívicas (CSC), sentido de iniciativa e espírito emprendedor (CSIEE) e conciencia e expresións culturais (CCEC).

Contidos	Criterios de avaliación	Estándares de aprendizaxe avaliáveis	CC
<ul style="list-style-type: none"> - O desexo de atoparse con Deus. - As relixións: busca do sentido da vida. - O relato bíblico «Rut, a estranxeira». 	BLOQUE I. 1. Resumir a vida e as ensinanzas de Buda.	1.1. Redacta datos sobre a vida e as ensinanzas de Buda.	CCL, CD, CAA, CSC
<ul style="list-style-type: none"> - A espiritualidade da paz interior e o sentimento de busca de sentido. - O valor do diálogo. 	BLOQUE I. 2. Aprender e memorizar os principais trazos comúns das relixións.	2.1. Identifica e clasifica os trazos principais (ensinanza, comportamento e culto) das relixións monoteístas. 2.2. Busca información e preséntalle ao grupo as respostas das distintas relixións ás preguntas sobre o sentido da vida.	CCL, CD, CAA, CSC
	BLOQUE I. 3. Investigar os valores que se propoñen no relato bíblico «Rut, a estranxeira».	3.1. Le e resume o argumento e a ensinanza do relato bíblico «Rut, a estranxeira». 3.2. Describe valores necesarios para mellorar situacións conflitivas actuais relacionadas coas relixións.	CCL, CD, CAA, CSC, CEC
	BLOQUE I. 4. Recapacitar sobre a paz nas relixións e a busca de sentido.	4.1. Recapacita e medita sobre a paz. 4.2. Participa en debates sobre a busca de sentido da vida.	CCL, CD, CAA, CSC, CEC
	BLOQUE I. 5. Reflexionar sobre o valor do diálogo.	5.1. Autoavalía a súa capacidade de diálogo.	CCL, CAA, CSC, CEC

COMPETENCIAS CLAVE: DESCRITORES E DESEMPEÑOS

Competencia	Descriptor	Desempeño
<i>Comunicación lingüística.</i>	Comprender o sentido dos textos escritos e orais.	- escoita, le e comprende os textos bíblicos e os contidos da unidade.
	Utilizar o vocabulario adecuado, as estruturas lingüísticas e as normas ortográficas e gramaticais para elaborar textos escritos e orais.	- Relaciona os diversos contidos da unidade.
<i>Tratamento da información e competencia dixital.</i>	Comprender as mensaxes que veñen dos medios de comunicación.	- Descubre as mensaxes e as ensinanzas dunha película.
<i>Aprender a aprender.</i>	Identificar potencialidades persoais como aprendiz: estilos de aprendizaxe, intelixencias múltiples, funcións executivas...	- Logra experiencias de aprendizaxes conscientes e gratificantes.
<i>Social e cidadá.</i>	Mostrar dispoñibilidade para a participación activa en ámbitos de colaboración establecidos.	- Intervén por medio do diálogo seguindo unhas pautas dadas.
<i>Autonomía e iniciativa persoal.</i>	Optimizar o uso de recursos materiais e persoais para a consecución de obxectivos.	- Desenvolve as súas actividades nos tempos previstos.
<i>Cultural e artística.</i>	Valorar a interculturalidade como unha fonte de riqueza persoal e cultural.	- Manifesta interese pola cultura, a arte e a busca de sentido das diversas relixións.
<i>Cultural e histórica.</i>	Valorar os diversos núcleos temáticos que conforman a síntese teolóxica.	- Valora a achega das relixións e do cristianismo na busca de sentido.
<i>Competencia humanizadora e ético- moral.</i>	Concibir unha escala de principios e valores propia e actuar conforme a ela.	- Mostra actitude motivadora para o desenvolvemento de valores xenuinamente relixiosos.
<i>Competencia de sentido transcendente.</i>	Comprender que o ser humano necesita dar un sentido á súa vida.	- Expón en que consiste o sentido da vida humana.

UNIDADE 2: EXPERIENCIA RELIXIOSA E REVELACIÓN DE DEUS**CONTIDOS DA UNIDADE - CRITERIOS DE AVALIACIÓN - ESTÁNDARES DE APRENDIZAXE AVALIABLES - COMPETENCIAS CLAVE**

Contidos	Criterios de avaliación	Estándares de aprendizaxe avaliáveis	CC
<ul style="list-style-type: none"> - Experiencia relixiosa e experiencia cristiá. - A experiencia cristiá, plenitude da revelación relixiosa. 	<p>BLOQUE I.</p> <p>1. Explicar en que consisten a experiencia relixiosa e a experiencia cristiá.</p>	<p>1.1. Define brevemente a experiencia relixiosa e a experiencia cristiá.</p> <p>1.2. Describe a experiencia relixiosa de Xesús.</p>	CCL, CD, CAA, CSC
<ul style="list-style-type: none"> - O relato bíblico «Noé e o diluvio universal». - Actitude relixiosa e éxtase relixiosa. - O valor de seguir un bo mestre. 	<p>BLOQUE I.</p> <p>2. Comparar e distinguir a intervención de Deus na historia dos intentos humanos de resposta á busca de sentido.</p>	<p>2.1. Razona por que a revelación é a plenitude da experiencia relixiosa.</p> <p>2.2. Analiza e debate as principais diferenzas entre a revelación de Deus e as relixións.</p>	CCL, CD, CAA, CSC, CCEC
	<p>BLOQUE I.</p> <p>3. Enumerar os feitos e ensinanzas relixiosos do relato bíblico «Noé e o diluvio universal».</p>	<p>3.1. Resume o argumento e a ensinanza que se extrae do relato bíblico «Noé e o diluvio universal».</p> <p>3.2. Participa en debates sobre ensinanzas presentes no texto.</p>	CCL, CD, CAA, CSC
	<p>BLOQUE I.</p> <p>4. Descubrir a actual actitude relixiosa e experimentar o sentimento de éxtase relixiosa.</p>	<p>4.1. Analiza e reflexiona sobre a súa actitude relixiosa.</p> <p>4.2. Participa nun disco-fórum sobre a contemplación.</p>	CCL, CD, CAA, CSC, CCEC
	<p>BLOQUE I.</p> <p>5. Identificar a Xesús de Nazaret como o mellor mestre para a vida.</p>	<p>5.1. Participa nun cine-fórum sobre o valor de seguir un bo mestre.</p>	CCL, CD, CAA, CSC, CCEC

COMPETENCIAS CLAVE: DESCRITORES E DESEMPEÑOS

Competencia	Descriptor	Desempeño
<i>Comunicación lingüística.</i>	Comprender o sentido dos textos escritos e orais.	- escoita, le e comprende os contidos e o relato bíblico da unidade.
	Utilizar o vocabulario adecuado, as estruturas lingüísticas e as normas ortográficas e gramaticais para elaborar textos escritos e orais.	- Presenta unha exposición sobre contidos e exprésaos oralmente.
<i>Tratamento da información e competencia dixital.</i>	Comprender as mensaxes que veñen dos medios de comunicación.	- Dialoga sobre as aprendizaxes descubertas por medio das dinámicas de disco- fórum e cine- fórum.
<i>Aprender a aprender.</i>	Tomar conciencia dos procesos de aprendizaxe.	- Valora a achega da unidade no seu progreso de aprendizaxe.
	Identificar potencialidades persoais como aprendiz: estilos de aprendizaxe, intelixencias múltiples, funcións executivas...	- Logra experiencias de aprendizaxes conscientes e gratificantes.
<i>Social e cidadá.</i>	Mostrar dispoñibilidade para a participación activa en ámbitos de colaboración establecidos.	- Participa na resolución de actividades e no desenvolvemento de diálogos e debates.
<i>Autonomía e iniciativa persoal.</i>	Mostrar iniciativa persoal para comezar ou promover accións novas.	- Experimenta unha actitude positiva derivada da interiorización dos contidos e valores aprendidos.
<i>Cultural e histórica.</i>	Valorar os diversos núcleos temáticos que conforman a síntese teolóxica.	- Descubre a experiencia relixiosa como a máis completa.
<i>Competencia humanizadora e ético-moral.</i>	Coñecer e apreciar os valores e virtudes xerados na mensaxe e acontecemento cristián.	- Expresa actitudes e valores que derivan do sentido relixioso do ser humano.
<i>Competencia de sentido transcendente.</i>	Comprender que a experiencia cristiá se caracteriza pola revelación amorosa de Deus.	- Expón as achegas da experiencia cristiá ao ser humano.

UNIDADE 3: DEUS, HISTORIA E IGREXA**CONTIDOS DA UNIDADE - CRITERIOS DE AVALIACIÓN - ESTÁNDARES DE APRENDIZAXE AVALIABLES - COMPETENCIAS CLAVE**

Contidos	Criterios de avaliación	Estándares de aprendizaxe avaliáveis	CC
- A fidelidade de Deus á alianza co ser humano. - A dobre realidade da Igrexa na historia da Idade Moderna e da Idade Contemporánea.	BLOQUE II. 1. 1. Recoñecer e valorar as accións de Deus fiel ao longo da historia.	1.1. Identifica e aprecia a fidelidade permanente de Deus que atopa na historia de Israel.	CCL, CAA, CSC
- O relato bíblico de «O profeta Xeremías». - O agradecemento e o sentimento de aproveitar o tempo.	BLOQUE II. 2. Expresar a dobre dimensión, humana e divina e de acertos e erros, que se dan na vida da persoa e na historia da Igrexa.	2.1. Resume en que consiste a dobre realidade da Igrexa na historia. 2.2. Extrae conclusións sobre a historia da Igrexa nos séculos XV a XXI.	CCL, CD, CAA, CSC
- O valor da fidelidade.	BLOQUE II. 3. Indicar a principal ensinanza moral e relixioso do relato bíblico «O profeta Xeremías».	3.1. Expresa o argumento e principal ensinanza do relato bíblico «O profeta Xeremías». 3.2. Toma conciencia e agradece os momentos da súa historia nos que recoñece a fidelidade de Deus.	CCL, CAA, CSC, CSIEE, CCEC
	BLOQUE II. 4. Reflexionar e experimentar a espiritualidade de agradecemento e o sentimento de aproveitar o tempo.	4.1. Dialoga sobre a dimensión espiritual do agradecemento. 4.2. Reflexiona sobre o sentimento de aproveitar o tempo.	CCL, CD, CAA, CSC, CCEC
	BLOQUE II. 5. Concienciarse sobre o valor da fidelidade.	5.1. Participa nun cine-fórum sobre a fidelidade.	CCL, CD, CAA, CSC

COMPETENCIAS CLAVE: DESCRITORES E DESEMPEÑOS

Competencia	Descritor	Desempeño
<i>Comunicación lingüística.</i>	Comprender o sentido dos textos escritos e orais.	- escoita, le e comprende os contidos e o relato bíblico da unidade.
	Utilizar o vocabulario adecuado, as estruturas lingüísticas e as normas ortográficas e gramaticais para elaborar textos escritos e orais.	- Sintetiza os principais contidos da unidade.
<i>Tratamento da información e competencia dixital.</i>	Comprender as mensaxes que veñen dos medios de comunicación.	- Descubre as mensaxes e ensinanzas de materiais audiovisuais.
<i>Aprender a aprender.</i>	Desenvolver estratexias que favorezan a comprensión rigorosa dos contidos.	- Investiga e completa esquemas sobre os contidos.
	Identificar potencialidades persoais como aprendiz: estilos de aprendizaxe, intelixencias múltiples, funcións executivas...	- Logra experiencias de aprendizaxes conscientes e gratificantes.
<i>Social e cidadá.</i>	Aprender a comportarse desde o coñecemento dos distintos valores.	- Interioriza valores como os do agradecemento, aproveitar o tempo e a fidelidade.
<i>Autonomía e iniciativa persoal.</i>	Actuar con responsabilidade social e sentido ético no traballo.	- Emprende e executa as súas tarefas con sentido da responsabilidade.
<i>Cultural e artística.</i>	Apreciar a beleza das expresións artísticas e das manifestacións de creatividade e gusto pola estética no ámbito cotián.	- Elabora creativamente unha tarxeta cun consello para empregar ben o tempo.
<i>Cultural e histórica.</i>	Valorar os diversos núcleos temáticos que conforman a síntese teolóxica.	- Investiga sobre a historia da Igrexa.
<i>Competencia humanizadora e ético- moral.</i>	Coñecer e apreciar os valores e virtudes xerados na mensaxe e acontecemento cristián, que se realiza na Igrexa.	- Mostra actitude motivadora para o desenvolvemento de valores xenuinamente cristiáns como a fidelidade.

<i>Competencia de sentido transcendente.</i>	Valorar como Deus intervén na historia.	- Expresa que Deus se revela e realiza unha alianza co ser humano que cumpre ao longo da historia.
--	---	--

UNIDADE 4: O MESÍAS E A MORAL DA VIDA PÚBLICA

CONTIDOS DA UNIDADE - CRITERIOS DE AVALIACIÓN - ESTÁNDARES DE APRENDIZAXE AVALIABLES - COMPETENCIAS CLAVE

Contidos	Criterios de avaliación	Estándares de aprendizaxe avaliáveis	CC
<ul style="list-style-type: none"> - A figura mesiánica do Servo de Iavé. - Características da moral católica da vida pública. - O relato bíblico «A historia do rei Saúl». 	<p>BLOQUE II.</p> <p>1. Comparar e apreciar a novidade entre o Mesías sufridor e o Mesías político.</p>	<p>1.1. Identifica, clasifica e compara os trazos do Mesías sufridor e do Mesías político.</p> <p>1.2. Esfórzase por comprender a novidade do Mesías sufridor como criterio de vida.</p>	CCL, CD, CAA, CSC, CCEC
<ul style="list-style-type: none"> - A práctica da fe cristiá e o sentimento de sufrimento. - O valor do compromiso social. 	<p>BLOQUE II.</p> <p>2. Sintetizar as características da moral católica da vida pública.</p>	<p>2.1. Argumenta desde os principios da moral católica da vida pública.</p>	CCL, CAA, CSC
	<p>BLOQUE II.</p> <p>3. Describir as ensinanzas persoais e sociais que se poden extraer do relato bíblico «A historia do rei Saúl».</p>	<p>3.1. Resume e extrae unha ensinanza do relato bíblico «A historia do rei Saúl».</p> <p>3.2. Expón as calidades dun bo gobernante segundo a Biblia.</p>	CCL, CD, CAA, CSC
	<p>BLOQUE II.</p> <p>4. Valorar a importancia de practicar a fe e o sentimento de sufrimento.</p>	<p>4.1. Reflexiona ante dilemas morais que formula a vida pública.</p> <p>4.2. Participa nun cine-fórum sobre o sentido do sufrimento.</p>	CCL, CAA, CSC

	BLOQUE II. 5. Estimar o valor do compromiso social.	5.1. Aplica o método ver-xulgar-actuar ante un problema actual da sociedade e a política.	CCL, CAA, CSC, CSIEE
--	--	---	-------------------------------

COMPETENCIAS CLAVE: DESCRITORES E DESEMPEÑOS

Competencia	Descritor	Desempeño
<i>Comunicación lingüística.</i>	Comprender o sentido dos textos escritos e orais.	- escoita, le e comprende os contidos e o relato bíblico da unidade.
	Utilizar o vocabulario adecuado, as estruturas lingüísticas e as normas ortográficas e gramaticais para elaborar textos escritos e orais.	- Emprega adecuadamente a linguaxe nas súas reflexións e redaccións.
<i>Tratamento da información e competencia dixital.</i>	Empregar distintas fontes para a busca de información.	- Usa as tecnoloxías adecuadamente para o desenvolvemento das actividades que o requiren.
<i>Aprender a aprender.</i>	Seguir os pasos establecidos e tomar decisións sobre os seguintes en función dos resultados intermedios.	- Reflexiona e actúa seguindo unhas pautas metodolóxicas.
	Identificar potencialidades persoais como aprendiz: estilos de aprendizaxe, intelixencias múltiples, funcións executivas...	- Logra experiencias de aprendizaxes conscientes e gratificantes.
<i>Social e cidadá.</i>	Aprender a comportarse desde o coñecemento dos distintos valores.	- Aprecia o valor do compromiso social.
<i>Autonomía e iniciativa persoal.</i>	Actuar con responsabilidade social e sentido ético no traballo.	- Selecciona, describe, xulga e actúa ante un problema actual da sociedade e a política.

<i>Cultural e histórica.</i>	Valorar os diversos núcleos temáticos que conforman a síntese teolóxica.	- Investiga sobre os conceptos relacionados co servo de Iavé e o mesianismo.
<i>Competencia humanizadora e ético moral.</i>	Coñecer e apreciar os valores e virtudes xerados na mensaxe e acontecemento cristián, que se realiza na Igrexa.	- Mostra actitude motivadora para o desenvolvemento de valores xenuinamente cristiáns como o do compromiso social e político.
<i>Competencia de sentido transcendente.</i>	Valorar a revelación de Deus na historia.	- Expresa que Deus se revela e intervén na historia para ofrecer o seu amor e salvación.

UNIDADE 5: XESUCRISTO, IGREXA E MISIÓN

CONTIDOS DA UNIDADE - CRITERIOS DE AVALIACIÓN - ESTÁNDARES DE APRENDIZAXE AVALIABLES - COMPETENCIAS CLAVE

Contidos	Criterios de avaliación	Estándares de aprendizaxe avaliáveis	CC
<ul style="list-style-type: none"> - A chamada de Xesús a colaborar con El xera unha comunidade. - Compromisos para actualizar a misión de Xesús. - O relato bíblico «Xesús chama os primeiros discípulos». - Comunicación con 	BLOQUE III. 1. Descubrir a iniciativa de Cristo para formar unha comunidade que orixina a Igrexa.	1.1. Localiza, selecciona e argumenta en textos evanxélicos a chamada de Xesús.	CCL, CAA, CSC
	BLOQUE III. 2. Achar compromisos cristiáns para actualizar a misión de Xesús.	2.1. Busca e identifica persoas que actualizan hoxe a misión de Xesús e expón en grupo por que continúan a misión de Xesús.	CCL, CD, CAA, CSC

Xesús e sentimento de entrega persoal. - O valor da crítica moral.	BLOQUE III. 3. Coñecer e apreciar o convite de Xesús a colaborar na súa misión.	3.1. Resume e explica o argumento, as ensinanzas e a simboloxía da pesca milagrosa. 3.2. Le de xeito comprensivo un evanxeo, identifica e describe a misión salvífica de Xesús.	CCL, CD, CAA, CSC, CCEC
	BLOQUE III. 4. Constatar e expresar como a comunicación con Xesús xera o sentimento de entrega persoal.	4.1. Imaxina e expresa que lle comunicaría a Xesús. 4.2. Participa nun cine-fórum sobre a entrega persoal.	CCL, CD, CAA, CSC, CCEC
	BLOQUE III. 5. Aprender a ver, xulgar e actuar cristiamente.	5.1. Describe como ser críticos e evitar ser manipulados polos medios de comunicación social.	CCL, CD, CAA, CSC, CSIEE

COMPETENCIAS CLAVE: DESCRITORES E DESEMPEÑOS

Competencia	Descritor	Desempeño
<i>Comunicación lingüística.</i>	Comprender o sentido dos textos escritos e orais.	- escoita, le e comprende os contidos, textos, citas e o relato bíblico da unidade.
	Expresarse oralmente con corrección, adecuación e coherencia.	- expresa correctamente os contidos traballados na unidade.
<i>Tratamento da información e competencia dixital.</i>	Empregar distintas fontes para a busca de información.	- investiga sobre un tema empregando diversas fontes.
<i>Aprender a aprender.</i>	Aplicar estratexias para a mellora do pensamento creativo, crítico, emocional, interdependente...	- fai valoracións críticas e morais sobre a manipulación nos medios de comunicación social.

	Identificar potencialidades persoais como aprendiz: estilos de aprendizaxe, intelixencias múltiples, funcións executivas...	- Logra experiencias de aprendizaxes conscientes e gratificantes.
<i>Social e cidadá.</i>	Evidenciar preocupación polos máis desfavorecidos e respecto aos distintos ritmos e potencialidades.	- Experimenta o sentimento de entrega persoal.
<i>Autonomía e iniciativa persoal.</i>	Mostrar iniciativa persoal para comezar ou promover accións novas.	- Participa no método de aprender a ver, xulgar e actuar cristiamente.
<i>Cultural e artística.</i>	Apreciar a beleza das expresións artísticas e das manifestacións de creatividade e gusto pola estética no ámbito cotián.	- Dialoga sobre diversos aspectos relacionados coa arte presentes na unidade.
<i>Cultural e histórica.</i>	Valorar os diversos núcleos temáticos que conforman a síntese teolóxica.	- Investiga e descobre a relación entre Xesucristo, a súa misión e a Igrexa.
<i>Competencia humanizadora e ético-moral.</i>	Concibir unha escala de principios e valores propia e actuar conforme a ela.	- Aprecia o sentimento de entrega persoal e o valor da crítica moral.
<i>Competencia de sentido transcendente.</i>	Valorar os principais modelos de vida cristiá.	- Expressa compromisos concretos para actualizar a misión de Xesús.

UNIDADE 9: OS CRISTIÁNS E A CIVILIZACIÓN DO AMOR

CONTIDOS DA UNIDADE - CRITERIOS DE AVALIACIÓN - ESTÁNDARES DE APRENDIZAXE AVALIABLES - COMPETENCIAS CLAVE

Contidos	Criterios de avaliación	Estándares de aprendizaxe avaliáveis	CC
- A misión da Igrexa no mundo. - Características da civilización do amor que constrúen os cristiáns por	BLOQUE IV. 1. Resumir a misión da Igrexa e a súa relación co Reino de Deus.	1.1. Sintetiza por escrito en que consiste a misión da Igrexa e a súa relación co Reino de Deus.	CCL, CAA, CSC, CCEC

<p>todo o mundo.</p> <p>- O relato bíblico «O ceo novo e a terra nova».</p> <p>- Espiritualidade ecolóxica e sentimento de eternidade.</p> <p>- O valor de cambiar o mundo.</p>	<p>BLOQUE IV.</p> <p>2. Relacionar a misión do cristián coa construción do mundo.</p>	<p>2.1. Investiga e debate sobre as iniciativas eclesiásticas do seu contorno que colaboran na construción da civilización do amor.</p>	<p>CCL, CD, CAA, CSC, CCEC</p>
	<p>BLOQUE IV.</p> <p>3. Indicar algunhas claves para interpretar correctamente o relato bíblico «O ceo novo e a terra nova».</p>	<p>3.1. Cumpre a ficha do relato bíblico «O ceo novo e a terra nova».</p> <p>3.2. Responde afirmacións erróneas con argumentos propios.</p>	<p>CCL, CD, CAA, CSC</p>
	<p>BLOQUE IV.</p> <p>4. Desenvolver e vivenciar a espiritualidade ecolóxica e o sentimento de eternidade.</p>	<p>4.1. Explica a importancia de valorar cada persoa, cada cousa e cada momento.</p> <p>4.2. Participa nun cine-fórum sobre a vida eterna.</p>	<p>CCL, CD, CAA, CSC, CCEC</p>
	<p>BLOQUE IV.</p> <p>5. Comprender o valor de cambiar o mundo.</p>	<p>5.1. Interioriza e enumera comportamentos necesarios para cambiar o mundo.</p>	<p>CCL, CD, CAA, CSC, CSIEE, CCEC</p>

COMPETENCIAS CLAVE: DESCRITORES E DESEMPEÑOS

Competencia	Descritor	Desempeño
<i>Comunicación lingüística.</i>	Comprender o sentido dos textos escritos e orais.	- escoita, le e comprende os contidos e o relato bíblico da unidade.
	Expresarse oralmente con corrección, adecuación e coherencia.	- expresa os seus sentimentos sobre o tema específico.
<i>Tratamento da información e competencia dixital.</i>	Elaborar e publicitar información propia derivada de información	- investiga e presenta en formato dixital os contidos

	obtida a través de medios tecnolóxicos.	aprendidos.
<i>Aprender a aprender.</i>	Aplicar estratexias para a mellora do pensamento creativo, crítico, emocional, interdependente...	- Responde con propios argumentos a diversas opinións sobre un tema dado.
	Identificar potencialidades persoais como aprendiz: estilos de aprendizaxe, intelixencias múltiples, funcións executivas...	- Logra experiencias de aprendizaxes conscientes e gratificantes.
<i>Social e cidadá.</i>	Desenvolver capacidade de diálogo cos demais en situacións de convivencia e traballo e para a resolución de conflitos.	- Participa activamente no traballo colaborador e grupal.
<i>Autonomía e iniciativa persoal.</i>	Mostrar iniciativa persoal para comezar ou promover accións novas.	- Propón medidas concretas para cambiar o mundo.
<i>Cultural e artística.</i>	Mostrar respecto cara ao patrimonio cultural mundial nas súas distintas vertentes (artístico-literaria, etnográfica, científico-técnica...), e cara ás persoas que contribuíron ao seu desenvolvemento.	- Expressa a súa valoración sobre as achegas do cristianismo e da Igrexa católica ao servizo da civilización do amor.
<i>Cultural e histórica.</i>	Valorar os diversos núcleos temáticos que conforman a síntese teolóxica.	- Recoñece a importancia da misión da Igrexa.
<i>Competencia humanizadora e ético moral.</i>	Coñecer e apreciar os valores e virtudes xerados na mensaxe e acontecemento cristián, que se realiza na Igrexa.	- Mostra actitude motivadora para o desenvolvemento de valores xenuinamente cristiáns.

20. ANEXOS.

1. RÚBRICA SOBRE AS APRENDIZAXES DOS CONTIDOS DA UNIDADE DIDÁCTICA.

	4	3	2	1
A INTRODUCCIÓN DO APARTADO	Describe de forma precisa o contido principal do tema. Se expresa empregando un vocabulario específico e apropiado ao contido.	Describe de forma elemental o contido principal do tema. Se expresa empregando un vocabulario axustado ao contido.	Describe de forma confusa o contido principal do tema. Se expresa empregando un vocabulario pouco apropiado.	Non describe de forma acertada o contido principal do tema. Non se expresa empregando un vocabulario apropiado.
DESENVOLVEMENTO DOS CONTIDOS: EPÍGRAFES	Comprende adecuadamente os contidos de cada epígrafe. Resume cada apartado detalladamente. Realiza mapas conceptuais e esquemas. Extrae ensinanzas que sabe aplicar a súa vida persoal.	Comprende basicamente os contidos de cada epígrafe. Resume cada apartado de forma elemental. Completa mapas conceptuais e esquemas. Extrae ensinanzas que sabe aplicar a súa vida persoal.	Comprende de forma pouco precisa los contidos de cada epígrafe. Lle costa completar frases a partir de expresións ou palabras relacionadas co contido. Extrae algunhas ensinanzas dos contidos.	Non comprende con claridade os contidos de cada epígrafe. Lle costa completar frases a partir de expresións ou palabras relacionadas co contido. Non obtén ensinanzas dos contidos.
VOCABULARIO E ¿SABÍAS QUE...?	Amosa interese e comprende o vocabulario específico do novo tema. Emprega axeitadamente o vocabulario nas súas exposicións. Sintetiza os conceptos clave do apartado «¿Sabías que...?» de cada unidade de forma precisa.	Comprende o vocabulario específico do novo tema. Emprega ocasionalmente o vocabulario nas súas exposicións. Sintetiza os conceptos clave do apartado «¿Sabías que...?» de cada unidade de forma básica.	Amosa pouco interese polo vocabulario específico do novo tema. Apenas emprega o vocabulario nas súas exposicións. Ten dificultade en sintetizar os conceptos clave do apartado «¿Sabías que...?» de cada unidade.	Non amosa interese polo vocabulario específico do novo tema. Non emprega o vocabulario nas súas exposicións. Ten dificultade en sintetizar os conceptos clave do apartado «¿Sabías que...?» de cada unidade.
IMAXEN, MAPAS E ESQUEMAS	Interpreta de xeito eficaz e precisa as imaxes, os mapas conceptuais e os esquemas	Interpreta axeitadamente as imaxes, os mapas conceptuais e os esquemas	Ten algunha dificultade en interpretar axeitadamente as imaxes, os mapas	Ten serios problemas á hora de interpretar axeitadamente as imaxes, os mapas conceptuais e

	presentes na dobre páxina de contidos.	presentes na dobre páxina de contidos.	conceptuais e os esquemas presentes na dobre páxina de contidos.	os esquemas presentes na dobre páxina de contidos.
--	--	--	--	--

2. ESCALA DE OBSERVACIÓN DAS APRENDIZAXES SOBRE A RELACIÓN COS DEMÁIS

ALUMNO/A:	MOI BEN	BEN	REGULAR	MAL
Participa de forma cooperativa na elaboración de traballos de parella e de grupo.				
Toma decisións sobre a forma de desenvolver os traballos.				
Intervén nos debates didácticos de grupo.				
Aporta ideas e propostas de mellora sobre algunhas normas establecidas no funcionamento da clase de Relixión.				
Favorece o traballo nun clima de confianza e colaboración mediante comportamentos de respecto, valoración e sentido do humor.				
Enumera as tarefas escolares nas que colabora.				
Expón os conflitos que xorden entre os compañeiros e as compañeiras.				
Expresa principios e valores da convivencia social.				

4. COAVALIACIÓNS DAS ACTIVIDADES DE «APRENDER A EMPRENDER» RELACIONADAS COA INTELIXENCIA EMOCIONAL

Título da unidade didáctica e da actividade:		Compoñentes do grupo:
PREGUNTAS	O MEU GRUPO	OUTROS GRUPOS
¿Que fixestes?? Describe os pasos.		
¿Que vos resultou máis difícil? Explica o porqué.		
¿Como poderías melloralo?		
¿Que aprendestes?		
¿Que nota lle poñerías? (Do 1 ao 5)		

Compara as túas respostas coas doutros grupos. ¿Que similitudes e que diferenzas observades?

Nome e Apellidos: _____ Curso: _____ Data: _____

1. RÚBRICA PARA AVALIAR OS APUNTES DE CLASE

	EXCELENTE	MOI AVANZADO	SATISFACTORIO	BÁSICO	ESCASO
APUNTES	Os apuntes están escritos, organizados e ordenados con moito coidado.	Os apuntes están escritos e teñen certa organización.	Os apuntes están escritos.	Os apuntes están escritos solo con axuda dun compañeiro ou compañeira ou do profesorado cando llo recorda	Carece de apuntes.
CANTIDADE DE INFORMACIÓN	Ten información de todos os temas e preguntas tratados.	Ten información de todos os temas e da maioría das preguntas tratadas.	Ten información de case todos os temas e preguntas tratados.	Ten información de algún dos temas e preguntas tratados.	No ten información ou esta é moi escasa.
ORGANIZACIÓN	A información está moi ben organizada con parágrafos ben redactados e con subtítulos.	A información está organizada con parágrafos ben redactados.	A información está organizada, pero os parágrafos non están ben redactados.	A información proporcionada non parece estar organizada.	A información carece de estrutura de redacción.
IDEAS RELEVANTES	A información está claramente relacionada co tema principal e proporciona varias ideas secundarias ou exemplos.	A información ten as ideas principais e unha ou dúas ideas secundarias.	A información ten as ideas principais pero non as secundarias.	A información ten algunha das ideas principais.	A información non ten ideas principais.

GRAMÁTICA E ORTOGRAFÍA	Non hai erros gramaticais, ortográficos ou de puntuación.	Case non hai erros gramaticais, ortográficos ou de puntuación.	Existen dous erros gramaticais, ortográficos ou de puntuación.	Existen tres erros gramaticais, ortográficos ou de puntuación.	Existen máis de tres erros gramaticais, ortográficos ou de puntuación.	
INFORMACIÓN GRÁFICA, DEBUXOS, ILUSTRACIÓNS , ETC.	Os diagramas e ilustracións están ben construídos, ordenados e contribúen á comprensión do tema.	Os diagramas e ilustracións están ben construídos e contribúen á comprensión do tema	Os diagramas e ilustracións están ben construídos e contribúen, en ocasións, á á comprensión do tema	Os diagramas e ilustracións non sempre están ben construídos e non sempre contribúen á comprensión do tema.	Non ten diagramas nin ilustracións.	

Nome e Apellidos: _____ Curso: _____ Data: _____

2. RÚBRICA PARA AVALIAR A RESOLUCIÓN INDIVIDUAL DE EXERCICIOS

	EXCELENTE	MOI AVANZADO	SATISFACTORIO	BÁSICO	ESCASO
NÚMERO DE EXERCICIOS RESOLTOS	Realiza o 90 % dos exercicios que se propoñen.	Realiza entre o 90 % e o 80 % dos exercicios que se propoñen.	Realiza entre o 80 % e o 70 % dos exercicios que se propoñen.	Realiza entre o 70 % e o 60 % dos exercicios que se propoñen.	Realiza menos do 60 % dos exercicios que se propoñen.
PROCEDIMENT O E RESULTADOS DOS EXERCICIOS RESOLTOS	Desenrola o procedemento, o detalla, o presenta organizadamente e obtén o resultado correcto.	Desenrola o procedemento, o detalla, o presenta pouco organizado e obtén o resultado correcto.	Desenrola o procedemento, o detalla, non o organiza e obtén o resultado correcto.	Desenrola o procedemento e obtén o resultado correcto.	Non desenrola o procedemento e non obtén o resultado correcto.

Nome e Apellidos: _____ Curso: _____ Data: _____

3. RÚBRICA PARA A AVALIACIÓN DUN EXAME

	EXCELENTE	MOI AVANZADO	SATISFACTORIO	BÁSICO	ESCASO
PRECISIÓN NAS RESPOSTAS	Todas as respostas desenrolan o tema con claridade, precisión e concisión.	Case todas as respostas desenrolan o tema con claridade, precisión e concisión.	A maioría das respostas desenrolan o tema con claridade, precisión e concisión.	Poucas respostas desenrolan o tema con claridade, precisión e concisión.	Ningunha das respostas desenrolan o tema con claridade, precisión e concisión.

PRESENTACIÓN	Todas as respostas están presentadas con limpeza e pulcritude.	Case todas as respostas están presentadas con limpeza e pulcritude.	A maioría das respostas están presentadas con limpeza e pulcritude.	Poucas respostas están presentadas con limpeza e pulcritude.	A maioría das respostas non están presentadas con limpeza e pulcritude.
NÚMERO DE PREGUNTAS RESPONDIDAS	Todas as preguntas están respondidas.	Respondeu polo menos o 90 % das preguntas.	Respondeu polo menos o 80 % das preguntas.	Respondeu polo menos o 70 % das preguntas.	Respondeu unha porcentaxe menor do 70 % das preguntas.
GRAMÁTICA E ORTOGRAFÍA	Non hai erros gramaticais, ortográficos ou de puntuación e o texto lese con fluidez.	Case non hai erros gramaticais, ortográficos ou de puntuación e o texto lese con fluidez	Existen dous erros gramaticais, ortográficos ou de puntuación, e o texto ten algunha dificultade para entenderse.	Existen tres erros gramaticais, ortográficos ou de puntuación, e o texto enténdese con dificultade.	Existen máis de tres erros gramaticais, ortográficos ou de puntuación, e o texto non se entende.

Nome e Apellidos: _____ Curso: _____ Data: _____

4. RÚBRICA PARA AVALIAR MAPAS CONCEPTUAIS

	EXCELENTE	MOI AVANZADO	SATISFACTORIO	BÁSICO	ESCASO
EXPOSICIÓN DOS ASPECTOS IMPORTANTES	Contén todos os aspectos importantes do tema ou temas, expostos de forma clara e ordenada.	Contén un 80 % dos aspectos importantes do tema ou temas, expostos de forma clara e ordenada.	Contén un 75 % dos aspectos importantes do tema ou temas, expostos de forma clara e ordenada	Contén un 50 % dos aspectos importantes do tema ou temas, pero non se encontran expostos de forma clara e	Contén menos dun 50 % dos aspectos importantes do tema ou temas, pero non se encontran expostos de forma

				ordenada.	clara e ordenada	
PRESENTA XERARQUÍAS	Presenta todos os aspectos importantes dos contidos en xerarquías, polo menos ata un terceiro ou cuarto nivel.	Presenta un 80 % dos aspectos importantes dos contidos en xerarquías, polo menos ata un terceiro ou cuarto nivel.	Solo contén un 50 % dos aspectos importantes dos contidos en xerarquías, polo menos ata un terceiro ou cuarto nivel.	Non contén xerarquías de terceiro nivel.	Contén xerarquías de primeiro nivel e algunhas de segundo nivel.	
EXEMPLOS	Propón exemplos claros relacionados co tema e mencionados durante a explicación deste, e aporta algúns novos.	Propón exemplos claros relacionados co tema e mencionados durante a explicación deste, pero non aporta novos.	Propón exemplos pero non todos están relacionados co tema.	Propón exemplos non relacionados co tema.	Non propón exemplos.	
TIPOS DE UNIÓNS E ENLACES	Todos os conceptos que o requiren teñen unións cruzadas.	Un 80 % dos conceptos que o requiren teñen unións cruzadas.	So un 60%. que o requiren teñen unións cruzadas.	Menos do 50 %. que o requiren teñen unións cruzadas.	Non hai unións cruzadas.	
PROPOSICIÓNS	As ideas principais levan proposicións.	O 80 % das ideas principais levan proposicións	So o 60 % das ideas principais levan proposicións	Menos do 50 % das ideas principais levan proposicións	Ningunha idea principal levan proposicións.	

CONEXIÓN DE CONCEPTOS	Todos os conceptos presentan as conexións adecuadas cos seguintes.	Un 80 % presentan as conexións adecuadas cos seguintes dos conceptos	Soos 60 % dos conceptos presentan unha conexión adecuada cos seguintes.	Menos do 50 % presentan as conexións adecuadas cos seguintes	Non hai conexións adecuadas.
------------------------------	--	--	---	--	------------------------------

Nome e Apelidos: _____ Curso: _____ Data: _____

5. RÚBRICA PARA AVALIAR A REDACCIÓN E A PRESENTACIÓN DE TRABALLOS ESCRITOS

	EXCELENTE	MOI AVANZADO	SATISFACTORIO	BÁSICO	ESCASO
REDACCIÓN	O traballo está ben estruturado e cumpre na súa totalidade coa estrutura de introdución, desenrolo e conclusión.	O traballo encóntrase ben estruturado nun 80 % e cumpre na súa totalidade coa estrutura de introdución, desenrolo e conclusión	O traballo encontrase ben estruturado nun 50% e cumpre na súa totalidade coa estrutura de introdución, desenrolo e conclusión	O traballo encontrase ben estruturado nun 50% e non cumpre na súa totalidade coa estrutura de introdución, desenrolo e conclusión	O traballo non está estruturado e non ten introdución, desenrolo e conclusión.
ORTOGRAFÍA	O texto non presenta erros ortográficos (puntuación, acentuación e gramática).	O texto ten menos de 3 erros ortográficos (puntuación, acentuación e gramática).	O texto ten entre 4 e 6 erros ortográficos (puntuación, acentuación e gramática).	O texto ten entre 6 e 10 erros ortográficos (puntuación, acentuación e gramática).	O texto ten máis de 10 erros ortográficos.
EXTENSIÓN	O exercicio escrito adáptase á extensión esixida (2, 3 o 4 páxinas).	O exercicio escrito presenta media páxina máis da extensión esixida.	O exercicio escrito presenta unha páxina máis da extensión esixida.	O exercicio escrito presenta dous páxinas máis da extensión esixida.	O exercicio escrito presenta máis de dous páxinas máis da extensión esixida.

CONTIDO	Abórdase o contido que se pediu.	Nalgúns parágrafos non se aborda nada o contido que se pediu.	Un 60 % do texto non ten relación co contido que se pediu.	Algúns parágrafos fan alusión ao tema pedido.	So se menciona o tema pedido, pero non se aborda.
ARGUMENTACIÓN DE IDEAS	Presenta ideas ben argumentadas e sen erros.	Presenta ideas ben argumentadas pero con algún erro.	Presenta ideas que argumenta con debilidade.	Presenta ideas sen argumentar.	Non presenta ideas e as que presenta non están argumentadas.
PRESENTACIÓN E LIMPEZA	O traballo está presentado con pulcritude e limpeza.	O traballo está presentado con pulcritude pero ten un tachón.	O traballo está presentado con pulcritude pero ten dous ou tres tachóns.	O traballo ten dobreces e máis de tres tachóns.	O traballo está presentado cun gran número de dobreces e tachóns.
TEMPO DE ENTREGA	A entrega realízase na data indicada.	A entrega realízase cun día de retraso.	A entrega realízase con dous días de retraso.	A entrega realízase con tres días de retraso	A entrega realízase despois de pasados tres días da data indicada.

Nome e Apellidos: _____ Curso: _____ Data: _____

6. RÚBRICA PARA AVALIAR A EXPOSICIÓN ORAL DE TRABALLOS

	EXCELENTE	MOI AVANZADO	SATISFACTORIO	BÁSICO	ESCASO
PRESENTACIÓN	O estudante preséntase de xeito formal e da a coñecer o tema da presentación e o obxectivo que	O estudante preséntase de forma rápida e da a coñecer o tema da presentación e o obxectivo que	O estudante preséntase de forma rápida e comeza a súa exposición sen mencionar o tema do que trata.	O estudante preséntase sen dicir o seu nome e menciona o tema de forma moi xeral.	O estudante empeza a súa exposición sen facer unha presentación inicial.

	pretende.	pretende.				
EXPRESIÓN ORAL	Utiliza un vocabulario adecuado e a exposición é coherente coas ideas expostas.	O vocabulario é adecuado e a exposición é clara na presentación das ideas expostas.	Fáltalle vocabulario e ten algún problema para expresar correctamente as súas ideas	Ten un vocabulario moi básico e problemas para transmitir con claridade as súas ideas	Ten un vocabulario moi básico e non logra transmitir con claridade as súas ideas.	
VOLUME DE VOZ	O seu volume de voz é adecuado, suficientemente alto como para ser escoitado dende todas as partes do aula, sen ter que gritar	O seu volume de voz é adecuado e alto para ser escoitado por todos, aínda, ás veces, cando dúbida, baixa o volume.	Non é escoitado por toda a aula cando fala en voz alta, agás si se sente moi seguro e aumenta o seu volume de voz por uns segundos.	O seu volume de voz é medio e ten dificultades para ser escoitado por todos na aula.	O seu volume de voz é moi baixo como para ser escoitado por todos na aula	
EXPRESIVIDADE	As súas expresións faciais e a súa linguaxe corporal xeneran un forte interese e entusiasmo sobre o tema nos outros.	As súas expresións faciais e a súa linguaxe corporal xeneran en moitas ocasións interese e entusiasmo, aínda que algunhas veces pérdese e non presenta toda a información.	As súas expresións faciais e a súa linguaxe corporal xeneran en algunhas ocasións interese e entusiasmo, aínda que algunhas veces non presenta toda a información.	As súas expresións faciais e a súa linguaxe corporal mostran unha actitude pasiva e non xeneran moito interese, pero algunhas veces, cando fala de algo que lle gusta moito, é capaz de mostrar algo de entusiasmo.	Moi pouco uso de expresións faciais ou linguaxe corporal. Non xenera interese no xeito de falar.	

INCLUSIÓN DOS ASPECTOS RELEVANTES	Expón claramente o traballo e aporta referencias aos coñecementos traballados.	Expón claramente o traballo, pero non relaciona toda a exposición cos coñecementos traballados.	Expón claramente o traballo, pero non relaciona cos coñecementos traballados.	Ten dificultade para expoñer o traballo porque non entende os coñecementos traballados.	Non expón o traballo nin coñece os conceptos traballados necesarios para a súa realización.	
EXPLICACIÓN DO PLAN DE TRABALLO	Explica cada paso con detalle, con lóxica e cronoloxicamente na orde na que o realizou.	Explica todos os pasos claramente, pero liouse un pouco ca orde.	Explica todos os pasos claramente, pero liouse na orde e foi necesario reorganizarlle a través de preguntas.	Presenta dificultade á hora de diferenciar os pasos que deu e necesita axuda para explicalos con claridade.	Non identifica os pasos que deu nin é capaz de reconducir o discurso de forma guiada.	
RECURSOS DIDÁCTICOS	A exposición se acompaña con soportes audiovisuais en diversos formatos, especialmente atractivos e de moita calidade.	Soporte visual axeitado e interesante na súa xusta medida.	Soporte visual axeitado.	Soporte visual non axeitado.	Sen soporte visual.	
TEMPO	O alumno utilizou o tempo axeitado e pechou correctamente a súa presentación.	O alumno utilizou un tempo axustado ao previsto, pero cun final precipitado ou excesivamente longo por falta de control de tempo.	O alumno utilizou o tempo axeitado, pero faltoulle pechar a súa presentación; ou ben non utilizou o tempo axeitado, pero incluíu todos os puntos da súa presentación.	Excesivamente longo o insuficiente para poder desenrolar o tema correctamente.	O alumno esqueceu por completo o tempo que tiña e saíuse do tema.	

Nome e Apellidos: _____ Curso: _____ Data: _____

7. RÚBRICA PARA AVALIAR O RESUME DUNHA LECTURA CRÍTICA

	EXCELENTE	MOI AVANZADO	SATISFACTORIO	BÁSICO	ESCASO
CLARIDADE NA EXPOSICIÓN DAS IDEAS	As ideas están ben estruturadas en parágrafos claramente definidos e acordes cas ideas máis importantes del texto.	A estrutura dos parágrafos está acorde coas ideas do texto.	A estrutura dos parágrafos é sinxela, pero correcta, acorde coas ideas do texto.	A estrutura está pouco definida.	O texto non ten estrutura lóxica nos seus parágrafos ou simplemente non se fai separación de ideas mediante parágrafos; é un so parágrafo sen estrutura.
CRÍTICA	Analiza todas as ideas que expón o autor, establece comparacións con outros autores e textos, e proporciona a súa opinión acerca do tema, fundamentada no coñecemento deste e documentada con outras lecturas.	Analiza todas as ideas que expón o autor, establece comparacións con outros autores e textos, e proporciona a súa opinión acerca do tema, pero non está ben fundamentada no coñecemento deste e non está documentada con outras lecturas.	Identifica as ideas do autor, as analiza e as desenrola pero sen comentarios.	Identifica as ideas do autor, pero non as analiza e non as comprende con claridade.	Non identifica as ideas do autor e mostra confusión de ideas.

FONTE	A fonte está citada correctamente.	A fonte está citada, pero falta un dato.	A fonte está citada, pero faltan algúns datos.	A fonte está citada, pero de xeito incorrecta: inclúe datos que non corresponden e omite outros que si son importantes segundo o establecen as metodoloxías.	A fonte non está citada ou está mal citada, de tal xeito que é imposible acceder a ela coa información proporcionada.
GRAMÁTICA E ORTOGRAFÍA	Non hai erros gramaticais, ortográficos ou de puntuación.	Case non hai erros gramaticais, ortográficos ou de puntuación.	Existen dous erros gramaticais, ortográficos ou de puntuación.	Existen tres erros gramaticais, ortográficos ou de puntuación.	Existen máis de tres erros gramaticais, ortográficos ou de puntuación.
EXTENSIÓN	A extensión do texto é a adecuada, pois presenta a totalidade de ideas importantes do contido lido, ademais dunha reflexión do alumno ou da alumna.	A extensión do texto é adecuada, pois presenta case a totalidade de ideas importantes do contido.	A extensión do texto é pouco adecuada, pois é lixeiramente corto ou lixeiramente extenso.	A extensión do texto é inadecuada, pois non trata a totalidade das ideas do contido ou ben é máis extenso do conveniente.	A extensión do texto é completamente inadecuada: é demasiado breve ou demasiado extenso.

Nome e Apelidos: _____ Curso: _____ Data: _____

8. RÚBRICA PARA AVALIAR UN DEBATE

EXCELENTE	MOI AVANZADO	SATISFACTORIO	BÁSICO	ESCASO
-----------	--------------	---------------	--------	--------

DEFENSA DA SÚA POSTURA	Mantén a defensa da súa postura ao longo de todo o debate.	Mantén a defensa da súa postura nun 80% do tempo de debate.	Mantén a defensa da súa postura nun 60 % do debate	Mantén a defensa da súa postura menos do 60% do tempo de debate.	Non mantén a defensa da súa postura durante o debate.	
CAPACIDADE DE ESCOITAR AOS SEUS COMPAÑEIROS	Escoita aos seus compañeiros atentamente e analiza os seus argumentos.	Escoita aos seus compañeiros e analiza os seus argumentos	Escoita aos seus compañeiros atentamente , pero se distrae en ocasións e non analiza os seus argumentos.	Escoita aos seus compañeiros atentamente , pero se distrae a metade do tempo e non analiza os seus argumentos.	Non escoita aos seus compañeiros nin analiza os seus argumentos.	
RESPECTO DO USO DA PALABRA E DAS IDEAS DOS DEMÁIS	Sempre espera a súa quenda para facer uso da palabra e o solicita con respecto e con orde. Respecta sempre as opinións dos demais.	Sempre espera a súa quenda para facer uso da palabra e o solicita con respecto pero non con orde. Respecta as opinións dos demais.	En máis de tres ocasións non espera a súa quenda para facer uso da palabra e, cando o solicita o fai con respecto pero non con orde. Respecta as opinións dos demais.	En máis de tres ocasións non espera a súa quenda para facer uso da palabra e, cando o solicita, non o fai con respecto nin con orde. Non respecta as opinións dos demais.	Sempre interrompe para facer uso da palabra e non respecta as opinións dos demais.	
VOCABULARIO	Utiliza un vocabulario adecuado e a exposición é coherente coas ideas expostas.	O vocabulario é adecuado e a exposición é clara na presentación das ideas expostas.	Fáltalle vocabulario e ten algún problema para expresar correctamente as súas ideas.	Ten un vocabulario moi básico e problemas para transmitir con claridade as súas ideas.	Ten un vocabulario moi básico e non logra transmitir con claridade as súas ideas.	
ARGUMENTACIÓN	Todas as ideas expostas están ben argumentadas.	Unha das ideas non está ben argumentada.	Dúas das ideas non están ben argumentadas.	Máis de tres ideas non están ben argumentadas.	Ningunha idea está ben argumentada.	

DOMINIO DO TEMA	Mostra coñecemento profundo e dominio total do tema.	Mostra coñecemento e dominio total do tema.	O coñecemento e o dominio do tema é regular.	O coñecemento e o dominio do tema é malo.	Non mostra coñecemento nin dominio do tema.	
REFERENCIAS A AUTORES	Cita máis de tres referencias relevantes durante a súa participación.	Cita tres referencias relevantes durante a súa participación.	Cita dúas referencias durante a súa participación e só unha foi relevante.	Cita só unha referencia durante a súa participación e non foi relevante.	Non cita referencias durante a súa participación.	
VOLUME DO TONO DE VOZ	O seu volume de voz é adecuado, suficientemente alto como para ser escoitado dende todas as partes do aula, sen ter que berrar.	O seu volume de voz é adecuado e alto para ser escoitado por todos, aínda, ás veces, cando dúbida, baixa o volume.	Non é escoitado por toda a aula cando fala en voz alta, agás si se sente moi seguro e aumenta o seu volume de voz por uns segundos.	O seu volume de voz é medio e ten dificultades para ser escoitado por todos na aula.	O seu volume de voz é moi baixo como para ser escoitado por todos na aula.	

1. RÚBRICA PARA AVALIAR O TRATAMENTO DA DIVERSIDADE INDIVIDUAL

	TRATAMIENTO DA DIVERSIDADE INDIVIDUAL	MEDIDAS PARA A DIVERSIDADE	GRAO DE CONSECUCIÓN
DIVERSIDADE NA COMPRESIÓN	No ten ningunha dificultade para entender os contidos.	Seleccionar contidos con un grao maior de dificultade.	
	Entende os contidos, pero, en ocasións, resúltanlle difíciles.	Seleccionar os contidos significativos de acordo a súa realidade.	
	Ten dificultades para entender os contidos que se expoñen.	Seleccionar os contidos mínimos e expoñelos simplificando a linguaxe e a información gráfica.	
DIVERSIDADE DE CAPACITACION E DESENVOLVEMENTO	No ten dificultades (alumnos e alumnas de altas capacidades).	Potenciar estas a través de actividades que lle permitan poñer en xogo as súas capacidades.	
	Ten pequenas dificultades.	Propoñer tarefas nas que a dificultade sexa progresiva de acordo ás capacidades que se van adquirindo.	
	Ten dificultades.	Seleccionar aquelas tarefas de acordo ás capacidades do alumnado, que permitan alcanzar os contidos mínimos esixidos.	
DIVERSIDADE DE INTERÉS E MOTIVACIÓN	Mostra un gran interese e motivación.	Seguir potenciando esta motivación e interese.	
	O seu interese e motivación non destacan.	Fomentar o interese e a motivación con actividades e tarefas variadas.	
	Non ten interese nin motivación.	Fomentar o interese e a motivación con actividades e tarefas máis procedimentais e próximo a súa realidade.	
RESOLUCIÓN	Atopa solucións aos problemas que se expoñen en todas as situacións.	Seguir fomentando esta capacidade.	
	Atopa solucións aos problemas que se expoñen nalgunhas situacións.	Propoñer problemas cada vez con maior grado de dificultade.	

	Ten dificultades para resolver problemas nas situacións que se expoñen.	Propoñer problemas de acordo as súas capacidades para ir desenrolándoas.	
DIVERSIDADE NA COMUNICACIÓN	Exprésase de forma oral e escrita con claridade e corrección.	Propoñer tarefas que sigan perfeccionado a expresión oral e a escrita.	
	Ten algunha dificultade para expresarse de forma oral e escrita.	Propoñer algunhas tarefas e debates nos que o alumnado teña que utilizar expresión oral e escrita co fin de melloralas.	
	Ten dificultades para expresarse de forma oral e escrita.	Propoñer actividades co nivel necesario para que o alumnado adquira as ferramentas necesarias que lle permitan mellorar.	

2. RÚBRICA PARA AVALIAR O TRATAMENTO DA DIVERSIDADE NO GRUPO

	TRATAMIENTO DA DIVERSIDADE NO GRUPO	MEDIDAS PARA A DIVERSIDADE	GRAO DE CONSECUCCIÓN
DE COMUNICACIÓN	A comunicación docente-grupo non presenta grandes dificultades.	Non se necesitan medidas.	
	A comunicación docente-grupo ten algunhas dificultades.	Propoñer estratexias para mellorar a comunicación.	
	A comunicación docente-grupo ten grandes dificultades.	Pescudar a causa das dificultades e propoñer medidas que as minimicen.	
DE INTERÉS E MOTIVACIÓN	O grupo está motivado e ten gran interese.	Non se necesitan medidas.	
	Parte do alumnado está desmotivado e ten pouco interese.	Propoñer estratexias que melloren o interese e a motivación desa parte del alumnado.	
	O grupo non ten interese e está pouco motivado.	Pescudar a causa da desmotivación e propoñer medidas que as minimicen.	

DE ACTITUD E COLABORACIÓN	O grupo ten boa actitude e sempre está disposto a realizar as tarefas.	Non se necesitan medidas.	
	Parte do alumnado ten boa actitude e colabora.	Propoñer actividades grupais nas que asuma responsabilidades o alumnado menos motivado.	
	O grupo ten mala actitude e non colabora nas tarefas.	Pescudar as causas do problema e adoptar medidas, estratexias, etc. para minimizar esas actitudes.	

BACHARELATO-LOMCE

1º. CONTRIBUCIÓN DA ÁREA DE RELIXIÓN CATÓLICA AS COMPETENCIAS BÁSICAS

Os contidos procedimentales da materia de relixión católica facilitan estratexias e procedementos fundamentais para a comprensión do feito cristián. Estes contidos adquirense ao longo do desenvolvemento curricular e colaboran, de maneira eficaz, á consecución das competencias asignadas no currículo de Bacharelato. Concretamente os contidos procedimentales de relixión católica desenvolverán especialmente as seguintes competencias: Comunicación lingüística, Aprender a aprender, Competencias sociais e cívicas e Conciencia e expresións culturais.

O ensino relixioso católica como materia integrada no currículo do alumno contribúe tamén, de maneira importante, á maioría das competencias básicas do currículo. Con todo, esta contribución non obsta para que a área de relixión e moral católica concrete e especifique as súas propias competencias.

A relixión e moral católica achega á competencia cultural e artística, unha valoración crítica da cultura á luz do evanxeo, motivando ao mesmo tempo o aprecio da propia cultura e estímoo adecuada doutras tradicións culturais e relixiosas.

A cultura e a historia europea occidental, e a propia historia e cultura española, non poden ser comprendidas e asumidas se se prescinde do feito relixioso presente sempre na historia cultural dos pobos.

Con relación á competencia social e cívica, o ensino relixioso católica achega a fundamentación e xerarquización dos valores e virtudes que contribúen a educar a dimensión moral e social da personalidade do alumno, en orde a facer posible a maduración na corresponsabilidade, o exercicio da solidariedade, da liberdade, da xustiza e da caridade. Todo iso, como expresión coherente do coñecemento de Deus revelado en Xesucristo.

Iso leva mellorar as relacións interpersoais baseadas en principios e valores que emanan da persoa de Cristo e axuda, en consecuencia, a afrontar as situacións de conflito mediante o diálogo, o perdón e a misericordia, valores xenuinamente cristiáns. No máis profundo do ser cristián xorde o gran valor da fraternidade universal. Por iso é polo que as mínimas esixencias éticas de convivencia, participación, respecto á diversidade sexan consecuencias da fe cristiá.

O ensino relixioso católica achega elementos básicos en canto ao logro da competencia en comunicación lingüística pois se serve da linguaxe académica, das linguaxes que conforman a cultura que se transmite na área de relixión, así como das linguaxes do propio ensino relixioso.

O diálogo da fe coa cultura contribúe á competencia en comunicación lingüística, na medida en que esixe exercitarse en escóitaa da palabra de Deus, nos diversos modos de comunicación que a acción de Deus sobre o home utilizou. A súa revelación é rica en distintas linguaxes. Así, a linguaxe bíblica e a súa riqueza de expresión e simboloxía, a linguaxe doutrinal e a súa precisión conceptual, analítica e argumental, a linguaxe litúrxica e a súa proximidade á linguaxe dos símbolos do pobo cristián, a linguaxe, en fin, testemuñal que fai posible a transmisión vital do coñecido.

A competencia para a autonomía e iniciativa persoal non poderá realizarse no alumno se non comeza xa a adestrarse no coñecemento de si mesmo, no seu ser máis profundo, nas súas potencialidades, na súa dignidade e no seu sentido.

A formación relixiosa católica achega á devandita competencia unha cosmovisión que dá sentido á vida e, por tanto, ao sentido da cultura e da identidade mesma da persoa humana. Unha cosmovisión que fai posible a formación integral do alumno fronte a visións parciais e determinantes da liberdade propia.

En síntese, o ensino relixioso católica non se reduce a un ensino de valores; diríxese á persoa concreta nas súas raíces, nas súas posibilidades humanas e, sobre todo, diríxese ao ser humano na súa finalidade transcendente. Todo iso leva o ofrecemento do Evanxeo de salvación de Xesucristo, para que, unha vez coñecido, xurda a humanidade nova feita de homes novos conforme ao designio de Deus.

O ensino relixioso contribúe positivamente ao desenvolvemento da competencia de aprender a aprender no estudo e reflexión da Mensaxe cristiá facilitando o impulso do traballo en equipo polo seu intrínseco sentido comunitario, propoñendo non só unha proposta consensuada de valores e actitudes, senón un marco de referencia aceptado voluntariamente segundo as súas conviccións, que ha de ser crisol na procura da verdade e do ben.

O TRABALLO CON COMPETENCIAS NO NOSO PROXECTO CURRICULAR

A contribución ao desenvolvemento das competencias básicas vén marcadas polos estándares de aprendizaxe que se concretan en descriutores. Estes trabállanse e avalíanse mediante actividades.

É, por tanto, nas actividades ou tarefas onde incorporamos o tratamento ou desenvolvemento das competencias básicas.

2º. OBXECTIVOS XERAIS DA ETAPA- LOMCE

Son os establecidos no artigo 25 de Real Decreto 1105/2014, de 26 de decembro, polo que se establece o currículo básico da Educación Secundaria Obrigatoria e do Bacharelato. O Bacharelato contribuirá a desenvolver nos alumnos e as alumnas as capacidades que lles permitan:

- a) Exercer a cidadanía democrática, desde unha perspectiva global, e adquirir unha conciencia cívica responsable, inspirada polos valores da Constitución española así como polos dereitos humanos, que fomente a corresponsabilidade na construción dunha sociedade xusta e equitativa.
- b) Consolidar unha madurez persoal e social que lles permita actuar de forma responsable e autónoma e desenvolver o seu espírito crítico. Prever e resolver pacificamente os conflitos persoais, familiares e sociais.
- c) Fomentar a igualdade efectiva de dereitos e oportunidades entre homes e mulleres, analizar e valorar críticamente as desigualdades e discriminacións existentes, e en particular a violencia contra a muller e impulsar a igualdade real e a non discriminación das persoas por calquera condición ou circunstancia persoal ou social, con atención especial ás persoas con discapacidade.
- d) Afianzar os hábitos de lectura, estudo e disciplina, como condicións necesarias para o eficaz aproveitamento da aprendizaxe, e como medio de desenvolvemento persoal.
- e) Dominar, tanto na súa expresión oral como escrita, a lingua castelá e, no seu caso, a lingua cooficial da súa Comunidade Autónoma.
- f) Expresarse con fluidez e corrección nunha ou máis linguas estranxeiras.
- g) Utilizar con solvencia e responsabilidade as tecnoloxías da información e a comunicación.
- h) Coñecer e valorar críticamente as realidades do mundo contemporáneo, os seus antecedentes históricos e os principais factores da súa evolución. Participar de forma solidaria no desenvolvemento e mellora da súa contorna social.
- i) Acceder aos coñecementos científicos e tecnolóxicos fundamentais e dominar as habilidades básicas propias da modalidade elixida.
- j) Comprender os elementos e procedementos fundamentais da investigación e dos métodos científicos. Coñecer e valorar de forma crítica a contribución da ciencia e a tecnoloxía no cambio das condicións de vida, así como afianzar a sensibilidade e o respecto cara ao medio ambiente.
- k) Afianzar o espírito emprendedor con actitudes de creatividade, flexibilidade, iniciativa, traballo en equipo, confianza nun mesmo e sentido crítico.
- l) Desenvolver a sensibilidade artística e literaria, así como o criterio estético, como fontes de formación e enriquecemento cultural.
- m) Utilizar a educación física e o deporte para favorecer o desenvolvemento persoal e social.
- n) Afianzar actitudes de respecto e prevención no ámbito da seguridade viaria.

2.1. CONTRIBUCIÓN DA ASIGNATURA DE RELIXIÓN CATÓLICA OS OBXECTIVOS DA ETAPA

Asumir as finalidades propias da escola no marco curricular da LOMCE supón, por exemplo, que a materia de Relixión, como as outras non terá obxectivos xenerais, senón que asume como propios os xerais da etapa, e que estes serán avaliados nos criterios de avaliación do currículo de Relixión.

2.2. OS OBXETIVOS NO NOSO PROXECTO CURRICULAR

Na programación de cada unidade didáctica están marcados os obxectivos específicos que son desagregacións ou concrecións dos obxectivos de etapa e que enmarcan as capacidades que debe desenvolver o alumno ao final do curso.

Esta adecuación por curso consiste en priorizar, matizar, desenvolver ou engadir algúns aspectos dos obxectivos curriculares de etapa sen que leve anular nin modificar significativamente algún deles. contidos

Son os establecidos para o Bacharelato no currículo publicado pola Comisión de Ensino da Conferencia Episcopal Española. A través dos procesos de ensino-aprendizaxe, o currículo de relixión en Bacharelato propón a división dos seus contidos en catro bloques temáticos: antropoloxía cristiá, doutrina social da Igrexa, relación razón, fe e ciencia e, por último, a Igrexa como xeradora de cultura ao longo da historia. Deste xeito, preténdese que o alumno dispoña dos suficientes coñecementos, procedementos e actitudes que lle permitan dar resposta, desde a cosmovisión cristiá, aos retos que lle presenta o mundo contemporáneo.

BACHARELATO

- O home, ser relixioso que busca un sentido á vida. Expresións históricas do sentido relixioso.
- O misterio da persoa humana. Fundamento da súa dignidade.
- Diversas posturas ante o feito relixioso na sociedade actual.
- Orixe e evolución da doutrina social da Igrexa.
- Principios fundamentais da doutrina social da Igrexa.
- Formas de coñecemento ao longo da historia coas que o ser humano descobre a realidade e a verdade.
  - Percorrido histórico das relacións entre a ciencia e a fe.
  - Vínculo indisoluble entre ciencia e ética.
  - Significado do termo e dimensións da cultura.
  - A vida monacal, fonte de cultura

3º. CRITERIOS DE AVALIACIÓN

Os criterios de avaliación son considerados como unha concreción dos obxectivos de etapa. Ese debese ser o referente e detonante no inicio de calquera programación didáctica, xa que determinará o proceso de ensino-aprendizaxe-avaliación- cualificación que se propón ao alumnado nun curso determinado.

Son os establecidos para a Educación Primaria no currículo publicado pola Comisión de Ensino da Conferencia Episcopal Española.

BACHARELATO

- Recoñecer e respectar a necesidade de sentido no home.
- Comparar manifestacións históricas que permitan desvelar desde sempre o sentido relixioso do ser humano.
- Dar razón da raíz divina da dignidade humana.
- Identificar e contrastar no momento actual diversas respostas de sentido.
- Coñecer e valorar o contexto en que nace e o ensino da doutrina social da Igrexa.
- Identificar a dignidade humana como clave para unha convivencia xusta entre os homes, diferenciándoa dos recoñecementos que o Estado realiza a través das leis.
- Coñecer e aplicar os principios fundamentais da doutrina social da Igrexa a diversos contextos.
- Coñecer e distinguir os diferentes métodos utilizados pola persoa para coñecer a verdade.
- Coñecer e aceptar con respecto os momentos históricos de conflito entre a ciencia e a fe, sabendo dar razóns xustificadas da actuación da Igrexa.
- Ser consciente da necesidade de relación entre ciencia e ética para que exista verdadeiro progreso humano.
- Coñecer e comparar diferentes acepcións do termo cultura.
- Ser consciente que a persoa é xeradora de cultura.

Caer na conta do cambio que o monacato introduce na configuración do tempo e o traballo.

4º. ESTÁNDARES DE APRENDIZAXE

Os estándares son elementos construídos a partir da análise e descomposición dos criterios de avaliación de cada área, axudan a avaliar se se están cumprindo e en que medida os criterios de avaliación prescritos. En esencia, supoñen unha concreción, e nunca un cambio, modificación ou eliminación que desvirtúe a esencia do criterio. Son os establecidos para o Bacharelato no currículo publicado pola Comisión de Ensino da Conferencia Episcopal Española.

ESTÁNDARES DE APRENDIZAXE		C	COMPETENCIAS CLAVE ASOCIADAS							
			CL	CMCT	CD	AA	CSC	SIEE	CEC	
RE1.1.1	1. Reflexiona sobre acontecementos mostrados nos medios de comunicación e emite xuízos de valor sobre a necesidade de sentido.	B	X						X	X
RE1.2.1	2.1 Identifica e diferencia a diversidade de respostas salvíficas que mostran as relixións.	B	X			X				X
RE1.3.1	3.1 Descubre, a partir dun visionado que mostre a inxustiza, a incapacidade da lei para fundamentar a dignidade humana. Compara con textos eclesiais que vinculan a dignidade do ser humano á súa condición de creatura.	I	X		X	X	X			
RE1.3.2	3.2 Investiga, obtén datos estatísticos e analiza sacando conclusións, comportamentos dos mozos que defenden	I	X	X	X	X	X			X

	ou atentan contra a dignidade do ser humano.								
RE1.4.1	4.1 Cualifica as respostas de sentido que ofrece o ateísmo, agnosticismo ou laicismo e contrástaas coa proposta de salvación que ofrecen as relixións.	A	X					X	X
RE2.1.1	1.1 Identifica problemas sociais de finais do século XIX. Estuda a súa evolución ata a actualidade e analiza as respostas da doutrina social da Igrexa.	A	X			X	X		X
RE2.2.1	2.1 Elabora unha definición persoal sobre os termos, legal, ético e moral. Explica publicamente as diferenzas entre os termos coa axuda de medios audiovisuais.	B	X		X		X		
RE2.3.1	3.1 Aprende, acepta e respecta que o criterio ético nace do recoñecemento da dignidade humana.	I	X			X	X		X
RE3.1.1	1.1 Identifica, a través de fontes, os diferentes métodos de coñecer a verdade na filosofía, a teoloxía, a ciencia e a técnica. Distingue que aspectos da realidade permite coñecer cada método.	B	X	X		X	X		X
RE3.2.1	2.1 Identifica os elementos propios de diversas culturas e elabora un material audiovisual onde as compare criticamente.	B		X		X			
RE3.2.2	3.2 Analiza casos e debate de maneira razoada as consecuencias que se derivan dun uso da ciencia sen referencia ética.	B	X	X			X		X
RE3.3.1	3.1 Coñece e respecta os trazos da vida monástica. Identifica a súa influencia na organización social e a vida laboral.	B				X	X		X
RE3.3.2	3.2 Analiza casos e debate de maneira razoada as consecuencias que se derivan dun uso da ciencia sen referencia ética.	I	X	X			X		X
RE4.1.1	1.1 Estuda, analiza e define o concepto de cultura en diferentes épocas e contrástaos co carácter antropolóxico do ensino da Igrexa.	I	X			X			X
RE4.2.1	2.1 Identifica os elementos propios de diversas culturas e elabora un material audiovisual onde as compare criticamente.	A	X		X		X		X
RE4.3.1	3.1 Coñece e respecta os trazos da vida monástica. Identifica a súa influencia na organización social e a vida laboral.	B				X	X		X
RE4.3.2	3.2 Valora o traballo dos monxes por conservar a arte e a cultura grecolatina, elaborando un material audiovisual no que se recolla a síntese do seu estudo.	B	X		X	X			X

5º. CORRESPONDENCIA SINÓPTICA

As relacións que se establecen entre os contidos, criterios de avaliación e estándares de aprendizaxe son as seguintes.

CONTIDOS	CRITERIOS DE AVALIACIÓN	ESTÁNDARES DE APRENDIZAXE AVALIABLES
BLOQUE 1. ANTROPOLOXÍA CRISTIANA		
O home, ser relixioso que busca un sentido á vida. Expresións históricas do sentido relixioso. O misterio da persoa humana. Fundamento da súa dignidade. Diversas posturas ante o feito relixioso na sociedade actual.	<ol style="list-style-type: none"> 1. Recoñecer e respectar a necesidade de sentido no home. 2. Comparar manifestacións históricas que permitan desvelar desde sempre o sentido relixioso do ser humano. 3. Dar razón da raíz divina da dignidade humana. 4. Identificar e contrastar no momento actual diversas respostas de sentido. 	<p>1.1 Reflexiona sobre acontecementos mostrados nos medios de comunicación e emite xuízos de valor sobre a necesidade de sentido.</p> <p>2.1 Identifica e diferencia a diversidade de respostas salvíficas que mostran as relixións.</p> <p>3.1 Descubre, a partir dun visionado que mostre a inxustiza, a incapacidade da lei para fundamentar a dignidade humana. Compara con textos eclesiais que vinculan a dignidade do ser humano á súa condición de creatura.</p> <p>3.2 Investiga, obtén datos estatísticos e analiza sacando conclusións, comportamentos dos mozos que defenden ou atentan contra a dignidade do ser humano.</p> <p>4.1 Cualifica as respostas de sentido que ofrece o ateísmo, agnosticismo ou laicismo e contrástaas coa proposta de salvación que ofrecen as relixións.</p>
BLOQUE 2. DOCTRINA SOCIAL DA IGREXIA		
Orixe e evolución da doutrina social da Igrexa. Principios fundamentais da doutrina social da Igrexa.	<ol style="list-style-type: none"> 1. Coñecer e valorar o contexto en que nace e o ensino da doutrina social da Igrexa. 2. Identificar a dignidade humana como clave para unha convivencia xusta entre os homes, diferenciándoa dúas recoñecementos que o Estado realiza a través das leis. 3. Coñecer e aplicar os principios fundamentais da doutrina social da Igrexa a diversos contextos. 	<p>1.1 Identifica problemas sociais de finais do século XIX. Estuda a súa evolución ata a actualidade e analiza as respostas da doutrina social da Igrexa.</p> <p>2.1 Elabora unha definición persoal sobre os termos, legal, ético e moral. Explica publicamente as diferenzas entre os termos coa axuda de medios audiovisuais.</p> <p>3.1 Comprende e define con palabras persoais ou significado de ben común, destino universal dos bens e subsidiariedade. Aplica a situacións concretas devanditos principios xustificando o pensamento social da Igrexa.</p>

BLOQUE 3. RELACIÓN ENTRE A RAZÓN, A CIENCIA E A FE		
<p>Formas de coñecemento ao longo da historia coas que o ser humano descobre a realidade e a verdade. Percorrido histórico das relacións entre a ciencia e a fe. Vínculo indisoluble entre ciencia e ética.</p>	<ol style="list-style-type: none"> 1. Coñecer e distinguir os diferentes métodos utilizados pola persoa para coñecer a verdade. 2. Coñecer e aceptar con respecto os momentos históricos de conflito entre a ciencia e a fe, sabendo dar razóns xustificadas da actuación da Igrexa. 3. Ser consciente da necesidade de relación entre ciencia e ética para que exista verdadeiro progreso humano. 	<ol style="list-style-type: none"> 1.1 Identifica, a través de fontes, os diferentes métodos de coñecer a verdade na filosofía, a teoloxía, a ciencia e a técnica. Distingue que aspectos da realidade permite coñecer cada método. <ol style="list-style-type: none"> 2.1 Recoñece con asombro e esfórzase por comprender a orixe divina do cosmos e distingue que non provén do caos ou o azar. 2.2 Infórmase con rigor e debate respetuosamente, sobre o caso de Galileo, Servet, etc. Escribe a súa opinión, xustificando razonadamente as causas e consecuencias dos devanditos conflitos. <ol style="list-style-type: none"> 3.1 Aprende, acepta e respecta que o criterio ético nace do recoñecemento da dignidade humana. 3.2 Analiza casos e debate de maneira razoada as consecuencias que se derivan dun uso da ciencia sen referencia ético.
BLOQUE 4. A IGREXIA XENERADORA DE CULTURA O LONGO DA HISTORIA		
<p>Significado do termo e dimensións da cultura. A vida monacal, fonte de cultura</p>	<ol style="list-style-type: none"> 1. Coñecer e comparar diferentes acepcións do termo cultura. 2. Ser consciente que a persoa é xeradora de cultura. 3. Caer na conta do cambio que o monacato introduce na configuración do tempo e o traballo. 	<ol style="list-style-type: none"> 1.1 Estuda, analiza e define o concepto de cultura en diferentes épocas e contrástao co carácter antropolóxico do ensino da Igrexa. <ol style="list-style-type: none"> 2.1 Identifica os elementos propios de diversas culturas e elabora un material audiovisual onde as compare críticamente. 3.1 Coñece e respecta os trazos da vida monástica. Identifica a súa influencia na organización social e a vida laboral. 3.2 Valora o traballo dos monxes por conservar a arte e a cultura grecolatina, elaborando un material audiovisual no que se recolla a síntese do seu estudo.

6º. SECUENCIA CURRICULAR E PROPOSTA DE TEMPORALIZACIÓN

SEPTEMBRO	UNIDADE 1
OUTUBRO	UNIDADE 2
NOVEMBRO	UNIDADE 3
DECEMBRO	UNIDADE 3
XANEIRO	UNIDADE 4
FEBREIRO	UNIDADE 5
MARZO	UNIDADE 5
ABRIL	UNIDADE 6
MAIO	UNIDADE 7
XUNIO	

7.1 UNIDADE 1.bloque 3. A RELIXIÓN E AS RELIXONS

1.2.1. 7.1.1TEMPORALIZACIÓN

A presente unidade está prevista para o inicio do curso e os contidos poden ser tratados en 5 SESIONS.

1º SESIÓN	2º SESIÓN	3ª SESIÓN	4ª SESIÓN	5ª SESIÓN
Presentación	Corrección	Corrección	Corrección	Corrección taller
Punto 1	Punto 2 y 3	Punto 4 y 5	Resumen	Recursos didácticos
	Actividades	Actividades	Taller de teoloxía	

7.1.1 SECUENCIA DE CONTIDOS

- A relixión
- As relixions son un instrumento de salvación
- Dous grandes tipos de relixions
- Distintas concepcions
- Al valor das relixions
- En resumen
- Taller de teoloxía: Os riscos da experiencia relixiosa

7.2 UNIDADE 2. bloque 3 XUDAÍSMO

7.2.1 Temporalización

A presente unidade está prevista para o inicio do curso e os contidos poden ser tratados en 5 SESIONS.

1º SESIÓN	2º SESIÓN	3ª SESIÓN	4ª SESIÓN	5ª SESIÓN
Presentación	Corrección	Corrección	Corrección	Corrección taller
Punto 1	Punto 2 y 3 Actividades	Punto 4 y 5 Actividades	Resumen Taller de teoloxía	Recursos didácticos

7.2.2 Secuencia de contidos

- Un pouco de historia
- Dous asociacións chamativas
- Elementos básicos do xudaísmo
- Artículos de fe
- As festas xudías
- En resumen
- Taller de teoloxía: Puntos de encontro

7.3 UNIDADE 3. bloque 3 ISLAM

7.3.1 TEMPORALIZACIÓN

A presente unidade está prevista para o primeiro trimestre e os contidos poden ser tratados en 5 SESIONS.

1º SESIÓN	2º SESIÓN	3ª SESIÓN	4ª SESIÓN	5ª SESIÓN
Presentación	Corrección	Corrección	Corrección	Corrección taller
Punto 1	Punto 2 y 3 Actividades	Punto 4 y 5 Actividades	Resumen Taller de teoloxía	Recursos didácticos

7.3.2 SECUENCIA DE CONTIDOS

- Mahoma
- Libros sagrados
- Os cinco pilares do islam
- A shari'a
- O islam un e diverso
- En resumen
- Taller de teoloxía: O islam

7.4 UNIDADE 4. Bloque 3 HINDUISMO E BUDISMO

7.4.1 TEMPORALIZACIÓN

A presente unidade está prevista para o segundo trimestre e os contidos poden ser tratados en 5 SESIONS.

1º SESIÓN	2º SESIÓN	3ª SESIÓN	4ª SESIÓN	5ª SESIÓN
Presentación	Corrección	Corrección	Corrección	Corrección taller
Punto 1	Punto 2 y 3 Actividades	Punto 4 y 5 Actividades	Resumen Taller de teoloxía	Recursos didácticos

7.4.2 SECUENCIA DE CONTIDOS

- A máis antiga das relixions do mundo
- Visión hinduista do máis alá e do máis acá
- O budismo
- O budismo como mensaxe de salvación
- O budismo E os budismos
- En resumen
- Taller de teoloxía: Hinduismo e budismo

7.5 UNIDADE 5. bloque 3 INCREENCIA

7.5.1 TEMPORALIZACIÓN

A presente unidade está prevista para o segundo trimestre e os contidos poden ser tratados en 5 SESIONS.

1º SESIÓN	2º SESIÓN	3ª SESIÓN	4ª SESIÓN	5ª SESIÓN
Presentación	Corrección	Corrección	Corrección	Corrección taller
Punto 1	Punto 2 y 3 Actividades	Punto 4 y 5 Actividades	Resumen Taller de teoloxía	Recursos didácticos

7.5.2 SECUENCIA DE CONTIDOS

- A secularización
- O ateísmo
- O agnosticismo
- A indiferencia relixiosa
- O cristianismo sociolóxico
- En resumen
- Taller de teoloxía: Increencia

7.6 UNIDADE 6. bloque 3 CAMIÑOS A DEUS

7.6.1 TEMPORALIZACIÓN

A presente unidade está prevista para o terceiro trimestre e os contidos poden ser tratados en 5 SESIONS.

1º SESIÓN	2º SESIÓN	3ª SESIÓN	4ª SESIÓN	5ª SESIÓN
Presentación	Corrección	Corrección	Corrección	Corrección taller
Punto 1	Punto 2 y 3 Actividades	Punto 4 y 5 Actividades	Resumen Taller de teoloxía	Recursos didácticos

7.6.2 SECUENCIA DE CONTIDOS

- ¿Silencio de Deus?

- Interiorización e acción
- Os mil e un camiños a Deus
- A beleza, camiño a Dios
- A beleza da natureza
- En resumen
- Taller de teoloxía: Buscade e atoparedes

7.7 UNIDADE 7. Bloque 3 A ARTE, CAMIÑO A DEUS

7.7.1 TEMPORALIZACIÓN

A presente unidade está prevista para o terceiro trimestre e os contidos poden ser tratados en 5 SESIONS.

1º SESIÓN	2º SESIÓN	3ª SESIÓN	4ª SESIÓN	5ª SESIÓN
Presentación	Corrección	Corrección	Corrección	Corrección taller
Punto 1	Punto 2 y 3 Actividades	Punto 4 y 5 Actividades	Resumen Taller de teoloxía	Recursos didácticos

7.7.2 SECUENCIA DE CONTIDOS

- Un relampo da beleza divina
- A mirada da fe
- A favor e en contra das imáxes
- A música feita oración
- ¿Ausencia de Deus na arte actual?
- En resumen
- Taller de teoloxía: Todas as artes

7º. TRANSVERSALIDADE E PROPOSTA DE TEMPORALIZACIÓN

En cumprimento do establecido traballarase, en todas as materias, comunicación audiovisual, as TIC, emprendimiento e educación cívica e constitucional. Ademais serán valores a igualdade efectiva entre homes e mulleres, a prevención da violencia de xénero ou contra persoas con discapacidade e os valores inherentes ao principio de igualdade de trato e non discriminación por calquera condición ou circunstancia persoal ou social

Fomentarase a aprendizaxe da prevención e resolución pacífica de conflitos en todos os ámbitos da vida persoal, familiar e social, así como dos valores que sustentan a liberdade, a xustiza, a igualdade, o pluralismo político, a paz, a democracia, o respecto aos dereitos humanos, o respecto aos home e mulleres por igual, ás persoas con discapacidade e o rexeitamento á violencia terrorista, a pluralidade, o respecto ao Estado de dereito, o respecto e consideración ás vítimas do terrorismo e a prevención do terrorismo e de calquera tipo de violencia. A programación docente debe comprender en todo caso a prevención da violencia de xénero, da violencia contra as persoas con discapacidade, da violencia terrorista e de calquera forma de violencia, racismo ou xenofobia, incluído o estudo do Holocausto xudeu como feito histórico. Evitaranse os comportamentos e contidos sexistas e estereotipos que supoñan discriminación.

O currículo de Bacharelato incorpora elementos curriculares relacionados co desenvolvemento sustentable e o medio ambiente, os riscos de explotación e abuso sexual, o abuso e malos tratos ás persoas con discapacidade, as situacións de risco derivadas da inadecuada utilización das Tecnoloxías da Información e a Comunicación, así como a protección ante emerxencias e catástrofes.

Desenvólvense contidos e actitudes para afianzar o espírito emprendedor, a adquisición de competencias para a creación e desenvolvemento dos diversos modelos de empresas e o fomento da igualdade de oportunidades e do respecto ao emprendedor e ao empresario, así como á ética empresarial.

O ensino relixioso católica achega a fundamentación e xerarquización dos valores e virtudes que contribúen a educar a dimensión moral e social da personalidade do alumno, en orde a facer posible a maduración na corresponsabilidade, o exercicio da solidariedade, da liberdade, da xustiza e da caridade. Iso leva mellorar as relacións interpersoais baseadas e, en consecuencia, a afrontar as situacións de conflito mediante o diálogo, o perdón e a misericordia.

A integración dos temas transversais na nosa programación didáctica é unha consecuencia da identidade mesma da nosa materia. Non se trata de materias engadidas senón coñecementos, prácticas, actitudes que forman parte necesaria do desenvolvemento da nosa materia.

8º. PRINCIPIOS METODOLÓXICOS DA ETAPA

As actividades educativas no Bacharelato favorecerán a capacidade do alumnado para aprender en por si, para traballar en equipo e para aplicar os métodos de investigación apropiados. No traballo na aula inclúiranse actividades que estimulen o interese e o hábito de lectura e a capacidade de

expresarse correctamente en público así como o uso das tecnoloxías da información e a comunicación.

Promoverase o traballo en equipo do profesorado garantindo a coordinación de todos os membros do equipo docente que atenda a cada alumno ou alumna no seu grupo..

Facilitarase a realización, por parte do alumnado, de traballos monográficos, interdisciplinares ou outros de natureza análoga que impliquen a un ou varios departamentos de coordinación didáctica.. A aprendizaxe debe ser significativo, e a metodoloxía activa, propiciando a reflexión, o razoamento e a análise crítica. Sendo os coñecementos previos do alumnado o punto de partida, e tendo en conta a súa diferente procedencia e o carácter común da materia, hai que valorar a importancia dunha avaliación inicial que nos oriente sobre a posible necesidade dunha adaptación metodolóxica. Débese favorecer o traballo colectivo entre o alumnado así como a exposición de ideas en público, as actividades de debate, a argumentación razoada e documentada de ideas propias e a discusión entre varias alternativas nun clima de cooperación, tolerancia e respecto aos demais. Do mesmo xeito promoverase a realización, por parte do alumnado, de traballos de investigación monográficos, interdisciplinares ou outros de natureza análoga que impliquen a un ou varios departamentos de coordinación didáctica.

Potenciaranse aprendizaxes encamiñadas a consolidar as diferentes capacidades relacionadas cos obxectivos de etapa como son a adquisición de coñecementos, o desenvolvemento de habilidades, de destrezas e de actitudes. Teranse en conta aspectos encamiñados a afianzar o desenvolvemento daquelas competencias que impliquen a aplicación do método científico e a consecución de aprendizaxes significativas, relevantes e funcionais de forma que poidan ser aplicados polo alumnado para a análise da súa contorna e comprender a interconexión con outras materias

8.1. PRINCIPIOS METODOLÓXICOS

A Comisión de Ensino e Catequese no documento de currículo, no referido á metodoloxía, para esta etapa establece que:

A normativa educativa derivada da LOMCE define metodoloxía didáctica como: «conxunto de estratexias, procedementos e accións organizadas e planificadas polo profesorado, de maneira consciente e reflexiva, coa finalidade de posibilitar a aprendizaxe do alumnado e o logro dos obxectivos expostos.» (Real Decreto 1105/2014, de 26 de decembro).

Neste sentido, a materia de relixión católica utilizará unha metodoloxía centrada na persoa, que respectará os seguintes principios:

Recoñecemento do rol do docente. O docente é peza crave na elaboración da planificación, a elaboración e implementación de actividades de aula axustadas ao grupo concreto que está a ensinar, así como á avaliación do proceso. A súa formación e a súa responsabilidade no acompañamento do proceso de crecemento do estudante resulta, por tanto, fundamental á hora de garantir o éxito do proceso de aprendizaxe.

Adaptación ao ámbito emocional e cognitivo dos estudantes respectando o desenvolvemento psicoevolutivo propio de cada etapa. Esta atención, centrada na persoa, permite combinar de maneira adecuada o concreto e o abstracto, o traballo individual e o grupal, o manipulativo, experiencial e visual cos aspectos conceptuais.

Respecto polos ritmos e estilos de aprendizaxe dos estudantes. Non todos os estudantes son iguais, non todos aprenden á mesma velocidade nin utilizan as mesmas estratexias. A atención á diversidade e o desenvolvemento da inclusión comeza na asunción deste principio fundamental.

Consideración da dimensión humanista. Todas as aprendizaxes están ao servizo da formación humana. A materia de relixión, desde a súa clave personalizadora, require que todo tipo de aprendizaxes, instrumentais, cognitivos, actitudinais, socio afectivos non sexan considerados fin en si mesmo senón que estean ao servizo da formación integral do ser humano. Respecto pola curiosidade e inquietudes dos estudantes. Consideración dos intereses e expectativas dos estudantes así como dos coñecementos previos, de maneira que se garanta unha aprendizaxe significativa.

Seguimento dos criterios de avaliación educativa. Para facilitar o cumprimento destes principios metodolóxicos aplicarase unha avaliación continua, global e formativa ao longo do proceso de ensino e aprendizaxe; e sumativa ao final do proceso, de maneira que se avalíe o nivel de logro alcanzado. A avaliación obxectiva garante unha valoración adecuada da dedicación, esforzo e rendemento de todos os estudantes.

Desenvolvemento da aprendizaxe en equipo e/ou cooperativo. O estudo e reflexión do cristianismo, polo seu intrínseca dimensión comunitaria, é unha materia adecuada para desenvolver o traballo en equipo e a aprendizaxe cooperativa.

Utilización educativa dos recursos tecnolóxicos. O ensino da relixión promove a utilización da tecnoloxía da información e a comunicación non só dunha maneira instrumental, que resulte útil ao estudante na procura de información ou na resolución de problemas expostos na clase, senón procurando a súa integración na vida do suxeito e o seu uso ético. As redes sociais ou as ferramentas de construción e manipulación de imaxes, por exemplo, son instrumentos que permiten novas formas de expresión da cultura e a identidade persoal que hai que aprender a dominar.

8.2. NOSA METODOLOXÍA

Dentro da súa autonomía pedagóxica, os centros docentes son os que definen os métodos de ensino na aula, de acordo cos principios pedagóxicos descritos. Tamén deciden sobre os materiais curriculares e os recursos didácticos. Á súa vez, cada docente posúe liberdade para tomar as súas propias decisións metodolóxicas, que han de ser respectuosas co acordado a nivel de centro e co establecido polas Administracións educativas correspondentes, entre outras a elección de libro de texto.

O libro elixido da editorial SM considérase adecuado ás idades do alumnado (os cambios físicos, os progresos motores, a evolución da personalidade e das manifestacións afectivas e emocionais, o progreso da linguaxe, a socialización, a imaxinación e a expresividade) e ao currículo aprobado por cada Conferencia Episcopal.

Como principios metodolóxicos no proxecto pedagóxico do noso libro de texto:

- a) Búscase lograr un hábito lector eficaz potenciando a lectura comprensiva e a análise crítica da mesma
- b) Sublíñase a necesidade de estimular o desenvolvemento de capacidades xerais e de competencias básicas e específicas por medio da realización de actividades.

- c) Dáse prioridade á comprensión dos contidos que se traballan fronte á súa aprendizaxe mecánica.
- d) Favorécese a implicación do alumno e o continuo desenvolvemento dunha inquietude pola observación, a procura activa, a investigación, a organización e a autonomía, e xerar estratexias persoais para acometer novas aprendizaxes de maneira autónoma.
- e) Foméntase a reflexión persoal sobre o realizado e a elaboración de conclusións con respecto ao que se aprendeu, de modo que o alumno poida analizar o seu progreso respecto dos seus coñecementos.
- f) Préstase atención aos procesos de comprensión, análise e crítica de mensaxes audiovisuais propios dos medios de comunicación, potenciando a súa adecuada utilización.
- g) Supedítase, ao servizo da aprendizaxe, o uso das novas tecnoloxías da información, da comunicación e do coñecemento.

Todos estes principios teñen como finalidade que os alumnos sexan, gradualmente, capaces de aprender de forma autónoma.

O Procedemento metodolóxico que segue o noso proxecto é o seguinte:

- a) Observación da realidade. O feito relixioso nace da apertura do ser humano á realidade total. Observar é máis que ver e require dun adestramento en disposicións específicas que non rehúyan as dimensións espirituais do real.
- b) Procura de información, manexo e interpretación de fontes bíblicas. O estudo do cristianismo require o manexo das Sacras Escrituras e textos referidos ás mesmas que forman parte do corpus teolóxico acumulado ao longo da historia.
- c) Reflexión crítica. É necesario coñecer a xénese das ideas dominantes, detectar prexuízos fronte á verdade, examinar con profundidade as propias ideas e sentimentos fundamentais.
- d) Exposición e argumentación respectuosa das crenzas relixiosas propias e alleas. O estudo da relixión desenvolve competencias que permiten expoñer e defender a racionalidade das propias crenzas relixiosas e o respecto polas alleas

Todas as unidades presentan o mesmo esquema organizativo: introdución, desenvolvemento de contidos, resumo e taller de teoloxía.

a) ENTRADA DE UNIDADE:

- a. Unha imaxe e o índice da os contidos que se van a traballar
- b. Un texto introductorio, de carácter literario, poético ou documento institucional con algunhas cuestións que sirvan como Punto de vista dos interrogantes que se van a expor ao longo da unidade.
- c. Por último, a sección Falamos propón algunhas cuestións para un debate na aula.
- d. No ligazón savia dixital propóñense actividades interactivas para iniciar a unidade

b) DESENVOLVEMENTO DE CONTIDOS

- a. Os contidos da unidade expóñense en 5 páxinas. En cada páxina trátase un contido e propóñense cuestións para facilitar a súa comprensión.
- b. Ademais preséntanse outros documentos, textos complementarios, citas, definicións de conceptos crave, fichas de información adicional así como cadros ou esquemas que aclaran os contidos expostos.

c. No ligazón savia dixital propóñense actividades interactivas para profundar nos contidos

c) EN RESUMO

a. Un resumo das páxinas de contidos serve de guía e de esquema do núcleo teórico da unidade

b. No ligazón savia dixital propóñense actividades interactivas para autoevaluar a asimilación dos contidos da unidade.

d) TALLER DE TEOLOXÍA

a. Esta sección consiste nunha proposta de análise e discusión sobre un tema, a partir dunha serie de documentos que serven como punto de partida.

b. O obxectivo, ademais de desenvolver as habilidades específicas da análise e o comentario de texto é propoñer guías de reflexión para que os alumnos poidan extraer as súas propias conclusións.

9º. PROCEDEMENTOS E INSTRUMENTOS DE AVALIACIÓN

Para exemplificar unha relación de procedementos de avaliación, cos seus instrumentos asociados, partimos da establecida polo MEC (Proxecto Curricular 1992).

PROCEDEMENTOS	INSTRUMENTOS	
Observación sistemática	Escala de observación	Categorial (Nunca, a veces, sempre)
		Númérica
		Descrítica
	Lista de control	
	Diario de clase	
Análisis de produccions dos alumnos	Cuaderno de clase	
	Traballo de aplicación e síntese	
	Resúmenes	
	Monografías	
	Resolución de exercicios	
	Textos escritos	
	Produccions orais	
	Produccions plásticas ou musicais	
	Produccions motrices	
	Investigacións	
Xogos de simulación e dramáticos		
Intercambios orais	Diálogo	
	Entrevista	
	Posta en común	
	Asamblea	
Probas específicas	Obxetivas	
	Abertas	

	Interpretación de datos (ilustración, mapa)
	Exposición dun tema
	Probas de capacidade motriz
Enquisas	
Grabacions e análise	

A observación continua e sistemática da evolución personalizada de cada alumno ou alumna constituirá a técnica básica de obtención de información. En función da estrutura da nosa concreción curricular, propónse o uso de rúbricas de avaliación para observar o grao de adquisición das competencias.

Na nosa programación didáctica para Bacharelato utilizaranse, preferentemente os seguintes instrumentos de avaliación:

- Follas de seguimento.
- Realización de probas obxectivas orais e escritas.
- Producións escritas e plásticas.
- Control do caderno e libros ou cadernos.
- Autoevaluación

10º. CRITERIOS DE CALIFICACIÓN

Será o profesor o que estableza os criterios de cualificación e adxudique unha porcentaxe á ponderación de cada criterio na cualificación final. Podería considerarse:

- Traballos que o alumnado vai realizando.
- Probas de avaliación orais e escritas
- Exposicións de temas
- Proxectos de investigación

CRITERIOS DE AVALIACION

Á hora de avaliar se terán en conta os seguintes criterios:

A ASISTENCIA NA CLASE OU NA AULA VIRTUAL DO CENTRO SERÁ OBRIGATORIA PARA PODER SUPERAR A MATERIA,

O curso estrutúrase en tres avaliacións que serán cualificadas cunha nota numérica enteira, a cualificación obtida será unha nota de 1 a 10, sendo a nota mínima para aprobar dun 5.

A nota do alumno calcularase segundo os parámetros seguintes:

1. TRABALLO PERSOAL DO ALUMNO/A

. Ó alumno realizará un traballo sobre un tema proposto polo profesor. Supón ata un máximo 50% da nota.

2. PARTICIPACIÓN NO AULA

No aula física o una aula virtual o alumno traballa facendo fichas, tomando apuntamentos na súa libreta, ou no ordenador, lendo os temas, Preguntas e/ou respostas, aclaracións, suxerencias oportunas ó profesor e compañeiros. Poderase realizar exames Exames para coñecer a asimilación dos contidos das materia. Supón outro máximo de 50 % na nota.

3. TRABALLO EN EQUIPO

NON SE CONTEMPLAN POLAS MEDIDAS SANITARIAS EXISTENTES

4. COMPORTAMENTO E ACTITUDE

Unha actitude e comportamento positivo de cara a materia poderá repercutir positivamente na nota final. Esta repercusión farase únicamente en forma de redondeo a nota superior.

A nota final de Xuño será a media das tres avaliacións, sempre e cando o alumno presente como mínimo os traballos das tres avaliacións. Se algún alumno suspende unha ou máis dunha avaliación, para superar a asignatura deberá presentar o traballo encomendado nesa avaliación.

Para os alumnos que non promocionen en Xuño, haberá unha proba extraordinaria en Setembro á que se lle aplicarán os criterios mencionados anteriormente.

En caso de confinamento ou illamento dunha persoa ou grupo a materia impartirase na aula virtual do centro, dende o principio de curso o alumnado terá a posibilidade das clases na aula virtual pola pandemia, preguntárase as posibilidades de acceso a un ordenador e conexión a internet para avaliar a posibilidade do alumnado das clases virtuales ou no seu defecto propor alternativas para conseguir os obxectivos da materia sen prexuízo para a saúde dos alumnos e do persoal do centro.

LIBROS DE TEXTO: Non se utiliza libro de texto, emprégase apuntes sacados de distintas fontes editoriais.

11º. CONTINUIDADE ENTRE MATERIAS DE BACHARELATO.

La superación de la materia de segundo curso NO estará condicionada a la superación de la materia de primer curso. El alumnado podrá matricularse de la materia de segundo curso sin haber cursado la correspondiente materia de primer curso siempre que el profesorado que la imparta considere que el alumno o alumna reúne las condiciones necesarias para poder seguir con aprovechamiento la materia de segundo.

12º. ESCALA DE OBSERVACIÓN PARA O PROFESORADO

O decreto do currículo de bacharelato establece no artigo 30 que o profesorado avaliará tanto as aprendizaxes do alumnado como os procesos de ensino e a súa propia práctica docente, para o que establecerá indicadores de logro nas programacións didácticas

13º. A-ACTIVIDADES COMPLEMENTARIAS:

- As actividades deste Departamento de Relixión neste curso 20-21 adaptaranse seguindo as indicacións sanitarias. No caso de que non haxa unhas condicións favorables, non se realizarán.
- Primeiro Trimestre: presenza de un misioneiro no colexio co gallo do día do Domund. Contacto con persoas, capaces de deixalo todo, para adicarse ós pobres máis pobres da sociedade. Proxección de algún vídeo a tono co acontecemento. Ambientación para o tempo do Nadal. Recordo ós alumnos da importancia de celebrar estes días na casa: intimidade, humanidade, comprensión e espiritualidade
- Segundo Trimestre: celebración da campaña contra a fame: buscando a solidariedade e a xenerosidade. Campaña Vocacional entre os alumnos do centro. Facer comprender cómo cada quen ten a súa vocación. Esta debe consistir na resposta a pregunta: ¿ónde me necesita a xente?. Explicación dos tempos litúrxicos e da Eucaristía cunha celebración na capela por grupos, sobre todo en coesma.
- Terceiro Trimestre: Facémonos eco das xornadas vocacionais do Seminario e das vocacións a vida sacerdotal e relixiosa, coincidindo sempre cas datas diocesanas de tales campañas.
- Viaxe cultural, social e relixiosa á algúns dos santuarios marianos de Galicica, viaxe ós mosteiros de ribeira sacra, organizados polo departamento de relixión. Características: preparación cultural, preparación social de intercomunicación e de relacións personais, preparación para poder convivir con alumnos de outros colexios, diversión compartida en enriquecida por tódolos participantes.

B-ACTIVIDADES EXTRAESCOLARES:

As actividades deste Departamento de Relixión neste curso 20-21 non se realizarán debido a pandemia. A non ser que cambien as condicións sanitarias para poder realizalas.

Carballiño a 12 de outubro de 2020